

პაატა გერგაია

**ინტელექტის
მსახური
პარ**

თბილისი
2021

**რედაქტორი
იოსებ ჭუმბურიძე**

**ყდის დიზაინი და დაკაბადონება:
გიორგი ბაგრატიონი**

© პაატა გერგაია, 2021

კავკასიის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2021

ISBN 978-9941-9746-4-9

ქალი შესწავს „თაგაშისა“

წიგნები, რა თქმა უნდა, ჰგევანან ავტორებს.
მაგრამ ასეთი მსგავსება მაინც იშვიათია.

ვინ არის ამ წიგნის ავტორი?

ვინ არის პაატა გერგაია?

„ინტელექტუალური ვნებებით „გაუკუღმართებული“ ისტორიკოსი?

„ჯაშუში“ – კულტურის მონასტერში შემოპარული?

ინტელექტუალურ ტკობას მიცემული ანარქისტი?

დემიურგებთან „შეთამაშებული“ მოაზროვნე?

გარომანტიკოსებული რაციონალისტი?

ამათგან, მხოლოდ უკანასკნელს თუ გააპროტესტებდა.

საერთოდ კი, ძალიან ძნელია, ზემოთ დასმულ კითხვას უპასუხო.

მის ერთ-ერთ ფეისპოსტს კონსტანტინე გამსახურდია-უმცროსმა ასეთი კომენტარი მიუწერა:

„შესანიშნავი ესსეა, ორიგინალური, თვითმყოფადი ხედვით, ანალიზის სიზუსტით, იმავდროულად, განწყობის ეფექტური უკუდანათებით.“

ამას წერს ის, ვინც ქებაში სახელოვან მამასა და ბაბუაზე უფრო ძუნწია.

ის პოსტი ზვიად გამსახურდიას ეძღვნებოდა.

პოსტი კი არა, სინამდვილეში, – ბრწყინვალე ესსე.

ეს კომენტარი კი ამ წიგნში შესულ ნებისმიერ ესსეს მოუხდება.

და როგორ გავიგოთ „განწყობის ეფექტური უკუდანათება?“

თუ ამას კარგად გავიაზრებთ, მაშინ ზემოთ დასმულ კითხვასაც ვუპასუხებთ:

სწორედ ამ „უკუდანათებაში“ გამოჩნდება პაატა გერგაიას ნამდვილი პორტრეტი.

„ვინაც გაიგებს ჩუქურთმას ქართულს, ის პოეზიას ჩემსას გაიგებს“ - ეს გალაკტიონის უნივერსალური ფორმულაა.

გულდადებით წავიკითხოთ ეს წიგნი და ნებისმიერ „ჩუქურთმას“ გავიგებთ.

მე რაციონალისტი ვარ! – ხშირად იმეორებს იგი.

და მე, რომანტიზმის დაუღალავ თაყვანისმცემელს, მიკვირს, მისი რაციონალისტობა ასე რომ მხიბლავს.

ეს, უდავოდ, ინტელექტის მომხიბვლელობაა, მაგრამ როგორ შევუთავსო იგი, მაგალითად, იმ განცვიფრებას, საკუთარ აჩრდილთან საყურის თამაში რომ იწვევს?!

საქმეც ისაა, რომ, ჩემი ღრმა რწმენით, რაციონალისტი პაატა გერგაიაც ასევე ეთამაშება რომანტიზმს, ინტელექტს მის არსებაში ბოლომდე მაინც რომ ვერ ჩაუკლავს.

„თამაში“, საერთოდ, მისი სტიქიაა, იმდენად მომხიბვლელი, რომ აზროვნების დემიურგებსაც ლაღად ეთამაშება.

ეს ინტელექტის გაბედულებაა, იმის დასტური, რომ ძალი შესწევს „თამაშისა“.

ამითაა ეს წიგნი საინტერესო, მფეთქავი და მღელვარე, თორემ რამდენი „აკადემიურად დავარცხნილი“ გამოცემა გვინახავს, ერთი ნერვიც რომ არ უტოკავს.

თითქოს, ყველაფერი „ადგილზეა“, წუნსაც ვერ დასდებ, მაგრამ ახალი, ცოცხალი, თუნდაც საკამათო აზრი არ კიაფობს.

„სიცოცხლეს“ სწორედ „თამაში“ ქმნის.

„თამაში“ განაპირობებს ამ წიგნის მთავარ ღირსებას – ესეისტური და მეცნიერული აზროვნების უცნაურ სინთეზს.

არც ის მგონია შემთხვევითი, პაატა გერგაიამ ზუსტად რომ მიაგნო ნოდარ ტაბიძის პიროვნული ხიბლის უმთავრეს მიზეზს – რომანტიზმსა და რაციონალიზმს შორის მის თავისებურ მედიუმობას.

„ინტელექტის მსახური ვარ“ – როგორც რედაქტორი, ერთხანს, ვენინააღმდეგებოდი ამ სათაურს, რადგან გარკვეული ამბიციისა და თავმოწონების გამომხატველად მეჩვენებოდა. მერე კი მივხვდი, რომ სულაც პირიქით იყო: ინტელექტის თავგადაკლულ სიყვარულს გულისხმობდა, შესაძლებელი რომ ყოფილიყო, ინტელექტს მოჯამაგირედაც დაუდგებოდა, როგორც გიორგი – კესოს.

ეს შედარება უცნაურად ნუ მოგვეჩვენება: ოთარაანთ ქვრივი და მისი შვილი ისეთივე სიმბოლოები არიან, როგორც მარგო და თეიმურაზ ხევისთავი. უწინარესად, ამით არის მიხეილ ჯავახიშვილი ილიას პირდაპირი მემკვიდრე.

„ნიცჲ გერმანიის შვილი იყო, „შეშლილი“ შვილი. მე კი ორივეს „შეშლილი“ მეხოტბე ვარ. – წერს პაატა გერგაია.

კიდევ კარგი, რომ „შეშლილი“ ბრჭყალებში ჩასვა.

„უბრჭყალებოდ კი“, ის საქართველოს ღვიძლი შვილია.

ჭკვიანი, ნიჭიერი, ერთგული შვილი.

ნაიკითხეთ ეს წიგნი და დარწმუნდებით...

რაც მთავარია, იმას ირწმუნებთ, რომ „სამშობლოშია ჭეშ-
მარიტება!“

ასე ოსტატურად, ღრმა შინაგანი რწმენითა და სამშობლო-
სათვის მფეთქავი გულით გადალახა მან, თითქოსდა, დაუძლე-
ველი დილემა და საუკეთესო პასუხი გასცა შეკითხვას, რომე-
ლიც სამშობლოსათვის საბედისწერო ჟამს, ფრიად საეჭვო და
საშიშ ლოზუნგად აქციეს.

მარტო ამისთვისაც კი ღირდა ამ წიგნის რედაქტორობა...

იოსებ ჭუმბურიძე

დემონი და ანგელოზი, ანუ ბრიტანულ-აშერიკული ისტორია

გაზაფხულმა ჩამიარა
და ზაფხულმა მიმატოვა.
შემოდგომა ამიმხედრდა
და მაინც, ლალატს თუ გადავურჩი...
და მთაში ისევ აყვავდა ნუში.
და გზაზე ისევ გამოჩნდა მგელი.
და ისევ მზარავს მშვიერის ნახვა.
და მაინც, ლალატს თუ გადავურჩი...
მარდი ცხენებით მოვდივარ დროში,
უბადრუკ დროში დავკარგე შიში,
ფერით გამომშრალ სამყაროს ვენდე
და მაინც, ლალატს თუ გადავურჩი...
მე ამ სამყაროს შვილი ვარ – ლალატში „შემჩნეული“ შვილი...
ისინიც ამ სამყაროს შვილები იყვნენ – ლალატში „შემჩნეუ-
ლი“ შვილები...

ლალატი კი ჩემს „უკუღმართ“ აზრებში და მათ სიდიადეში
გამოიხატა.

მათ სამყარო შეცვალეს...

და მე ახლა ამაზე მოგიყვებით:

როგორ ჰგვანან ერთმანეთს მარტინ ლუთერი და ედმუნდ
ბერკი: ორივე რევოლუციას „წყევლიდა“.

როგორ ვგავართ ერთმანეთს მე და პოეტი ნიკოლა ბუალო:
ორივე მშვენიერს ვაიგივებთ გონიერთან, სილამაზეს – ჭეშ-
მარიტებასთან.

დიახ, მე და ეს ფრანგი დეკარტის რაციონალისტური იდეე-
ბის „მომხმარებელნი“ აღმოვჩნდით.

და მე, რაციონალისტი, ბუალოს „ნათესავი“, წიგნს ვწერ ნეორომანტიკოს ანტიინტელექტუალზე.

ჰო, „ნადირობა“ წამოვიწყე, „დიდი ნადირობა“ ყველაზე „არასეზონურ“ „შეშლილზე“ და მის შესაცნობად, ქვეცნობიერსაც კი, როგორც ბურჟეზიში მიმალულ ეშმას, ღამით გაყრა შევთავაზე, დილით კი 3-ჯერ „შევაფურთხე“...

ფიქრი, კალამი, შიში – ასეთია ჩემეული გზა „შეშლილისაკენ“. ამ გზას თავისი ფასი აქვს, წარმატებით გავლის შემთხვევაში, კომფორტის ზონაში ვხვდები: მე ნიცშე ვხდები, 101-ე ნიცშე, მაგრამ ნიცშე...

ჰეგელ-სპინოზას „კლუბის“ წევრს, მიყვარს ეს გენიალური სტილისტი და ესთეტიკოსი, სამყაროს ეს შეუცნობელი „საიდუმლო“, უბრალოდ, „უკუღმართი“ აზრი.

ვისაც გესმით ჩემი, ჩუმად გეტყვით: ის ჩემი ფავორიტია! ნიცშე ჩემი ფავორიტია!

... მას კი მანი უყვარდა, თომას მანი.

„ჩემი მანი“, – ასე ესიყვარულა სიცოცხლის ბოლო წუთამდე და მის ამ ქვეყანაში ღირსეულად დაფასებასაც ღირსეულად დაუსვა წერტილი. ის მას ინტელექტუალური რომანიზმის მამამთავრად მიიჩნევდა. შეუმცდარი პასაჟია. ეს ქალბატონი ჩვენი შესანიშნავი, შეუდარებელი გერმანისტი, ან გარდაცვლილი დიდებული მთარგმნელი და მეცნიერი დალი ფანჯიკიძე გახლავთ. მე მას თაყვანს ვცემ.

ის მანს ეთაყვანებოდა. მე ნიცშე მხიბლავდა. მანი კი, ნიცშესთან მიმართებით, გაორებულია, რადგან ერთის მხრივ, „ცხოვრების ფილოსოფიის“ ნიცშეანური ვარიანტის მიმდევარია, ხოლო მეორეს მხრივ, თავის გენიალურ ფილოსოფიურ რომანში „ჯადოსნური მთა“ (1924 წ.) სერიოზულად სცილდება რომანტიკულ მსოფლმხედველობას. კიდევ უფრო მკაცრად ისმის მისი ანტირომანტიკული კრიტიკა რომანში „დოქტორი ფაუსტუსი“ (1945 წ.).

მას ნიცშე მოსწონდა, სერიოზულად მოსწონდა, უბრალოდ, მისი „უკუღმართი“ აზრების შედეგები აშინებდა, ის ბევრს აშინებდა, მე არა!..

მთელი ღამის ნაფიქრი კი დილით ასე დაღაგდა: ნიცშე, მანი, დალი ფანჯიკიძე და მე. სამი გერმანელი და მე. ის ყოველთვის იყო ჩემი არჩევანი: გერმანია ჩემი ცნობიერის არჩევანია, რადგან უღალთმიანთა ეს მითოსური ლეგენდა კაცობრიობის მთელს მოდგმას აზროვნების ქურუმებით „რთავდა“ და ეს „პარანოია“, შეუდარებელი „პარანოია“, მას ოდესღაც კაცობრიობის ახალ იერუსალიმად აქცევს...

გერმანია და პირქუში რაინი! პირქუში რაინი და გერმანია! აქ იწყება და აქვე მთავრდება კაცობრიობის სააზროვნო ტრადიცია...

ნიცშე გერმანიის შვილი იყო, „შეშლილი“ შვილი, მე კი ორივეს „შეშლილი“ მეხოტბე ვარ!...

ინტელექტით „გალეშილი“ ქვეცნობიერი მკარნახობს, რომ აქ არ შეეჩერდე და...

როცა გალა მის მოსასვენებელ ოთახში შევიდნენ, ის უკვე გარდაცვლილი იყო. ოთახში „ტრისტან და იზოლდას“ უკვდავი ჰანგები ისმოდა.

როცა ებრაელთა „პოგრომებით“ გათავხედებულს ციხეში სვამდნენ, მას ის ფურცლებს უგზავნიდა იდეოლოგიური „ბალადის“ დასაწერად. ფურცლების ერთი მხარე მუსიკალური ნოტებით იყო აჭრელებული.

და ეს საოცრებაც შედგა: „ოქროს ფურცლების“ ცალ გვერდს „მაინ კამპფი“ ამშვენებდა, მეორეს – უკვე ნახსენები მუსიკალური ნოტები.

როცა „კანის“ კინოფესტივალზე ჟიურის თავმჯდომარეს, ფინელ „ავანტიურისტს“ წამოსცდა – „ჰიტლერსაც რა ექნაო“, – თავის „ნიმფომანიასთან“ ერთად, შინისკენ გზას გაუყენეს. მასაც მოსწონდა მუსიკალური ნოტების ავტორი.

დიახ, სალვადორ დალი გიჟდებოდა მასზე, ჰიტლერს აკანკალებდა მის მუსიკაზე, ლარს ფონ ტრიერსაც მოსწონდა იგი.

ნახევარი საოპერო სამყარო ტაშს უკრავდა მას, მეორე ნახევარი ვერდს ეთაყვანებოდა.

ეს კაცი თვით რიჰარდ ვაგნერი იყო, დიდი რიჰარდ ვაგნერი. არის მასში რალაც მუსიკაზე უფრო დიდი, ალბათ, იდეოლოგიური...

და მაინც, ტევტონთა ამ ლეგენდას ერთი სახელი აქვს: გერმანიის დიდება, ხოლო მისი მუსიკა მითოსიდან წამოსული გმირი წინაპრების უკვდავებაა.

ვაგნერი და ვერდი! სამყაროს ორი დიდი მუსიკალური პროექტი, კაცობრიობის ორი მუსიკალური კლიმატი, იმ დრომდე მაინც, ვიდრე ამ კლიმატს მუსიკალურ მიმწეხრში ჩავარდნილთა კაკაფონია არ შეცვლის.

ვაგნერი მისტიკაა, იდუმალთან ცეკვაა, ვერდი სიცოცხლის სიყვარულია, მასთან თამაშია, ვაგნერი ძალაა, ვერდი მშვენიერება, ერთი დემონია, მეორე – ანგელოზი.

ორივე მუსიკაა, დიდი მუსიკა!..

მე მიყვარს მუსიკა, რადგან ხელოვნების სხვა დარგებისგან განსხვავებით, ეს ის შემთხვევაა, როცა მოცემულ დროში, მოკლე დროში უნდა შეძლო მთელი ცხოვრებისეული დრამის გადმოცემა.

მსგავსს დრამებს კი, ღრმა მუსიკალურ დრამებს, მხოლოდ დიდი მუსიკოსები ქმნიდნენ. ხშირ შემთხვევაში, ქუჩიდან წამოსულმა „უაკადემიო“ ვუნდერკინდებმა სამყაროს მუსიკალური „ნიჟარა“ შეცვალეს და ადამიანები უსაზღვრო ესთეტიკაში გამოამწყვდიეს.

და მაშინ, ვინ, თუ არა „ბითლზი“, გენიალური „ბითლზი“ და დიდი „ჯო“, იქავ კი – სამი „მუშკეტერი“. ლივერპულელი „ოთხეულის“ ქარიზმა, ექსტრავაგანტულობა და სისადავე, მთლიანობაში, „ბითლზისეული“ ეს სტილი ქმნიდა იმ განუმეორებელ მუსიკალურ პეიზაჟს, რაზეც მიკ ჯაგერს მუსიკალური „კონვეულსია“ ეწყებოდათ.

„ბიტლომანია“!

და ეს ლოგიკურია, რადგან „ბითლზი“ ახალი რენესანსია, თანამედროვე რენესანსი, ის საერთაშორისო ენაა, რადგან ეს მუსიკალური ენა ყველაზე გასაგებია ადამიანებისთვის.

მეტიც: „ბითლზი“ ჩემთვის ახალი დროის კულტურულ-ანთროპოლოგიური მოდელია, ოღონდ მუსიკალური მოდელი.

„ჯო“ კი, დიდი „ჯო“, მთელი სამყაროს გასაგონად, მუსიკალურად „მოსთქვამდა“: „მიეცით ირლანდია ირლანდიელებს!“.

ის დიდი მუსიკოსი და შეყვარებული იყო. მას უყვარდა იოკო, იოკოსაც უყვარდა „ჯო“. „ჯო“ მუსიკით და იოკოთი ცხოვრობდა. ეს კი „სამეულს“ „კლავდა“. მაგრამ, „ჯოს“ უყვარდა იოკო.

ჯონ ლენონი ფანატიკოსის ხელით მოკვდა. მკვლელს ხელში „წითელი“ წიგნი ეჭირა – ჯერომ სელინჯერის „თამაში ჭვავის ყანაში“.

არ ვიცი, იცნობდა თუ არა დიდი „ჯო“ დიდი „ჯეროს“ ამ წიგნს და, საერთოდ, იქცა კი ეს ტექსტი მკვლელისთვის მაპროვოცირებელ წყაროდ?

არ ვიცი, არ ვიცი...

გენიალური ჯონ ლენონი და გენიალური ჯერომ სელინჯერი!

ეს ბრიტანულ-ამერიკული ისტორია!

აქ მინდოდა დამესრულებინა, მაგრამ მე მუსიკაზე სხვა ისტორიაც ვიცი, ნამდვილი, მაგრამ სამწუხარო ისტორია, როცა მეგობარმა გარდაცვლილი ძმა ლეგენდარული „იურაინ ჰიპის“ (ჩარლზ დიკენსის რომანის „დავით კოპერფილდის“ ერთ-ერთი პერსონაჟის სახელია. ჯგუფის სახელიც აქედან წარმოდგება) ლეგენდარული კომპოზიციის „ჯულაი მორნინგ“ („ივლისის დილა“) ფონზე გაასვენა.

და ეს იმიტომ, რომ გარდაცვლილი „იურაინ ჰიპის“ თავგადაკლული ფანი იყო. ჩვენ მას „ჰიპს“ ვეძახდით. ის კი ამ მუსიკით ცხოვრობდა და ბოლო გზაზეც ამ მუსიკამ გააცილა.

ჰო, ასეთია დიდი ხელოვნებისადმი სიყვარული. აქ ყველაფერი ერთ დღეს იწყება და აღარასოდეს მთავრდება.

ჰოდა, არც მე დავამთავრებ, რადგან ვის შეუძლია მუსიკის, ამ ოკეანის კონტროლი? ალბათ, გენიოსებს...

მას კი მხოლოდ ერთი არჩევანი ჰქონდა: ის ღმერთი უნდა გამხდარიყო, როკ-ენ-როლის ღმერთი.

ის პოეტი და დიდი მუსიკოსი იყო.

მისი სიზმრები პატარა ბავშვის სიყვარულს ჰგავდა. მას უყვარდა სიყვარული და ამ სიყვარულს პოეზიითა და მუსიკით რთავდა.

ის „მოჯოს“ ტომის ბელადი იყო, ვინც წითელ უდაბნოში ცეცხლის წრეში, დიდ წითელ გველთან ერთად, უკვდავებაზე ცეკვავდა. გველი მის გადაყლაპვას ცდილობდა. გველი მისი მუსიკა იყო და მან ის გადაყლაპა...

ხშირად სიკვდილს ამალვებას ეძახიან. მის ცნობიერს სიკვდილისა ეშინოდა, ქვეცნობიერს ენატრებოდა და მან ნახა სიკვდილი...

როცა 27 წლისა სიკვდილმა ის სიცოცხლეს წაართვა, იქ ბერტოლდ ბრეხტმა უმასპინძლა: ბრეხტს ის თავისი პერფორმანსებით აგიჟებდა.

ის გმირი იყო.

„მე ნამდვილი გმირი არა ვარ, ეს მხოლოდ ღმერთების ხუმრობა იყო“.

„მე ჯაშუში ვარ, სიყვარულის მონასტერში შემოპარული“.

ის რომანტიკოსი იყო, დიდი რომანტიკოსი.

„როცა ირგვლივ ყველაფერი ინგრევა, ცხენს გამეტებით ნუ ურტყამ მათრახს, ცხენი თვითონ გაგიყვანს სამშვიდობოს“.

და ის გავიდა სამშვიდობოს...

ის პერ-ლაშეზის სასაფლაოზე განისვენებს, მარსელ პრუსტის გვერდით...

ჯიმ დაგლას მორისონი, „დორისი“ ლეგენდა.

მორისონი ბალადა იყო, დაუსრულებელი ბალადა!

მაქვს პატივი, მისი მუსიკა და პოეზია ასე შევაფასო: ეს იყო არსებული წესრიგის, ცივილიზაციის რომანტიკული კრიტიკა და მოწოდება „თავისუფალი“ კულტურისაკენ.

ყველაფერი კი ჰუმანიზმის კრიზისს უკავშირდებოდა.

და მაშინ, გეტყვით:

60-იანი წლების ბოლოს, ამერიკაში ყალიბდება საკმაოდ ცნობილი იდეური მიმდინარეობა სახელწოდებით „კონტრკულტურა“.

„კონტრკულტურა“, ანუ ტექნიკური კულტურის საპირის-

პირო კულტურა არის ერთგვარი გამოცოცხლება ახალი სულიერი მოძრაობისა, რომელთა მომხრეებიც, რეალობის ძველი პრინციპისა და ხელოვნური გარემოს ნაცვლად, თავიანთ შეიარაღებაში იყენებენ წარმოდგენების პრინციპს, ანუ მეცნიერების რეალურობის ნაცვლად, მისტიკის რეალურობას, ტექნიკური რეალურობის ნაცვლად – პოეტიკურ (პოეტურ) რეალურობას.

ვინ არიან ამ „სულიერი რეგენერაციის“ მატარებელნი? ესენი არიან ახალგაზრდები, რომლებიც პროტესტს გამოთქვამენ ისტებლიშმენტის, ბურჟუაზიული უტილიტარიზმის წინააღმდეგ. მათ არ სურთ, იქცნენ დიდებად და, რაც მთავარია, ბურჟუაზიული საზოგადოების დამჯერე, ყურმოჭრილ მოქალაქეებად.

„კონტრკულტურის“ სათავეებთან იდგნენ ბურჟუაზიული, კაპიტალისტური ცხოვრების წესის წინააღმდეგ პასიური პროტესტის მომხრეები, მისტიკურად განწყობილი „ჰიპები“, რომლებიც გამოდიოდნენ არსებული „ნესრიგის“, ასევე სიყალბის, თვალთმაქცობის წინააღმდეგ. მათი ფასეულობები კი ემოციურ ურთიერთობებზე და მგრძნობელობით სპონტანურობაზე გადიოდა.

მისტიციზმი, აღმოსავლური რელიგიებისადმი მიმბაძველობა, უარი შემოქმედებით შრომაზე, მხატვრული კულტურის ნეოავანგარდისტული ფორმების აბსოლუტიზაცია, ტექნიკის მიღწევების უარყოფა – ასეთია „კონტრკულტურის“, როგორც სოციალური მოვლენის დამახასიათებელი ნიშნები.

ბუნტარი ახალგაზრდა ადამიანები და მათი „იდეოლოგები“ გამოდიოდნენ ტექნიკური პროგრესის წინააღმდეგ და მის ნაცვლად საზოგადოებას სთავაზობდნენ „თავისუფალ“ კულტურას, რომლის საფუძველსაც ქმნიდა პანთეისტური რელიგიონიზმი, ბუნების კულტი, როგორც ბუნებრივი ცივილიზაციის მიერ ხელშეუხებელი გარემო, ასევე ირაციონალური, ინტუიციური მიდგომა ზნეობრივი პრობლემებისადმი.

რეალურად ისინი აყენებდნენ რადიკალიზმის ძველ იდეებს, რომლებიც, რეალურად, არ სცილდებოდა ბურჟუაზიული ცხ-

ოვრების წესის კრიტიკის „კულტურულ“ ჩარჩოებს. ანუ მათი მიზანი იყო კაპიტალისტური ფორმაციის ფარგლებში ცხოვრების ახალი წესისა და სტილის, ზნეობისა და ფასეულობათა ახალი სისტემის, „ახალი კონტრსამყაროს“ შექმნა.

არადა, არ შემოიძლია, გვერდი ავუარო იმ ფაქტს, რომ ამ რეჟისურის, „კონტრკულტურისეული რეჟისურის პირდაპირი მონაწილეა დიდი „ჯეროს“ (ჯერომ სელინჯერის) პირმშოც – ბიჭი კოლფილდი. ეს ცოტათი ცინიკოსი, ცოტათიც თავნება, მერე კი ბუზლუნა, მაგრამ, ზოგადად, „არასტანდარტული“ ბიჭი ვერ ჰგუობს არსებულ სინამდვილეს, დადგენილ წესრიგს და მას სიყალბისა და თვალთმაქცობის, ანუ არაბუნებრივ გარემოდ აღიქვამს.

ჰო, ეს კაპიტალიზმს ბოლომდე ვერშეჩვეული, ვერშეგუებული ბიჭის ბუნტია, ანუ ესთეტიკა დაკარგული რეალობის მიმართ კოლფილდისეული უკმაყოფილება.

ხოლო მისეული, ლამის გამოუვალობის სინდრომად ქცეული პასუხგაუცემელი ფრაზა, – თუ „საით მიფრინავენ იხვები, როცა ტბა იყინება“ – მას ყველაზე ჰუმანური იდეის აღსრულების რეჟიმში აყენებს: მან ჭვავის ყანაში მოთამაშე ჯერ კიდევ ასაკით პატარა და, ამდენად, გაურყვნელი გოგო-ბიჭები უნდა გაარიდოს უფსკრულს (უფსკრული სიყალბის სინონიმია) და იხსნას ისინი უტილიტარული „ჭაობისგან“.

არის რომანტიკოსი? კი.

რომანტიზმით და სიყვარულით გათანგული „კონტრკულტურის“ პირმშო გოგო-ბიჭები მორისონის კერპებად და კოლფილდის მეხოტბეებად იქცნენ. ეს იმ სამყაროს – „კონტრსამყაროს“ სამარკო ნიშანი იყო.

თოვდა, თოვდა, წვიმდა, წვიმდა, სამყარო კი მაინც ასეთად რჩებოდა...

შორს კი, იქ – წითელ უდაბნოში, ცეცხლის წრეში ნაცნობი ხმა „ოიდიპოსს“ აპერფორმანსებდა და ხმამაღლა ბუბუნებდა: „ჩვენ ნარკოტიკები იმიტომ გვინდა, რომ ჰორიზონტი გავიფართოოთ და არა იმიტომ, რომ ცხოვრება გავინადგუროთ“.

სინამდვილე ასეთი იყო. მას კი თავისი გმირები ჰყავდა.

თავისუფლება შინ, თავისუფლება გარეთ... მე ის ანარქისტებმა შემაჯავრეს

ჰო, მუდმივად მჭირდება „კონფლიქტი“, ინტელექტუალური კონფლიქტი და მის გადაჭრაზე ფიქრი, რადგან ესაა მოტივაცია, აზროვნების წყარო ვნერდე იმაზე, რაზეც ვწერ, ვწერო ისე, როგორც ვწერ...

და ახლა, ამ „ფაზაში“ მყოფს, სააშკაროზე გამომაქვს სამი განსხვავებული ისტორია: ერთი – ინტელექტუალურ თავისუფლებაზე, მეორე – ადამიანურ თავისუფლებაზე, მესამე – არათავისუფლებაზე.

და მაინც, თავისუფლებაზე...

ერთხელ, ისიც ზაფხულში,

ერთხელ, ისიც ზამთარში,

ერთხელ, როცა ზაფხულში,

ერთხელ, როცა ზამთარში:

სიკედილს გადარჩენილმა,

ავამხედრე სამყარო...

და დაიწყო ნადირობა, ნადირობა თავისუფლებაზე.

ჩემი ნადირობა თავისუფლებაზე.

შენი ნადირობა თავისუფლებაზე.

ანარქისტული ნადირობა...

„თუ დიდხანს იყურები უფსკრულში, უფსკრული შენში შემოაღწევს“ – ასე ამბობდა მოანარქისტო ნიცშე. ჰოდა, ზოგიერთთა მსგავსად, მეც დიდხანს ვიყურე ანარქიზმში, ვიყურე და ისიც ჩემში შემოვიდა, აღარც წასულა.

პირველად ეს 1992 წლის ერთ არაფრით გამორჩეულ დღეს მოხდა, როცა უმაღლესგაუფლელმა მეგობარმა ანარქისტული ლიტერატურა „დამაყარა“...

შთაბეჭდილება დიდი იყო, ნეტარება – უსასრულო. ახლა

უკვე მე დავეძებდი მას. აი, თურმე, რა მჭირდებოდა, რას ითხოვდა ჩემი სხეულის გონიერი ნაწილი.

ასე აღმოვჩნდი თავისუფალი ანარქისტული სამყაროს შუაგულში.

ახლა უკვე ანარქისტული თეორიით დამძიმებულმა გადაწყვეტიტე სხვათა „გაანარქისტება“.

და აი, ჩემმა ვაჟმა, რომელიც მამამისის წიგნების პირველი მკითხველი და არც თუ ურიგო შემფასებელია, მთელი ანარქისტული თეორია ასე შეაფასა: „სადაც ანარქისტები არიან, ნამდვილი თავისუფლებაც იქ არისო“.

ის თავს „დაესხა“ ანარქისტულ ლიტერატურას და, როგორც ჩანს, ნიცშეს „სიკვდილის კულტის სიმპათიის“ გაცნობის შემდეგ, უკვე ანარქისტული თავისუფლების კულტთან შეხება მის „მშიერ“ ინტელექტუალურ გონებას განსაკუთრებით ეამა. არადა, სხვათა „გაანარქისტების“ ჩემეული პროცესის პირველი „მსხვერპლი“ ღვიძლი შვილი აღმოჩნდა. ამით, ოჯახის სხვა წევრთა განსხვავებული იდეოლოგიური ვნებანი ადვილად დაცხრა.

ვინ იქნება მესამე?

ნებისმიერი თქვენგანი, რადგან თავისუფლების სენი ყველაზე გადამდები და უკურნებელი სენია, ანარქისტები კი ამ სენის მუდმივი და შეუცვლელი მატარებლები არიან.

ხოლო იქ, სამეგრელოს ერთ-ერთ მაღალმთიან სოფელში გვიჩიების ოჯახის უფროსი, ასე მიმართავდა ანარქისტული ვნებებით ცნობილ მეზობელს: „დედას გიტირებ, შე ანარქისტო!“

ის კი, იარლიყით აშკარად კმაყოფილი, მაგრამ მუქარით შეურაცხყოფილი, ასეთ პასუხს უბრუნებს: „მე არ ვიყო ანარქისტი, თუ ეს მუქარა შეგარჩინო!“ (რა თქმა უნდა, ეს საუბრები მეგრულ დიალექტზე მიმდინარეობდა).

ეს უკანასკნელი თქვენს მონა-მორჩილთან ხშირად ჩამოდიოდა ქალაქში და ანარქისტული იდეებითა და ლიტერატურით დატვირთული ხმაურით ბრუნდებოდა საკუთარ სოფელში. მისი ანარქისტულ-პროპაგანდისტული „მოღვაწეობა“ იმდე-

ნად სერიოზული აღმოჩნდა, რომ სოფლის მცხოვრებთა დიდ უმრავლესობას, ჩერქეზიშვილის ეროვნულობითა და, განსაკუთრებით, პრუდონის ეკონომიკური მოდელით მოხიბლულთ, რაგინდ მოულოდნელიც იყოს, თვით სტალინი და ბერია მია-ვინყდათ.

ასეა, მაგიური ზემოქმედების ძალა აქვს პროპაგანდას, თუ მას ნიჭიერი და ენერგიული კაცი ეწევა. დღემდე ამ სოფელს, ღიმი-ლით, „ანარქისტთა სოფელს“ ეძახიან, ხოლო მისი მცხოვრებნი განსაკუთრებული პოლიტიკური აქტიურობით გამოირჩევიან.

მე კი, ამ სოფელში თავს ყოველთვის კომფორტულად ვგრძნობდი და ოდის აივანზე გამოსული, სრულ კვიეტიზმში ჩაფლული, მერამდენედ ვფიქრობდი იმაზე, რომ ანარქიზმმა, ანარქისტული თავისუფლების იდეამ რა გრძელი გზა გამოი-არა დაოსიზმიდან ვიდრე თანამედროვე ქართულ სოფლამდე. დღემდე ამ მძიმე გზაზეა გამოკიდებული და მაინც ვერ მიუნი-ჭებია ადამიანებისთვის ნამდვილი თავისუფლების განცდით მინიჭებული სიმშვიდე.

თეორიაში ჩარჩენილი ეს მეოცნებე, რომელმაც კაცობრიო-ბას მაცდური პრინციპები ესროლა, დღემდე მისთვის გამო-ცანად რჩება. დაჭრილი ნადირივით დაენათა იგი მაცოცხლებ-ელ წყაროს-თავისუფლების იდეას, მაგრამ ვერ შეძლო მისი კონკრეტული შინაარსით შევსება. კაცობრიობამ, ამჯერად, მისი გამოწვევა არ მიიღო. ოცნება კი, ოცნება სახელმწიფოს საბოლოო განადგურებისა, ოცნებადვე დარჩა, მან ვერ გაიარა სახელმწიფოს ნანგრევებზე.

არადა, ადამიანური აზროვნების უმდიდრესი საგანძური მე, თანამედროვე კულტურული საზოგადოების მოქალაქეს, მაძლევს მსგავსი არჩევანის უფლებასაც, ინტელექტუალური არჩევანისა და მისით ტკბობის უფლებას.

თუმცა, ამ ტკბობას თავისი ადრესატი ჰყავს – თავისუფლე-ბა.

ანარქიზმი თავისუფლების იდეაა...

ისე კი, თავისუფლება ისაა, როცა შენ მზად ხარ სხვა ადა-მიანებთან ურთიერთობისთვის...

მაგრამ, როცა ცხოვრებას სიამოვნება არ მოაქვს, ხოლო უკეთესობაც არ გელოდება, თავისუფლება შენი არჩევანი, პოლიტიკურ-ინტელექტუალური „ნათესავი“ ვერ გახდება...

იცინეთ, მაგრამ გიკვირდეთ, თანაც გეშინოდეთ, რადგან ხალხს ამხელა ტერიტორია ჰქონდეს და უდიდესი ნაწილი ამ ტერიტორიისა გამოუყენებელი იყოს, უბრალოდ, ვერ უვლიდნენ, „ყარდეს“, „ლპებოდეს“ და მაინც არ ტოვებდეთ გაუნელებელი, ავადმყოფური სწრაფვა ახალი ტერიტორიების შემოერთებისა, ეს – პარანოია, ეს – ცნობიერს მიღმაა, ეს-მენტალური მიმწუხრია.

ამ იდეოლოგიის ადამიანი, სამყაროს მკვლელი ადამიანი მუდმივად წუხდა იმაზე, რომ მას ოდესღაც, ბავშვობაში წაართვეს მკვლელის სტატუსი...

და ახლა ის – „მოძალადე“, ვინც მას მკვლელის სტატუსი წაართვა და მის მიერ სისასტიკით ჩადენილი დანაშაული გადაიბრალა (გადაიბარა), ამ სტატუსს ისიც თვალისჩინივით უფრთხილდება, რადგან სწორედ ამაში ხედავს მომავალ იდეოლოგიურ წარმატებას.

ორივეს დემონური კომპლექსი კი, ანუ შეჯიბრი მკვლელის სტატუსისთვის, მთლიანობაში, მსგავსი იდეოლოგიური „ესთეტიკა“ აქ მიღებული ნორმაა.

ჰო, აქ მოძალადეები იმარჯვებენ.

და ეს იმიტომ, რომ ადამიანები შეეჩვივნენ ტრადიციად ქცეულ ძალადობას:

მათ საუკუნეების განმავლობაში „აუპატიურებდნენ“ და მსგავსი „რეჟიმი“ სიამოვნების სინდრომად, ცხოვრების წესად ექცათ...

ძალადობა და სიამოვნება კი აპოგეას მაშინ აღწევს, როცა ვლადიმირ ულიანოვი და იოსებ ჯულაშვილი არსებულ „წესრიგში“ სრულფასოვნად ჩაენერებიან.

ლენინი სტალინისგან განსხვავებით, დასაწყისში არ იყო „აზიატი“: ის მოდერნიზატორია, სოციალისტია, თეორეტიკოსია, სულით ხორცამდე იდეალისტი რევოლუციონერია.

ულიანოვი პატივს არ სცემს, არ აღიარებს პიროვნების, ინდივიდის პრიორიტეტს. მასთან აღიარებული მხოლოდ მასაა.

ხოლო, როცა მოგვიანებით ტერორი მოვა, როცა თვითონ გახდება მოძალადე და პროლეტარიატის დიქტატურასაც დაამყარებს, ის საბოლოოდ დაუპირისპირდება სამყაროში არსებულ წესრიგს.

სტალინი კი, ყოველთვისაც იმპერიალისტი, „აზიატი“ იყო...

ორივე მოძალადეა და ეს იმიტომ, რომ მათი ცნობიერი, შესაბამისად, იდეოლოგიური ვნება არ იყო თავსებადი თავისუფლების იდეასთან.

თავისუფლება მათ ესმოდათ, როგორც ბუნტი, ჯანყი, ოლონდ, სისხლიანი ჯანყი...

დიახ, თავისუფლების პრობლემა – აი, მათი უმთავრესი პრობლემა, ეგზისტენციური პრობლემა...

არადა, მათ მოახერხეს, რომ საკუთარი საზოგადოება თავისუფლებისადმი მუდმივად მთვლემარე სტატუსში დაეტოვებინათ...

ეს მაგიური ჰიპნოზია, აზიური ჰიპნოზი და ის იმ დრომდე გაგრძელდება, ვიდრე ამ ორი მკვლელის კულტივირება და მათ მიერ დამკვიდრებული წესრიგის საკრალიზმად ქცევა, ამ ფსიქოტიპის – რუსული ფსიქოტიპის ცნობიერიდან საბოლოოდ არ გააღწევს...

მაგრამ ეს დღემდე მათი ვერმოკლული სინდრომია და ისინიც რუსული ბოლშევიზმის მამებიც, ამ საზოგადოების მორალურ და პოლიტიკურ ავტორიტეტებად რჩებიან.

ეს იდეოლოგიური „აქციაა“, დაგეგმილი საკუთარი თავის და საკუთარი მომავლის, მერე-მთელი კაცობრიობის წინააღმდეგ.

მე კი, მე, როცა ამ „აქციას“ ვუყურებ, მუდმივად მრჩება იმის განცდა, რომ ამ ადამიანებს არა აქვთ არანაირი შანსი (დიდი ხნით მაინც) დარჩნენ ადამიანებად, თავისუფალ-ცივილურ ადამიანებად.

ნაციონალური სიგიჟე კი...

ეს საშიშია!

ეს კატასტროფაა!

ეს რუსეთია!

რუსეთი შეთქმულებაა თავისუფლების წინააღმდეგ.

და ახლა ამ თხრობას მესამე ისტორიით – „ამერიკული ოცნებით“ გავაგრძელებ.

აღნიშნული სახელმწიფოს ჩამოყალიბების სათავეებთან იდგნენ დიდი ბრიტანეთი და ესპანეთი – ქვეყნები, რომელთა წარმომადგენლებიც პირველები გადასახლდნენ იქ. მათ შორის იყვნენ პურიტანები, რომლებიც უარყოფდნენ ტრადიციულ კათოლიციზმს, ქურდები, რომლებიც იძებნებოდნენ ევროპაში, ვაჭრები, რომლებიც ეძებდნენ ახალ შესაძლებლობებს, მრეწველები, მიწათმოქმედნი, მთლიანობაში, ყველა ისინი, ვისაც დიდება და კარგი ცხოვრება სურდათ.

ისინი თავისუფალი ადამიანები იყვნენ.

ბუნებრივი რესურსების მრავალფეროვნებიდან გამომდინარე, შტატების განვითარება ძალიან სწრაფი ტემპებით მიმდინარეობდა.

ახალწარმოქმნილი სახელმწიფოს მეორე პრივილეგია კი, მრავალნაციონალური შემადგენლობა იყო.

დიახ, შეიქმნა კონგლომერატი სხვადასხვა ეთნიკური, რელიგიური და რასობრივი ჯგუფებისგან.

ყველა ამ ფაქტორის ბაზაზე კი ჩამოყალიბდა უნიკალური, მანამდე არნახული, მსგავსი ანალოგის არმქონე ფენომენი – „ამერიკული ოცნება“, რომელიც საკუთარ თავში მოიცავდა ლეგენდას უკეთეს ცხოვრებაზე, ყველას კეთილდღეობაზე, ვისაც ამის სურვილი ჰქონდა.

ერთი სიტყვით, რომ მიაღწიო ამას, საჭიროა, მიიღო „სრულყოფილი იდეოლოგია“, „ამერიკული აზროვნების გენიალურობა“, რომელიც იძლეოდა ყველასათვის თანაბარ შესაძლებლობებს საკუთარი მიზნების მიღწევის გზაზე.

ამ ფონზე, ამერიკის მიღწევები, უბრეცენდენტია.

ამ ყველაფერში კი, „დამნაშავე“ – თავისუფლებაა.

თავისუფლება „ამერიკული ოცნება“...

სამართლიანობა და თანასწორუფლებიანობა ამ ოცნების მეორე და მესამე შემადგენელია.

ამერიკელებს უყვართ თავისუფლება.

მათ არ ეშინიათ თავისუფლების...

ეს მათი პრივილეგიაა.

ჰო, ორი თავისუფლება, ერთი არათავისუფლება.

და სად უნდა ვიყოთ ჩვენ?

რა თქმა უნდა, თავისუფლებაში, დასავლურ ცივილიზაციაში.

ანარქიზმი კი, ტკობისთვის, ინტელექტუალური ტკობისთვის გამოვიყენოთ.

ახლა წავედი.

სად?

ანარქისტებთან, თავისუფალ ადამიანებთან.

ოღონდ, ინტელექტუალური ტკობისთვის...

სიყვარული და მოქანაუბარი: აი, რა გვაქლია

ფსიქოანალიზი გუშინ, ფსიქოანალიზი გუშინწინ, ფსიქოანალიზი დღეს...

არადა, რა საჭიროა ამ მოძალადე „სენით“ მუდმივი თრობა? ამიტომ,

მოდით, გავატაროთ დღე და ღამე, ორშაბათი და შაბათი, ქორწილი და სატირალი... ამ სასიამოვნო „მეძავის“ გარეშე.

... და მაინც, ფსიქოანალიზი, მაინც – „უკუღმართი“ აზრები და ამით გადაღლილი, მაგრამ მუდმივად ნოვატორული გონება.

გული კი, გული, უფრო კონსერვატული ბრენდია...

ამასობაში, ეს დროზე აცრილი გონება მერამდენედ მახსენებს მთავარ სათქმელს და მას ასე დავიწყებ:

ვნერ იმაზე, რაც ვიცი...

ვნერ იმაზეც, რისიც მჯერა...

მეშინია, ვნერო იმაზე, რასაც „წმინდა“ გონებაც ვერ წვდება, თუ მასთან ინტუიცია და ინსტინქტიც არ „თანამშრომლობენ“ და მაშინაც...

ჰო, ტრანსცენდენტულთან „თამაშს“, მასში წვდომას, დიდი რწმენა, სულიერი „გაფრენაც“ სჭირდება...

იქ კი – ცისა და მიწის გასაყარზე, ეულ ქვაზე ჩამომჯდარი, უსასრულობისკენ მიმავალ მწვანე ბილიკს შიშით გაჰყურებ...

და ეს იმიტომ, რომ აქ, ფიზიკურ გრძნობათა სამყაროში, თავისუფლებას ვერ ეწიე, შენ ის „გამოგრჩა“...

თავისუფლების მიღმა კი ტრანსცენდენტული მხოლოდ მითია.

და თავისუფლებაც რჩეულთა ხვედრია.

რჩეულნი კი თავისუფლებისთვის იბადებიან.

ეს არც პოეტური პარაბოლაა, არც ლიტერატურული მეტაფორა.

რადგან,

მხოლოდ თავისუფალ სულშია ჭეშმარიტების ძიების მარადიულობა...

აი, მაშინ ტრანსცენდენტულიც, მეტაფიზიკურიც ახლოსაა.

და თავისუფლების უკვდავ ხიბლში ჩავარდნილი ყველა „ჯურის“ დიდი კალმოსანიც, თავისუფლების სასარგებლოდ ჩადენილ ყველანაირ ქმედებას მხოლოდ გამართლების რიტორიკით „რთავდა“.

ტურგენევიც ასე მოიქცა, როცა თავისი „მუმუთი“ დიდი თავსატეხი დაგვიტოვა.

მე კი მის ამოხსნას ბევრი ფიქრი და დიდი დრო შევალიე.

ერთი სიტყვით, ვისაც წაკითხული, ან სულაც სკოლაში ნასწავლი აქვს ტურგენევის ეს ღრმა ფსიქოლოგიური ნოველა, რუსული ბატონყმობის კლასიკა, დამეთანხმება, რომ მთავარი პერსონაჟი – მუნჯი გერასიმი, ერთობ უცნაურ გადანწყვეტილებას იღებს, როცა თავადის ქალის ბრძანებას დაჰყვება და საყვარელ არსებას – „მუმუს“ (ლექვის სახელია) მდინარეში დაახრჩობს.

თუმცა, მალევე ტოვებს ძველ საცხოვრისს და ახალ გარემოში გადადის.

და მაშინ, რატომ ასე სასტიკად?

ანუ მას ხომ შეეძლო, თან წაეყვანა „მუმუ“? არც ქალბატონი შეწუხდებოდა მისი ყეფით და, რაც მთავარია, მისთვის ძვირფასი ერთადერთი არსება მსგავსი გადანწყვეტილების მსხვერპლი არ გახდებოდა.

ხანგრძლივი ფიქრის შემდეგ, იმ დასკვნამდე მივედი, რომ ის აღნიშნულ ქმედებას სჩადის ერთი მიზნით: გერასიმი მიხვდა, რომ არსებულ სინამდვილეში მისთვის ბატონყმობა, ანუ მთავარი მოძალადე სწორედ ეს ლექვია, რამეთუ ის ბოლომდე და მთლიანად ამ არსებაზეა მიჯაჭვული, „მუმუს“ იქით მისთვის სხვა რეალობა, უბრალოდ, არ არსებობს.

გერასიმი „მუმუს“ სამყაროშია ჩაკეტილი და აქ იწყება და აქვე მთავრდება მისი ცნობიერი და არაცნობიერი.

ამიტომ, მან უნდა გაარღვიოს ეს მოჯადოებული წრე და კერპი დაამსხვრიოს.

ასეც მოიქცევა. თავისუფლების სახელით, თავისუფლების სასარგებლოდ ჩაიდენს მკვლელობას და ახალ საცხოვრისშიც ახალ ადამიანად, თავისუფალ ადამიანად გადავა.

მან ეს შესძლო!

მან კერპი დაამსხვრია!

ეს ყველაფერი კი მხოლოდ იმიტომ, რომ ჩვენში არსებული რეალობა, ადამიანთა ერთ ნაწილში გამეფებული დაუძლეველი ვნება, საპირისპირო ხასიათისა აღმოჩნდა.

ამ ადამიანების პრობლემა ისაა, რომ მათ „მიშიზმი“ ექცათ იდეოლოგიად, „მიშიზმი“ იდეოლოგიად გაიხადეს.

ისინი ვერ გამოდიან ამ სინდრომიდან – „მიშიზმის“ სინდრომიდან და, შესაბამისად, მთელი მათი გონიერი სამყარო ამ იდეითაა გარემოცული.

ეს მათ პარანოიად ექცათ.

შემიძლია, დაბეჯითებით ვთქვა, რომ „მიშიზმი“ ნაციდეოლოგიის სპეციფიკურ ფორმად ჩამოყალიბდა.

დიახ, გერასიმისგან განსხვავებით, მათ კერპი ვერ დაამსხვრიეს.

და ესაა მათი ეგზისტენციალური პრობლემა, შესაბამისად, თავისუფლების პრობლემა.

მე კი ასე გეტყვით: არა თაყვანისცემა, არამედ მაგალითის ძალა, თუმცა, როგორ მაგალითს იძლეოდა, ეს ჩვენ საკუთარ ტყავზე გამოვცადეთ...

უბრალოდ, ფასეულობები, ორიენტაციები მასთან არ მუშაობს.

მისი ცნობიერი მხოლოდ ძალაუფლების რეჟიმზეა აწყობილი.

ამიტომ, ის ნებისმიერ პროექტს აეკიდებოდა და აეკიდება, თუ ის მას ძალაუფლებაში მოიყვანდა, ან დააბრუნებს.

„ალამუტის“ ციხეო – ნაცებისა ციხეო...

„მთავარის“ მთავარის ეს „ინტელექტუალური“ მესიჯი ღიმილის მომგვრელიც კი არ არის, რადგან „ალამუტის“ ციხის მთავარი პარადიგმა, ანუ ასასინების ძველი ნიჰილისტური დოგმა ასეთი იყო: „არ არსებობს ჭეშმარიტება, ყველაფერი ნებადართულია“.

მოგვიანებით, ნიცშეც გამოიყენებს იმავე ფორმულას, მაგრამ, როგორც პოეტურ პარაბოლას: „ღმერთი მოკვდა, ყველაფერი ნებადართულია“.

ჰო, თქვენთვის ყველაფერი ნებადართული იყო.

მაგრამ, გვახსოვს...

ამიტომ, მოდი, მოდი და გასწავლი, მაგრამ შენ ხომ ის კატეგორია ხარ, ვინც მოსამზადებლად, ანუ აბიტურიენტად არ ამყავს. ზნეობა-მორალზე აღარაფერს ვამბობ...

მოკლედ...

ახლა წავედი, რადგან სახლში რომანტიკოს-ირაციონალისტ-ანტიინტელექტუალი, მერე კი მისტიკოსი და ინტუიტივისტი, თვით არტურ შოპენჰაუერი „მელოდება“.

გაგიმხელთ და ამ ასაკში მისი „ტრაქტატი სიყვარულზე“ მომენატრა...

აი, რა გვაკლია!

სიყვარული და შოპენჰაუერი.

ჰო, სიყვარული და აზროვნება.

კარგად...

პოეზიის დედოფალ, ლექსი მაჩუქე...

ზვიადმა გულში ჩაიხუტა, მან კი სახლში იტირა...

მერე კი, მერე უფრო დიდებულ ლექსს დაწერს.

და მე, ვინც ყველაფერს ქაოსში ვქმნი, წესრიგს ქაოსში ვხედავ, სილამაზეს ქაოსში აღვიქვამ:

ბეთჰოვენი რომ ვიყო, მოცარტი რომ ვიყო, ბახი რომ ვიყო, სიმფონიას შევქმნიდი – ანაზე...

მოდელიანი რომ ვიყო, დალი რომ ვიყო, ფიროსმანი რომ ვიყო, ტილოს დავხატავდი – ანასთვის...

მუხრანი რომ ვიყო, მურმანი რომ ვიყო, შოთა რომ ვიყო, ლექსს დავწერდი – ანაზე...

მაგრამ, მე მხოლოდ რაციონალისტი ვარ – „რომანტიკოსი“ რაციონალისტი...

მან კი, ანამ დიდთა პაექრობაში გამარჯვებულმა, ქართული სამყარო კულტურულ ვალში ჩააგდო...

და დადის ახლა „ვალაკიდებული“ ქვეყანა სიამაყით...

ეს კი, სილამაზეში სიარულს წააგავს, უსასრულო სიარულს...

და მე ეს მომწონს,

და მე ეს მინდა,

და მე პოეტი „გავხდი“:

იქ, სადაც ანაა, პოეზიაც დიდია,

იქ, სადაც ანაა – ყველაფერია...

ანა, მხოლოდ ჩემია,

ანა, მხოლოდ შენია,

ანა, მხოლოდ ჩვენია.

ანა სიყვარულია...

პოეტების დედოფალ, ლექსი მაჩუქე...

ინტელექტის მსახური ვარ

ფერით გამომშრალ სამყაროს გამორიდებულს, როკ-ენ-როლის ხმა მომწვდა, თავისუფლების ხმა.

ეს – პატი სმიტის ხმაა, ინტელექტის ხმა...

ის კი, ბობ დილანის მეგობარი და ჩემი ინსპირაციის წყარო, აკუთავაგავს საფლავზე დამხობილი, საკრალურ ფრაზას მან-ვდის: „ქრისტე ენამა სხვებისთვის, მაგრამ არა ჩემთვის!“

ის იქ – აღმოსავლეთში, ეს აქ – დასავლეთში, მე კი, ამ ორს შუა გაჩხერილმა,

ცას ავხედუ, მიწას ვეცი და „ვეძებე“ ინტელექტი...

რომ ვიპოვე, გამიკვირდა: არ ვყოფილვარ ასე მწირი!..

აქ სამყარომ „პასი“ მომცა, იქ კი ჰეგელს „ჩავანოდე“...

და ლოგოსიც ჩემთან დარჩა, ნიცშემ ენა „გამომიყო“...

მშვიდად, მშვიდად – „შეშლილთ“ მეფეც,

რადგან:

როგორიც გნებავთ, იყოს გონის ქურუმთა ენთუზიაზმი, რაგინდ მშვენიერიც იყოს ის მოხატულობა, რასაც ადამიანური გონი მიწიერი თანაარსებობის სრულყოფილი პირობების მოსაძებნად ქმნის, ცხოვრება რეალური, მრავალფეროვანი, ხშირად მოუწესრიგებელი, თვით ყველაზე დახვეწილ და გაწაფულ ადამიანურ ლოგიკასთან შედარებით, უფრო ძლიერი ჩანს,

რადგან:

როცა გზაზე გავდიოდი და სიმღერით მოვდიოდი და, ქალების დასანახავად, მხოლოდ ბრენდით დავდიოდი, მაშინ მეცა თავსა რეტი, როცა ვნახე მისი მკერდი, მისი ინტიმებით სავსე სხეული...

ჰაი, გონისა და ტალანტის „არისტოკრატი“, დაგავიწყდა, ვინ ხარ, რა ხარ? მიგავიწყდა, თუ რატომ ხარ?

ქვეცნობიერო, შემეშვი!..

მაშ, ვინ ხარ?

მოჯოს ტომის ბელადი?

არა!

როზაკის „ნათესავი“?

არა!

პატი სმიტის ძამიკო?

არა!

ტრანსცენდენტალური აპერცეფცია?

არა-მეთქი!

აბა, ვინ ჯანდაბა ხარ?

„ახლა, როცა ამ სტრიქონს ვწერ“, მაგრამ რატომ აღარ ვიცი, აღარ ვიცი, აღარ ვიცი, ღმერთო ჩემო, ვინ ვარ ვიცი? ჰოდა, როცა „არც მინის ხარ და არც ცისა“...

ინტელექტის მსახური ვარ!

ახლა არც თავმდაბლობა და არც ზომიერება თავსა ჩემსა ზედა აღარ „დათარეშობს“, მე კი მაინც:

ინტელექტის მსახური ვარ!

მიყვარს „ინტელექტი“, ოლონდ – ქალის შემდეგ, ან სულაც – ქალთან ერთად...

სამი „შეშლილი“, სამი სამყარო, სამი ამბიცია...

მერე, ინტელექტით „ყელყელაობა“ და ამით განცდილი ეროტიკულ-ინტელექტუალური სიამოვნება...

და სიამაყით სავსე კაცი, და სიამაყით სავსე ქალი, და სიამაყით „გაბლენძილი“ ინტელექტი...

ისინი კი ახალგაზრდებს მოსწონთ: ინტელექტუალი, მოაზროვნე ლექტორები. ჰო, ასეთია წესრიგი, ინტელექტუალური წესრიგი და მაშინ, აზროვნების უპირატესობაც შენი პერსონის სამარკო ნიშანი ხდება.

და გელოდებიან, უსასრულოდ გელოდებიან...

და არ ელოდებიან, არც არასოდეს დაელოდებიან იმას, რაც დღის 18 საათსა და 20 წუთზე მოხდა:

საოჯახო დიდი ეკრანიდან ნაცნობი (არა მხოლოდ ჩემთვის) პროფესორი, ისტორიკოსი სერიოზულ თემაზე სერიოზული პათოსით მსჯელობს. ემოციები სჭარბობს. ჰო, ემოციონალ-

ურ „შანტაჟს“ ეწევა და ასე მხოლოდ იმიტომ იქცევა, რომ ინტელექტთან, აზროვნებასთან „საღვთო ომში“ დამაჯერებელი არ ჩანს. სქოლასტიკაში გადავარდნილი და ჰეროდოტესეული თხრობით ვნებააშლილი ცდილობს, მსმენელი მხოლოდ ამ ფალანგაში „ასეირნოს“. ხოლო იქ, სადაც მისთვის აზროვნების სახით სერიოზული „ნაღმი“ დევს, მოხერხებულად არიდებს თავს. თუმცა, ერთი შეხედვით მოხერხებულად, თორემ მთელი ეს მისეული დრამა, რომელიც მწირი ინტელექტით და ანალიზის სიღარიბით გამოირჩევა, მხოლოდ ერთ განცდას გიტოვებს: რამდენი გენიოსი ჰყავს „მოკლული“ ჯერ სკოლაში, მერე კი – უმაღლეს დანესებულებებში და, ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ ჯიბეში პროფესორის სტატუსის დამადასტურებელი ხიბლიანი „ქალაღი“ უდევს, „ქალაღი“, რომელშიც სტუდენტები და მათი მშობლები სერიოზულ გადასახადებს იხდიან.

კარგია, როცა ქვეყანას კარგი პროფესორები ჰყავს, მაგრამ რამდენად არის დღეს ქართული საზოგადოება ამ სიკეთით განებივრებული? მე ამაზე კრინტს არ დავძრავ. თუმცა, ამ დუმილსაც აქვს თავისი ფასი, რადგან ვიღაცა ხომ ხვდება, რომ ვიცი, ხვდება იმასაც, რომ ამ შემთხვევაში მხოლოდ პოლიტკორექტულობის შენარჩუნებას ვცდილობ, ოღონდ საბჭოურად ვცდილობ, რადგან ეს არ არის და ვერც იქნება ქცევის დასავლური კოდექსი, გნებავთ, სტანდარტი. ის ხომ მუდმივად გეკარნახობს: იყავით კონკურენციის რეჟიმში და კონკურენციამ გადანყვიტოს თქვენი საზოგადოებისთვის აუცილებლობის, სარგებლიანობის, შესაბამისად, ცხოვრებისეული კეთილდღეობის ხარისხი.

არადა, რას არ გაიღებდა კონკურენტული ადამიანი ასეთ ინტელექტუალურ რეჟიმში მოსახვედრად.

გალაკტიონი ამბობდა: „ნიჭი ძამიკო, ნიჭი“... მე კი, ამჯერად, არაკორექტულად, ან სულაც „ყვირილით“ გავაგრძელებ: აზროვნება, ბიძიებო, ანალიზი, ბიძიებო, თორემ „წყარომ გვითხრა“, „წყარო გვეტყვის“, „წყარო გვამცნობს“, „მე კი შუაში გავივლი“ (არც ერთს ეწყინოს და არც მეორე გაბრაზდეს),

ეს ხომ წარსულია და ყოველთვისაც იყო წარსული.

ასეთია ჩემეული ესთეტიკა აღნიშნული პრობლემისადმი და ამ ფონზე, ვფიქრობ იმასაც, რომ ისტორია არ არის ქეშმარიტების ბიოგრაფია, ის უფრო დრამას მაგონებს, სადაც რაციონალური არ არის გამიჯნული ირაციონალურისგან, სტიქიური – მართულისგან, კონსტრუქციული – დესტრუქციულისგან და, საერთოდ, ემპირიული ვნება და ამ ესთეტიკით დღემდე ისტორიის აღქმა, ცალსახად ნამგებიანი საქმე მგონია. მე მხოლოდ იმის თქმა მინდა, რომ მოვლენების, პროცესების ღრმა და სრულფასოვანი ანალიზისთვის, ისტორიას სერიოზულად უნდა „წაეშველოს“ ფილოსოფია, ანუ მსგავსი საკითხები ცალსახად ისტორიულ-ფილოსოფიურ ქრილში უნდა განიხილებოდეს.

არადა, ჩვენს დროშიც, ცივილიზაციის მთელს სისტემაში, სამეცნიერო-ტექნოლოგიური გადატრიალების მძლავრ ტალღაზე დღემდე პარაზიტობს ისტორიის და არა მხოლოდ ისტორიის ძველი წესით განხილვის სენი.

ამიტომ მხოლოდ ჰეგელის „აბსოლუტურ იდეაზე“, ფიხტეს „აბსოლუტურ მე“-ზე, შელინგის „აბსოლუტურ იგივეობაზე“ (გააზრებულად არ გავაგრძელებ), ანუ ფილოსოფიაზე „გავარჯიშებული“ ისტორიული მოვლენები ამ ისტორიის მოყოლით ვნებააშლილ პროფესორებს ნამდვილად არ დატოვებს თანამედროვე, დიახ, თანამედროვე აუდიტორიებში.

მოკლედ, მასშტაბი გვჭირდება, სხვა მასშტაბი, ხოლო ასეთ მასშტაბს ღრმა და მოაზროვნე, ინტელექტით „შეშლილი“ პროფესორები უხდება.

მთლიანობაში, ამ ყველაფერზე ტერმინი „მოდერნიზაცია“ და მისი შინაარსი მახსენდება: მოდერნიზაცია ესაა ევოლუციონისტური პარადიგმის მწვერვალი. უფრო მარტივად, ის ასე ყალიბდება: ესაა აგრარული ცივილიზაციიდან ინდუსტრიულ ცივილიზაციაში გადასვლის ფორმა.

კი, აზროვნების მოდერნიზაცია – ესაა ჩვენი ხსნის და ღირსების პრივილეგია!

და ბოლოს, მინდა ჩემ უმცროს მეგობრებს, ჩემ სტუდენტებს, ყველაზე თავისუფალ ადამიანებს ვუთხრა, რომ სამ-

ყაროში აზროვნების რევოლუციის დრო დადგა, ანუ აუცილებელია, გავაფართოოთ საკუთარი იმპერიის, საკუთარი ინტელექტის საზღვრები.

სწორედ აზროვნებაშია მომავალი კეთილდღეობაც და ამითვე მიღწეული ადამიანური ბედნიერებაც. ბედნიერება კი ისაა, რომლის შეთავაზებაც სახელმწიფოს ან კიდევ ძალაუფლებას არ შეუძლია, მით უფრო ასეთ პროფესორებს.

თქვენ ამის მიღწევის შანსი საკუთარ შესაძლებლობებში და აზროვნებით „გაღეშილ“ პროფესორებში უნდა ეძებოთ.

მე კი ასე გეტყვით:

მო(ითხოვეთ) და მოგეცემათ!..

ინტელექტის მსახური ვარ...

თანამშრომლობისთვის „განწირული“ კაცობრიობა...

აი, რა მინდა ვნახო.

მერე კი, მერე ინტელექტსაც ნიხლს „დავაჭერ“ და ინტუიცია-ინსტიქტსაც „დავინათესავებ“...

და მაშინ ჰეგელი, ნიცშე და მე ერთად დავლევთ სამყაროს გაკეთილშობილების სადღეგრძელოს...

ასე მინდა მე, ასე მომწონს მე...

შენ?

ჯერ პასუხს ნუ მეტყვი, იმ დრომდე მაინც,

ვიდრე:

ინტელექტის მსახური ვარ!!!

რა გვჭირდება? დიდი შერიგება, რაციონალურ-რომანტიკული შერიგება

ერთხელ დილით, ერთხელ ღამით, ერთხელაც შუალამით...
მერე მარტო, მერე სხვასთან, მერე ერთად...

ვერც ესთეტიკა „შეეცვალეთ“, ვერც „წესრიგი“ დავძარით
და აზროვნებაც იგივე შეგვრჩა...

შეგვრჩა და შეგვრჩა.

კი, ჰო, ასეა: ფილოსოფიის და, მათ შორის, ადამიანური
ყოფის მთავარი პრობლემა სწორედაც აზროვნებაა!..

ეს ღირსების პრივილეგიაა!..

ეს დასავლური პრივილეგიაა!..

აქ რომანტიზმი „უცხოა“...

ხოლო ის პოლიტიკური პეიზაჟი, რომელშიც ცხოვრობს
დასავლეთი, თავისი რაციონალურ-ინტელექტუალური ნოვა-
ციებით, შიგადაშიგ ინტელექტუალური „შანტაჟით“, ხანდახ-
ან კი ინტელექტუალური „სიმულაციებით“, მაინცდამაინც ვერ
ჰგუობს წარსულის მუდმივ იმიტაციას, ვერ ჰგუობს, რადგან
ახლა სამყაროში მეცნიერების, რაციონალიზმის ანუ აზ-
როვნების საუკუნეა.

დიახ, ეს არის „ტვინების ომი“, ანუ რევოლუცია განათლე-
ბაში, ეკონომიკაში და ეს დიდი რაციონალისტური პროექტიც
სამყაროს სრული მონოპოლიზების მცდელობის რეჟიმშია...

მაგრამ პროგრესი გარანტირებულია, კომფორტი სახლ-
შია...

ამიტომ: არა ძილი, არამედ კინეტიკა, მოძრაობა, განვითარება.
აი, სამყაროს ხსენა!

აინ რენდი (რუსობაში-ალისა როზენბაუმი) ამერიკული და-
მაჯერებლობით ამბობდა, რომ „ეგოიზმი პროგრესის წყაროა“.

თუმცა, პროგრესსა და ინდუსტრიალიზაციაზე, ზოგადად, აზროვნებაზე გამწყრალი ბლეიკი, რომელიც ნიუტონს, ბეკონსა და ლოკს ჯოჯოხეთის სამეულად აცხადებდა, ამ ფრაზას პოეტურ-რომანტიკულ წყევლას უგზავნიდა, მისი პოეტური გენიით მოხიბლული როზაკი კი, „კონტრკულტურას“ სწორედაც რომანტიზმისკენ „ეპატიჟებოდა“. არც ირაციონალისტი ინტუიტივისტი ბერგსონი ამბობდა უარს ამ რომანტიკული საძმოს წევრობაზე...

მოკლედ:

ერთი სამყარო, ორი ბანაკი, ორი ესთეტიკა.

ერთი კაცი, ერთი ქალი...

და სად ვარ მე? ვისთან ვარ მე?

ქალი მირჩენია, ლამაზი ქალი, რომანტიკული ქალი...
მერე?

„გადამიბირეს“:

დღისა და ღამის გასაყარზე, შუალამით „გადამიბირეს“...

დილით მივატოვე.

რაციონალურად მივატოვე...

იტირა,

რომანტიკულად იტირა...

ჰო, რომანტიკულად მენატრება, მაგრამ რაციონალურად „გავურბივარ“.

დიახ, მე დასავლეთური მსოფლმხედველობის ადამიანთა კატეგორიას მიეკუთვნები, სამყაროს რაციონალური შემეცნება ჩემი პრიორიტეტია, რადგან მასთან სულიერი ნათესაობა განვითარებაში, უბრალოდ, აზროვნებაში მეხმარება.

თუმცა, არც კლასიკურად რომანტიკულ ნარატივებს გავურბივარ, რადგან, როგორც მარკ შაგალი იტყოდა: „სამყარო ღირსია იმისა, რომ დაიხატოს“.

ღირსება კი, უკვე ნახსენები ღირსება, დასავლური ცივილიზაციის უცვლელი პრივილეგიაა და ამ „მოედანზე“ რაციონალიზმი და რომანტიზმი, ერთბაშად იყრიან თავს.

ღირსება, ჩვენეულ არჩევანზე, გააზრებულ არჩევანზე გადის და აქ აზროვნებას გადამწვეტი მნიშვნელობა აქვს.

და მაშინ, ბიჭი კოლფილდი?

ჰო, რომანტიკოსია.

მაგრამ, ეს არაა მთავარი. მთავარი ისაა, რომ ის, კოლფილდი, კარგი ბიჭია, რადგან მართალი ბიჭია და მე ის მომწონს ბიჭი გავროშისგან და ბიჭი „ივანუშკა -დურაჩოკისგან“ განსხვავებით.

ფრანგი ბარიკადების ბიჭია, „სისხლიანი ნესრიგის“ შვილია, დღემდე დაუსრულებელი რევოლუციის პირმშოა.

რომანტიკოსია, რადგან ეტრფის რევოლუციას.

ამიტომ, არა!

რაც შეეხება ჩრდილოეთელთა „მზეს“- ბიჭს, „ივანუშკა-დურაჩოკს“, აქ ყველაფერი ისედაც ნათელია: ცივილიზაცია-პროგრესი კომფორტისთვის საბოლოოდ განწირული, უქნარა და არაფრისშემოქმედი, მაგრამ ომისთვის მუდამ მზად მყოფი, ის სილატაკის, ზიზლისა და ძალადობის სიმბოლოა!

მასთან არც რომანტიზმი იკითხება, ხოლო რაციონალიზმი, დემოკრატია, ლიბერალიზმი მისი მოდგმისთვის, უბრალოდ, სამყაროს აღსასრულია.

არადა, თუ ბიჭი გავროშის, ანუ ფრანგული რევოლუციის შემოქმედნი იდეალისტები მაინც იყვნენ, რუსული რევოლუციის მამები, უბრალოდ, ძალაუფლებისთვის მეტრძოლი „ღვირღვები“ აღმოჩნდნენ, ხოლო მათ მიერ შექმნილი, მინიერი „სამოთხე“ დღემდე უიმედობას მოუცავს.

მაგრამ, იტანენ!

აი, პრობლემა!

მარადიული პრობლემა! საშიში პრობლემა!

ჩვენ კი, ჩვენ ამ საერთო საკაცობრიო დრამაში ერთობ არქაული, რაციონალობა დაკარგული და, ამასთან, ჩრდილოელ-სევდანარევი რომანტიკული პათოსი კიდევ შემოგვრჩენია...

რომანტიზმს არაფერს ვერჩი, მაგრამ ჩრდილოეთი?

არა, არა, არა!!!

არადა, ჩვენც გვყავს ბიჭი, ბიჭი გაბრიელ კამაევი: კარგი ბიჭი, ქართველი ბიჭი, მოვლენების სწორად, რაციონალურად აღმქმელი ბიჭი...

მოკლედ, ვიშვებობროთ დასავლელ რაციონალებთან, ვიაზ-
როვნოთ რაციონალურად, რადგან ის რაციონალიზმი, დღემდე
რჩება პროგრესის ერთადერთ სასიცოცხლო თეორიად.

რომანტიზმი კი, რომანტიზმი...

მე მათ „შეფარიგებ“...

დიახ, შერიგება, დიდი შერიგება, ქართველთა შერიგება –
აი, რა გვაკლია!!!

აქ კი, რაციონალიზმი და რომანტიზმი ერთდროულად
გვეჭირდება!!!

სილამაზიდან პოეზიამდე

სადღაც იქ, ჭიუხებში, დაფრინავდა წარსული...
სადღაც აქ, სიცრუეში, თავს იკლავდა სამყარო...
ვიტირე, არ დაიჯერეს, ვიცინე, არ მოეწონათ...
დავწერე.
და იყო სიკვდილი.
და იყო სევდა.
და იყო მონატრება.
და იყო სიხარულიც...

ქალი – სილამაზიდან

ლიკა ქავუარაძე...
მე ის ქურაში ვნახე...
და მოდიოდა...
აქ დაიწყო და აქვე დამთავრდა სილამაზის უსასრულო აღ-
ქმა...
აქ ინტელექტი, უბრალოდ, მკვდარია, მხოლოდ განცდები
და ვნებები თარეშობენ...
აქ, გაუსაძლის ესთეტიკაში ჩავარდნილი, უკანასკნელ ძა-
ლებს იკრებ და მისი სილამაზით გამთბარი ოთახიდან უბოდი-
შოდ აგდებ ინტელექტს...
აქ მხოლოდ მოდილიანობაზე ოცნებობ...
ჰო, ყველაფერი ის, რაც ადამიანურს მიღმაა და ფიზიკურ
გრძნობათა ველში არ ეტევა, მხოლოდ სამყაროსეული საიდუმ-
ლოს ნაწილია და ასეთადაც შემორჩება ცნობიერებას.
ქალის სილამაზეს ადევნებული მამაკაცი კი ამ ქალღმერთის
სილამაზით მონუსხული, წინასწარ წაგებულ დუელშიც დაუ-
ფიქრებლად წავიდოდა იმ იმედით, რომ იქ მაინც შეძლებდა აქ

შეუძლებელს...

არადა, რამდენად ამაღლებულ განწყობაზე უნდა ყოფილიყო განგება, როცა მსგავს სილამაზეს გვიგზავნიდა ქართველებს...

ოო, როგორ მესმის ახლა თარაშ ემხვარისა – აქ, ვან გოგისა – იქ.

და მე?

მე არც თარაშ ემხვარი ვარ და არც ვან გოგი, მხოლოდ ამ სილამაზის შეშლილი მეხოტბე ვარ...

და მე გეტყვით:

უყურეთ ამ სილამაზეს...

უყურეთ ამ სილამაზეს...

უყურეთ ამ სილამაზეს და სამყარო უფრო ლამაზი გამოჩნდება...

კაცი პოეზიიდან

ტარიელ ხარხელაური. მე მასში ვნახე უფლის სახე და უფლის სიტყვა...

სევდას გარიგებული დიდი ტკივილი და მაინც, შენდობა...

მან ეს შეძლო...

და უფლის სიტყვაც შედგა...

ადამიანებმაც იმ დღეს გავიმარჯვეთ...

შენდობის ღამით, სიკვდილმა სიცოცხლეს ხელი ჩამოართვა და სამძიმარი უთხრა.

ტარიელ ხარხელაური – დიდი პოეზია და დიდი სევდა...

კაცი მშვენიერებიდან

და მზეს უყვარდა დღე.

და მთვარეს – ღამე.

და მზეს უყვარდა მთვარე.

და დღეს – ღამე.

ის ყველას უყვარდა,

მის სიდიდეს ვერშეგუებულთა გარდა.

და გაილაღეს დოდეს კაცუნებმა, იმ დროს გაილაღეს...

და მშვენიერების ამ სიმბოლოს, ქართულ სიმბოლოს ინკვი-
ზიტორთა ფარული მეხოტბენი განაჩენს გამოუტანენ, სა-
მარცხვინო განაჩენს...

და „იტირა“ გალაკტიონმა...

მე კი უილიამ გოდვინი გამახსენდა: „ადამიანი წარმატების
წყოფიაო“ – გვმოძღვრავდა ის.

ბატონი ნოდარ ტაბიძის შემთხვევაში, სწორედ მსგავს მოვ-
ლენასთან გვაქვს საქმე.

ნიჭიერება, ღირსება, უმნიელო რეპუტაცია – ეს ის სამი
მახასიათებელია, რომელიც მთლიანობაში ქმნის იმ ძირითად
პარადიგმას, რომლის არსიც შეიძლება ასე გაჟღერდეს: მშვე-
ნიერებისადმი უკიდურესად შემოქმედებითი დამოკიდებულება.

ბატონი ნოდარ ტაბიძე დიდი ესთეტი, სტილისტი და რომან-
ტიკოსი იყო, თუმცა, მასში განსაკუთრებული ძალით საგნები-
სა და მოვლენებისადმი რაციონალისტური დამოკიდებულება
იკითხებოდა.

დიახ, ის ერთგვარი მედიუმი იყო რომანტიზმსა და რაციო-
ნალიზმს შორის.

ასე მინდა გავაგრძელო: დიდი კაცი, დიდი მოქალაქე, რო-
მელიც დააკლდა ქალაქს, ადამიანებს, უბრალოდ, მშვენიერე-
ბას...

და ბოლოს, არ შემიძლია, ასე არ დავამთავრო: პლებეები
არასოდეს უნდა წყვეტდნენ ისტორიული გიგანტების ბედს...

ქალი პოეზიიდან

რა სილაღეა მის პოეტურ აზროვნებაში – ინტელექტუალუ-
რი სილაღე...

ასე ლაღად, მსუბუქად „დაძრა“ „მძიმე“ ინტელექტი...

ჰო, ეს ამბიციური ვნებაა, ვნება წვდომისა, ვნება ჯერ
ართქმულის, ან სულაც ვერთქმულის თქმისა...

და გაიხარეს „ტილოსგადავლილმა“ ადამიანებმა: ისინი ამ
სამყაროს-ვნებიანი სამყაროს საპატიო სტუმრები აღმოჩნდნენ.

თუმცა, იმასაც ვიტყვოდი, რომ აქ „უვიზო“ შესვლა-გამოსვ-

ლა წაადგებოდათ უტილიტარული ჭაობის მეხოტბეებსაც...

ასე ვფიქრობ მე.

და მე, როგორც რომანტიზმში „შემოპარული“ რაციონალისტი, სხვა დროს, სხვა „ესთეტიკაში“ ამ ფრაზას (სტროფს) უპირობოდ „მოვიპარავდი“.

„კარნინ ყოველი ფეხსაცმლის ტილო –

სტუმრის ლოდინით დამშეული,

ნერწყვმორეული

თუ ბრტყლად გამშრალი,

ან უხსოვარი დროის

უცხო ნაბიჯშემხმარი-სახლის ენაა!

და მერე მსდიონ, ათასგზის მლანძღონ პოეზიის ხიბლში ჩავარდნილმა ადამიანებმა...

მე კი მათ ყოველთვის ვეტყოდი, რომ, ოდესღაც, ეს ჩემი ფრაზა იყო, მე ის „მომპარეს“.

და მე ის დავიბრუნე.

დანაშაული და სასჯელი...

დანაშაული – საამაყო, სასჯელი – სასიამოვნო...

პოეზია-დიდებული!

ჰოდა, მოუსმინეთ სახლის ენას...

ეს საჭირო ენაა,

ეს პოეტურ-ინტელექტუალური ენაა, პოეტურ-ინტელექტუალური...

ქალი – პოეზიას ადევნებული

პოეტურ სტროფებში განებივრებული მზერა,

მერე კი – სიხარულით გაბრწყინებული თვალები...

რა ლამაზია სამყარო – ასეთი,

რა ლამაზია ქალი – ასეთი...

მაგრამ, მე ხომ ჯაშუში ვარ, რომანტიზმის მონასტერში შე-მოპარული...

პოეტი და ქალი...

პოეტურ სტროფებში განებივრებული მზერა,

მერე კი – სიხარულით გაბრწყინებული თვალები.

ქალი და პოეზია.

პოეზიას ადევნებული ქალი.

პოეტური ქალი.

თინათინ ლეკიაშვილი – ასეთია ის.

შიში მაქვს, გაუნელებელი შიში, რომ ერთხელაც, თქვენმა უსაზღვრო პოეტურობამ ჩემი რაციონალისტური ცნობიერება საბოლოოდ არ დაძრას რომანტიზმისკენ.

გთხოვთ, ნუ ჩაიდენთ ამას...

„... ლოცვად მახსოვრილი ბრძალს შევედრები“

და მოდიოდა,
და მოდიოდა...
გადადიოდა,
გადმოდიოდა...
და სახით მჭმუნვარით,
და მზერით პირქუშით,
სამყაროს ფერებს აცლიდა ურცხვად...
ჩუქნიდა კომფორტს...

ცივილიზაციამ ჯერ დედაქალაქს შემოუტია, ყოველი მხრი-
დან ალყა დაარტყა და დაელოდა. დედაქალაქმა ალყას ველარ
გაუძლო, ნელ-ნელა იარაღი დაყარა და ბოლოს, სრული მორ-
ჩილებაც გამოუცხადა. ცივილიზაციამ გამარჯვება იზეიმა.
დედაქალაქს კეთილდღეობას შეჰპირდა, დედაქალაქმა კი –
ერთგულების ფიცი მისცა.

და ზავიც შედგა...

ტრადიცია კომფორტზე გაიცვალა...

გათავხედებულმა დედაქალაქიდან უკვე ქალაქებს შეუტია.
ცივილიზაცია ჯიუტად და თავხედურად მოიწევდა, ტექნიკის
ხმაურით შემოდიოდა და ახალ ფასეულობებს ამკვიდრებდა,
ადამიანებს ცხოვრების ახალი წესისკენ მოუწოდებდა და არ-
სებულის დავინწყებას ურჩევდა. ის მუდმივად კეთილდღეობაზე
საუბრობდა და ამაში – კომფორტს გულისხმობდა.

მან კი კარგად იცოდა ადამიანის გენეტიკური მიდრეკილება
კომფორტისადმი...

და ქალაქებმაც, კომფორტით ვნებააშლილებმა, ადვილად
გაუღეს კარები ცივილიზაციას, შემოუშვეს ყველაფრით და

დაიტოვეს ყველაფერი. აქ მალე არავის ახსოვდა ტრადიცია, ქალაქური წესი, ქალაქური სალამი...

ქალაქი კომფორტს მიეცა. ადამიანები უკვე კომფორტისთვის იბრძოდნენ და კომფორტზე მუდმივ ზრუნვასა და ფიქრში, ერთმანეთსაც დაშორდნენ.

ქალაქები უკვე სხვა ცხოვრებით ცხოვრობდნენ. ეს ინდუსტრიული საზოგადოება იყო.

ხოლო, „ვინ ვარ – მე?“ – იდენტობაზე ორიენტირებული ეს შეკითხვა ნელ-ნელა დავიწყებას მიეცა...

ჯერი სოფელზეც მიდგა.

და აი, სოფელში ხმა დაირხა, რომ ქვეყანას თურმე უცხო დამპყრობელი შემოსევია – სარწმუნოებით გაუგებარი, წარმომავლობით გაუგონარი, უთოფო და უიარაღო. იქვე იმასაც ამბობდნენ, რომ ქალაქები უბრძოლველად აულია და მათგან სრული მორჩილებაც მიუღია, სამაგიეროდ კეთილდღეობას დაჰპირებია და პირობაც შეუსრულებია.

ძველი წესი კი ახლით შეუცვლია.

სოფლის გლეხკაცი ბუნებით კეთილშობილი, ღირსებით სავსე, ქვეყნისა და მინა-წყლის უზომოდ მოყვარული იყო და მთელი თავისი ცხოვრება ამ განცდით ცხოვრობდა. ტრადიცია, ადათი და ოჯახი კი, მისთვის ის ფასეულობები იყო, რომლის დაცვასაც მას მუდმივად ხან გული, ხანაც გონება კარნახობდა. არა, გონება იმდენად არა, უფრო გული, რადგან „გულით“ დაიბადა, გონება კი ქალაქისა იყო.

და ახლა ამ გულიან კაცს, ვისაც აქ, აგრარულ „ცივილიზაციაში“, ტრადიციულ საცხოვრისში, არასოდეს ჰქონია იდენტობასთან დაკავშირებული პრობლემა, მოულოდნელად, ეჭვი გაუჩნდა: „ვინ მოდის?“...

ამას ისიც დაემატა, რომ ვერც მტრის რიცხოვნება დაადგინეს და, ვერც მისი მოსვლის მიზეზი გაიგეს. ამიტომ, გაგონილს ნანახი ამჯობინეს და ქალაქში შიკრიკები აფრინეს. იქ ჩასულებს ქალაქი არ ეცნოთ, ეს ქალაქი უკვე ძველ ქალაქს არ ჰგავდა: ლამაზი შენობები, მოზღვაებული ტექნიკა და უცხოტომელთა სიმრავლე... ყველაფერი ეს უკვე ამ ქალაქის კუთვნილება იყო.

ქალაქი მართლაც მდიდრულად გამოიყურებოდა, თუმცა, სიცოცხე შეჰპარვოდა და პირქუში ჩანდა. აქ ყველა და ყველაფერი სიზუსტეს მოეცვა. ქალაქში გიჟური რიტმი მეფობდა. ადამიანები კი, ადამიანები ქალაქში საქმიანი სახით დაიარებოდნენ და უბეშნი, უსალმონი და ცოდვა-მადლის არგამკითხავნი გამხდარიყვნენ.

სოფლიდან ჭკვიანი ხალხი იყო ქალაქად გაგზავნილი – ძველზე გაზრდილი და ახალზე გეშის ადვილად ამღებნი.

და მიხვდნენ ისინი, ადვილად მიხვდნენ, რომ რამე სულიერი კი არ იყო ქალაქად დაბრძანებული, არამედ უსულო, უსახო, უჯილაგო „დამპყრობელი“, რომელსაც აქ ყველაფერი თავის ნებაზე მოუწყვია, საკუთარ თარგზე გამოუჭრია და ქალაქისთვის ქალაქური არა შეურჩენია რა.

სამაგიეროდ, კარგად ჩაუცვამს მისთვის და კარგადაც დაუვარცხნია.

სოფლიდან წარგზავნილებმა განცდილ-ნანახი კარგად „შეფუთეს“ და „უცხო“ ქალაქიდან კვლავ სოფლად გაბრუნდნენ.

სოფელი მათ მოუთმენლად ელოდა.

უბუცესებმა სოფლის კრება მოინვიეს და საქმის ვითარების გაცნობაც დაიწყო.

მოსახლეობის უმეტესი ნაწილი კატეგორიული წინააღმდეგი იყო „მოძალადის“ სოფელში შემოშვებისა, რასაც სოფლის „გარყენისა“ და ცხოვრების წესის შეცვლის შიშით ასაბუთებდა. ნაწილს კი, ვითარების სირთულიდან გამომდინარე, ბოლომდე არ ჰქონდა გააზრებული მდგომარეობის სიმძაფრე და, ამიტომ, დასკვნებისგან თავს იკავებდა.

სოფელი დაბნეული ჩანდა.

მაგრამ, მას ჰყავდა „უბუცესთა საბჭო“ – სიბრძნით და საქმით გამორჩეულ ადამიანთა საბჭო, ვინც მუდამ ზუსტ, საჭირო და დროულ გადანყვეტილებებს იღებდა.

უბუცესები დიდხანს და სერიოზულად ბჭობდნენ. ხანგრძლივი თათბირის შემდეგ, უბუცესთა შორის ყველაზე მსცოვანმა სიჩუმე მოითხოვა.

და თქვა რჩეულმა: „ჩემო სისხლო და ხორცო, დღეს განგებამ სწორი გადანყვეტილების მისაღებად შეგვყარა და ჩვენც,

ამ გადაწყვეტილებას ერთად მივიღებთ. წყეულიმც იყოს ის სიტყვა, აზრი და საქმე, რომელსაც საკუთარი მოდგმის, ხალხისა და ადამიანის დაცვის ძალა არ ექნება. ამიტომ, ვერანაირი მტერი – ურწმუნო, თუ მორწმუნე, თოფიანი და უთოფო, იმას, რაც ჩვენთვის წმიდათანმიდაა, ვერც ხმლის და ვერც სიტყვის ძალით ვერ წაგვართმევს“. აქ მოხუცი წამით შეყოვნდა, ჭაღარა წვერზე ხელი მოისვა, მერე მდუმარე ხალხს თვალი მიმოავლო და დინჯი ხმით გააგრძელა: „თუ იმ „ვილაცას“ ცუდი ზრახვები აქვს გულში ჩადებული და სხვა ადამიანზე აპირებს ჩვენს მოქცევას, არაფერი გამოუვა, რადგან ის, რამაც საუკუნეები გამოიარა და მაინც გადარჩა, უკვდავია და მარადიულობის შვილია. არცა წაირთმევა. მომხდური ამას მალევე მიხვდება, ხოლო ის დროის მოტანილია, დროს დასჭირდა და დროვე წაიღებს“.

ისევ პაუზა, მერე კი, მთავარი სათქმელის წინ, ხმამაღალი ჩახველება: „მაგრამ, რადგან ის დროს მოუტანია, ეგების დადგა ამის საჭიროება ადამიანების საკეთილდღეოდ მისი გამოყენების საჭიროება. ამიტომ, თუ ჩვენც შევძლებთ სასიკეთოდ იმის გამოყენებას, რაც წაგვადგება, ყოფას უკეთესს გაგვიხდის, ხოლო ჯაფასა და შრომას გაგვიადვილებს, ხელს ნუ ვკრავთ, დე, იყოს ჩვენთან, დარჩეს ჩვენს შორის, მერე კი დრო ყველაფერს გამოაჩენს“.

უზუცესმა კიდევ ერთხელ შეწყვიტა საუბარი, მერე კი იქ შეკრებილ ადამიანებს, უკვე დაბალ ხმაზე, ასე უთხრა: „ნუ შეგეშინდებათ, ის მუდმივი ზედამხედველობის ქვეშ გვეყოლება... სწორედ ასე მოვიქცევით“.

განაჩენი გამოტანილი იყო. ახლა ყველაფერი „სტუმარზე“ და მის ქცევებზე იყო დამოკიდებული.

ამასობაში „დამპყრობელიც“ სოფელს მოადგა და შემოშვება მოითხოვა. ოღონდ, ქალაქისგან განსხვავებით, ცივილიზაციას აქ მისი „სისხლი“ და „ხორცი“ – გლობალიზმიც შემოჰყვა, ის კი უფრო „ურცხვი“ და, ამასთან, სწრაფიც იყო.

ცივილიზაციას ჭიშკრები გაუღეს და ის მთელი თავისი ავლა-დიდებით – სიკეთით და „უკეთურებით“, ცუდითა და

კარგით შემოვიდა და დასაბრძანებელი მოითხოვა. ის იმ ძველ მეგრულ ოდა სახლში დააბრძანეს, რომელსაც დიდი ხანია სლავი „სტუმარი“ ჩრდილოეთიდან სტუმრობდა.

და აი, ჩრდილოეთი, დასავლეთი და ტრადიცია... არა, ტრადიცია, დასავლეთი და ჩრდილოეთი აქ, მეგრულ ოდაში, ერთად მოიყრიან თავს...

მერე კი, ტრადიციისამებრ, ქართულ-მეგრული სუფრისთვის დამახასიათებელი უხვი, გემრიელი, მრავალფეროვანი კერძები და მასპინძლისთვის ჩვეული თავაზიანი მიპატიჟება.

ჩრდილოეთელს თავპატიჟი არ დაუნყია, სწრაფადვე მიუჯდა მაგიდას. ჯერ ერთ კერძს გაუსინჯა გემო, მერე მეორეს და, როცა მესამეს გადასწვდა, სახეზე მხოლოდ გემრიელი და სწრაფი კვებით განცდილი უსაზღვრო სიამოვნება ეტყობოდა. დააგემოვნა თუ არა მესამეც, ახლა „ოჯალეშის“ წითელი ღვინით მისი „ჩარეცხვა“ მოუწია. ასეც მოიქცა. შემდეგ ჭიქა ხელმეორედ შეივსო და ისიც სულმოუთქმელად გამოსცალა, მაგრამ მაგიდაზე არ დაუდგამს, ჭიქაში ჩარჩენილი მაგიური სითხე სახესთან მიიტანა, ძლიერად შეიყნოსა და ღვინის არომატით განცდილი სიამოვნებისგან თვალები მინაბა. ერთხანს ასე იყო, მერე კი, თითქოს, რაღაც გაახსენდაო, ჭიქა სწრაფად დადო მაგიდაზე და ისევ „ძველ“ საქმეს მიუბრუნდა: ჭამდა ყველაფერს, რისი შეჭმის საშუალებასაც სუფრის მენიუ იძლეოდა, თითქოს გრძნობდა, რომ დღეის იქით მას აქ არავინ შემოუშვებდა.

სუფრამ ტრადიციული წესი და რიგი დაკარგა და ახლა ის, სუფრის სხვა წევრებსაც გადაედო, რადგან „სწრაფი კვების“ ოსტატი მათთვის ახლა ამ სფეროში „მასტერკლასს“ ატარებდა.

მთელი ამ ხნის განმავლობაში, ტრაგიკომიკურ სუფრას მხოლოდ ამ მუცლითმეზღაპრის ვნებიანი კვნესა „ამშვენებდა“. მან კიდევ არაერთხელ გაუსინჯა გემო წითელ ღვინოს და ბოლოს, ჭამა-სმით ვნებადამცხრალმა, რაღაც სიმღერის მსგავსი წამოიწყო... ის, ქართული სუფრის „მსხვერპლი“, სრულ ნეტარებაში ლივლივებდა და მის გასახანგრძლივებლად, საკუთარ „ისტორიულ“ მისიასაც „დაივინყებდა“.

მართალია, ის უკვე შესაძლებლობის ზღვარზე – სიმთვრალის ზღვარზე იყო, თუმცა, მუდმივად „მშიერი“, თრობაზე „მშიერი“ ცნობიერი უკვე იმაზეც ფიქრობდა, რომ გამოფხიზლების ჟამს, კვლავ მიუბრუნდებოდა გენეტიკურად „დადგენილ“ „ესთეტიკას“.

ტრადიციამ, ამის თაობაზე დიდი ხანია იცოდა, მას ახლა მხოლოდ დამცინავი ღიმილი დასთამაშებდა სახეზე და ცივილიზაცია, უკვე მერამდენედ რწმუნდებოდა ამ ველურების არაცივილურობაში...

ყველაფერი დღეს, აქ – მეგრულ ოდაში უნდა დასრულებულიყო: „ტრადიცია“ და „ცივილიზაცია“ ერთად უნდა გასწორებოდნენ „ჩრდილოეთელს“...

მერე კი, ერთმანეთშიც გააკრვევდნენ ურთიერთობებს.

და ახლა ის – „წითელი მხეცი“, გენეტიკური მხეცი, მხეცი ჩრდილოეთიდან – ტრადიცია-ცივილიზაციის, ნაციონალურ-ლიბერალური „შეთქმულების“ მსხვერპლი გახდება: ბახუსში ღრმად ჩარჩენილს ფეხზე დააყენებენ, მისეულ წითელ „მეშოკს“ ზურგზე აჰკიდებენ, ზედ ოდის კარებთან მიიყვანენ და... მოულოდნელად სლავი წელში მოიხარა, აშკარად „მეშოკი“ ემძიმა. მის მდგომარეობაში ეს გასაკვირი არ იყო და ისიც, შიშით გამოფხიზლებული მის მოხსნას შეეცადა.

მაგრამ, ვინ აცალა: აქაოდა, დარჩენას აპირებსო, ამით აღშფოთებულმა ტრადიციამ ერთი მაგარი, მამა-პაპური, „ნაციონალური“ პანდური უთავაზა, დასავლეთმა კი – „fuck you“ მიაძახა და კარებიც მიიხურა...

შემდეგ კი, შემდეგ მავზოლეუმიდან შემოთვლილი „წითელი“ მუქარა...

„მზეო თიბათვისა, მზეო თიბათვისა,

ლოცვად მუხლმოყრილი გრაალს შევედრები“:

ის აქ არასოდეს მოაბრუნო...

ჯერი ცივილიზაციის „პირმშოზეც“ მიდგა: გლობალიზმის მიერ შორიდან ჩამოტანილი უკიდევანო „ტომარა“ იატაკზე გაფენილ ძველ, ტრადიციულ ხალიჩაზე წაანვინეს და თავიც მოხსნეს. სწორედ აქ, სწორედ ახლა ზუსტად უნდა შერჩეული-

ყო ის „ნივთები“ და „საგნები“, რომლებიც საბოლოოდ დარჩებოდა ქართულ-მეგრულ ოდაში, ხოლო დაწუნებულ ნაწილს, ჩრდილოეთელის მსგავსად, დასავლეთელ სტუმარს აჰკიდებდნენ და ევროპული პოლიტიკორექტულობით გზასაც დაულოცავდნენ.

ტრადიციას ახლა ამ საქმეში ტრადიციებზე მყარად აცრილი, მაგრამ, ამასთან, დროის მოთხოვნებს, ცვლილებათა და სიახლეთა აუცილებლობას ღრმად ჩამწვდარი ახალგაზრდები ეხმარებოდნენ.

დასატოვებელი დაიტოვეს, დაწუნებული ტომარაში ჩატოვეს და... კარები მეორედ მიიხურა...

ასე დაშორდნენ სოფელში ერთმანეთს გლობალიზაციის კარგი და ცუდი ნაწილები. კარგი უკვე გაშინაურების სტადიაში იყო, ცუდს კი ახლა ეზოში მეგრული ქალები უსწორდებოდნენ...

ასე დასრულდა სოფლად ცივილიზაციის შემობრძანება. შემოსვლიდან მეორე დღესვე, მასზე მუდმივი „მეურვეობა“ დაწესდა, ხოლო „რეგენტად“ ტრადიცია დაინიშნა.

ახლა კი, ახლა სოფლად, ერთად ცხოვრობენ ტრადიცია და ცივილიზაცია...

და ჩვენ იქ გველოდებიან – ძველ ევროპაში, დიდ დასავლურ ცივილიზაციაში.

მანამდე კი, მანამდე კიდევ ერთხელ „ჯიგრულად“ შევიხედოთ იქ, მერე კი გავიაზროთ...

და მერე...

ფიხტე, კანტი, ჰეგელი, ჰელინგი, შოპენჰაუერი, ნიცშე, გოეთე, შილერი, ჰაინე, მანი, ჰესე, რემარკი, ბახი, ბეთჰოვენი, მენდელსონი, ვაგნერი, ვენდერსი, პერცოგი...

... და მერე რაინი, და მერე წესრიგი, და მერე ერჰარდი, და მერე შრომა, და მერე ევროპის პირველი ეკონომიკა...

და მერე სამყაროს ფილოსოფიურ-კულტურულ-ეკონომიკური სრულყოფილებაც დასრულდა!

და მერე ევროპის უპირობო ლიდერობა არასოდეს გახდება „მეოთხე რაიხისა“ და გერმანიის „ადოლფიზაციის“ წინაპირობა...

„საპუტინეთი“ კი, დედით, მამით, აზროვნებით, კაცობრიობის სირცხვილია. მიმიფურობებია ყველა იმათთვის, ვინც დღემდე ამ სულით-ხორცამდე „ძველ მონღოლზე“ და „სამონღოლეთზე“ დარდობს.

ამერიკა და „ამერიკული ოცნება“ იმ იდეალის განხორციელებაა, მას რომ მსოფლიოს პირველ ეკონომიკად და ყველაზე დიდ დემოკრატიად წარმოაჩენს. მისი ხიბლი ბევრი შრომა, კარგი შრომა და ხარისხია.

რისკი და შესაძლებლობები!

აქ იწყება და აქვე მთავრდება ადამიანური წარმატების ყველა ფორმულა.

ამერიკა ერთი დიდი ბიზნესპროექტია! პროექტს კი, დღემდე, უძლეველობის დალი აზის...

არჩევანი? არჩევანი პირველსა და მესამეს შორის ევრო-ანტლანტიკური სოლიდარობაა. აქ უნდა „გავიჭედოთ“ და დიდხანს „გავიჭედოთ“.

გამართული ეკონომიკა და შეუდარებელი კულტურა, იქავ კი – ლამაზი ხალხი!

და მაშინ, არც კომბლეს დასჭირდება კომბალი და არც ბატონი შეჭამს კომბლეს ძროხას. ჩვენ ერთად შევჭამთ ღირსეულ ლუკმას!..

მუშენ, სკუა?!

ეს ისაა, რაც ჩვენ არ გვინდა...

ეს ისაა, რაც არ მოგვწონს...

ის კი სოფელს მამლის ყივილამდე მიეპარა...

და დაიძრნენ შაოსანი ქალები...

გარდაცვლილი „იურაი ჰიპის“ თავგადაკლული ფანი იყო. ჩვენ მას „ჰიპს“ ვეძახდით, ის კი ამ მუსიკით ცხოვრობდა და ბოლო გზაზეც ამ მუსიკამ გააცილა.

ის ჩვენი მეგობრის ძმა იყო...

„მუშენ, სკუა“ („რატომ, შვილო“)! – მოსთქვამდა ძაძვებით შემოსილი, თმაგანენილი და სახედაკანრული დედა. ფიზიკურად და სულიერად განადგურებული ქალი მიცვალებულისთვის პატივის მისაგებად მოსულ ადამიანებს სასოწარკვეთილი თვალებით შეჰყურებდა და შველას სთხოვდა. ქალი გამუდმებით მოსთქვამდა და მისი მწუხარებით გულდამწვარი შაოსანი დედებიც ცხარე ცრემლით ქვითინებდნენ. მაგრამ იყო წამები, როცა ის წყვეტდა გოდებას და შვილის ცხოვრებიდან ლამაზ ეპიზოდებს იხსენებდა.

და მაშინ მისი ნატანჯი სახე შესამჩნევ ცვლილებას განიცდიდა: ის უფრო მშვიდი ხდებოდა, ბოლოს, საერთოდაც ჩუმდებოდა. ამ დროს ქალი ცოცხალი შვილის მოგონებათა ტყვეობაში რჩებოდა და შვილთან ერთად სიცოცხლეში ცხოვრობდა.

მაგრამ, ეს მხოლოდ მცირე ხნით გრძელდებოდა და, როგორც კი ამ ილუზიას თავს აღწევდა და სიკვდილის რეალობაში ბრუნდებოდა, კიდევ უფრო გამეტებით იწყებდა გოდებას.

მოულოდნელად წამოდგა, ნელი ნაბიჯებით მიუახლოვდა შვილის ცხედარს, დაიხარა და გრუზა თმებზე აკანკალებული ხელებით მოეფერა. მერე შუბლი და ხელები დაუკოცნა, ლოყაზე სახე მიადო და დაბალი ხმით იწყო ჩურჩული.

ის შვილთან, მკედარ შვილთან საუბრობდა, საუბრობდა სწრაფად, თითქოს, რალაცის მოსწრებას ჩქარობდა.

ქალი გრძნობდა, რომ დგებოდა ის საშინელი მომენტი, როცა ველარასოდეს ნახავდა საკუთარ პირმშოს.

ჩურჩული შეწყდა, თუმცა, მდგომარეობა არ შეუცვლია და კვლავ თავდახრილი იდგა მიცვალებულთან. წამები უსაშველოდ გაგრძელდა. მოულოდნელად თავი აწია და ცხოვრებაში პირველად ვნახე, თუ როგორია ნამდვილი ადამიანური ტკივილი. შეშლილი ქალის თვალებში ერთროულად ამოიკითხავდი სასოწარკვეთას, უმწეობასა და შიშს, შიშს იმისას, რომ მალე მკედარ შვილსაც ველარ მოეფერებოდა.

და ისევ ჩურჩული, თითქოს, რალაცის თქმა დაავიწყდაო... ახლა უკვე მთელი სხეულით ცახცახებდა და, როცა წელში გაიმართა, წარმოუდგენელი, არაამქვეყნიური ხმით იკივლა და მიცვალებულზე დაემხო. ამას იქ მყოფი შაოსანი ქალების მოთქმა-გოდებაც დაერთო. მოთქვამდა ყველა.

ტიროდნენ ადამიანები.

აქ ყველაფერი სიკვდილმა მოიცვა. ეს სიკვდილის სამყარო იყო.

დღეს მისი კულტი ბატონობდა და ის, თავის მორიგ ისტორიას წერდა, სიცოხლეზე გამარჯვების ისტორიას.

შინაგანი ხმა მკარნახობდა, რომ სიკვდილი ამას ხალისით არ აკეთებდა, რადგან ხვდებოდა საკუთარ დანაშაულს, დანაშაულს ჩადენილს ადამიანებისა და სიცოცხლის წინაშე: სიკვდილმა ხომ ამჯერად ის მიიღო, რაც ჯერ კიდევ დიდხანს სიცოცხლისა უნდა ყოფილიყო. ეს უსამართლობა ჩანდა.

მაგრამ ის სიკვდილი იყო და მისი არსებობის არსიც ეს იყო. სიცოცხლის მსგავსად, ისიც სამყაროს სრულფასოვანი წევრი იყო და მისი შექმნის პირველივე დღეებიდან იცნობდნენ ერთმანეთს. მტრები არ ყოფილან, რადგან ზეციური პროექტი, ადამიანებისთვის იდუმალებით მოცული, ამ ყველაფერს სწორედ ამ წესით მოითხოვდა. როლებიც შესაბამისად გადანაწილდა და სიცოცხლე და სიკვდილი მონაცვლეობით სტუმრობდნენ წუთისოფელს.

პრობლემა მხოლოდ ის იყო, რომ სიკვდილი „სცენაზე“ იშვიათად დაგვიანებით და, უფრო ხშირად, ნაადრევად შემოდისოდა...

მაგრამ, პროექტის არსი ამით არ იცვლებოდა, რადგან ყველა შემთხვევაში, სიცოცხლეს სიკვდილი მოსდევდა, სიკვდილს კიდეც – სიცოცხლე. „საცა სიცოცხლე, იქავ სიკვდილიო“ – ითქვა და მორჩა.

სიკვდილმაც სიცოცხლეს ხელი ჩამოართვა და სამძიმარი უთხრა...

თუმცა, ეს დრამა, სიკვდილის დრამა, იმ დღეს ამით არ დასრულებულა. მიცვალებულთან გამომშვიდობების ჟამს, სახლში მეორედ მიბრუნებულები, წარმოუდგენელი ფაქტის შემსწრენი გავხდით: გარდაცვლილის ოთახში გასულმა ძმამ, ჩვენმა მეგობარმა, ლეგენდარული „იურაი ჰიპის“ ლეგენდარული კომპოზიცია – „ჯულიაი მორნინგ“ („ივლისის დილა“) ჩართო და...

გლოვით მოცული სამყარო...

მერე კი – „ჯულიაი მორნინგ“...

ეს შოკი იყო. ეს სხვა რამე იყო. აქ ტრადიცია მოკვდა.

და სამყარო ტირილს განუდგა...

მერე კი, მერე, მზის ჩასვლის ჟამს, სასაფლაოს გრძელ გზაზე პროცესიას ადევნებული ფეხშიშველი დედა...

დღეც აქ დასრულდა. თუმცა, არ დასრულდა:

იმ დღიდან მოყოლებული, გარდაცვლილის ოჯახში მუდმივად ისმის „იურაი ჰიპის“ კომპოზიცია: „ჯულიაი მორნინგ“...

კახი კოლხური კოშკიდან

ღამე უფრო გრძელია, თუ დღე?

თუ – ღამე, მაშინ ეს კოლხური ღამეა...

აიეტელთა ნადიმი...

ყოფიერების სიკეთე...

სულისა და სიყვარულის ზეიმი...

სამეგრელო – ჩემი ვნება, ჩემი დარდი, ჩემი სიცოცხლის მთავარი ინსტინქტი...

მერე კი – მისტიკასა და სევდას შეერთებული ძალისა და ყოფის, „შმაგი“ ემოციების „საწყაული აღუვსებელი“...

სამეგრელო...

და ახლა აქ, ამწვანებული გორაკებით დახატულ რომანტიკულ გარემოს, გაფუჭებულ მანქანას ჩაფრენილი მეგრელი მასპინძლის მუსიკალური „რეპერტუარი“ ზმანებასავით მოედო.

„მუშ მადიდა რე ქიანა, დონტირაშ უფლება ქორდასი“ („რამდენად დიდია წუთისოფელი, თუ თავისუფალი ცხოვრების უფლება იქნება“). არც თუ ურიგო მუსიკალურობით, გულიდან წამოსულმა ამ სიტყვებმა ემოციები წამოშალა.

„მუ მანგარიე სამარგალო“ („რა მაგარია სამეგრელო“), – გამიელვა თავში და სწორედ ახლა სიგიჟემდე მომინდა, ამ მეგრული დრამის მუდმივი წვერი გავმხდარიყავი.

და, განგების ძალით, მზერა მახლობელ გორაკზე შეჩერდა. იქ კი ჯოხს დარყდნობილი ახალგაზრდა „ჭყიში“ (მეცხვარე ბიჭი) არც თუ უთვალავ ცხვარ-თხას ეულად მწყემსავდა.

არ ვიცი, რა ძალამ მიბიძგა და უფრო ახლოს მისვლა მომინდა. ახლა უკვე გარკვევით ვარჩევდი მისი სხეულის კონტურებს. მეცხვარის სამოსით შემოსილი ეს ახალგაზრდა მწყემსი მთელი ამ სივრცის უპირობო ბატონ-პატრონი იყო. მის მედიდურ –

არისტოკრატიულ გამოხედვაში მთელი აქაური სამყარო იყო ჩატეული, სამყარო, რომელსაც ის თავის მბრძანებლად აერჩია და ახლა ნებისმიერი ვილაციის „შემოჭრა“ ამ სავანეში, ვერასოდეს შეცვლიდა მწყემსი ბიჭისთვის დადგენილ ბუნებისეულ წესრიგს.

ბუნებისა და ადამიანის სრული ჰარმონია...

მე კი ამ ესთეტიკის უპირობო მოწმე ვიყავი და ახლა რომანტიკული ექსპრესიიდან გამოსვლა უმძიმესი ცოდვა იქნებოდა.

ჰო, რომანტიზმმა სექსუალური ქალივით შემომიტიო და მის ამ სასიამოვნო „ძალადობას“ ბოლომდე მივნებდი.

თუმცა, მუდამ რევოლუციურად განწყობილი გონება საკუთარ „მეს“ მაინც მახსენებდა და რაციონალისტად დარჩენას მთხოვდა.

და „გარომატიკებული“ რაციონალისტი ყველაფერს დავთმობდი, რომ აქ, მეგრულ სავანეში, რაციონალიზმს რომანტიზმისთვის ხელი ჩამოერთმია და ამის მიზეზი მე გავმხდარიყავი.

ამასობაში, დრომ საკუთარი მისია აღასრულა და მასპინძლობის წესის მოშველიებით, ბუნებისეულ ჰარმონიას თვალცრემლიანი გავეყარე.

და იყო მეგრული დღე...

და იყო მეგრული „ნანა“...

და იყო მეგრული...

სიყვარული იყო.

და დილით ეზოში გამოსულს, პირველი, რაც თვალში მომხვდა, აგნიასებულ ფრინველთა „მრავალეროვნული“ გუნდი იყო. შემამჩნიეს თუ არა, სირბილით გამოიქცნენ, ალყაში მომაქციეს და კიდევ უფრო ხმამაღლა იწყეს „გალობა“. მომეჩვენა, რომ დაჟინებით რაღაცას ითხოვდნენ.

და მივხვდი, რომ „დაპურებას“ მთხოვდნენ, დილის „ულუფას“.

სახლში შევბრუნდი და იქიდან პურის ნტეხები წამოვიღე, შემდეგ კი საბძლისკენ გავემართე, სადაც გარჩეული სიმინდი მეგულეობდა. ისინი თან გამომყვნენ და ზედ საბძლის კარებთან მომადგნენ. განსაკუთრებით ქათმები გამოირჩეოდ-

ნენ. ისინი ახლოს მოდიოდნენ და საკუთარ „ბინაში“ ლაზათი-
ანად დასვრილი ფეხებით, ჩემს ფეხსაცმელებზე ურცხვად გა-
დი-გამოდოდნენ და არც თუ სასიამოვნო ნაკვალევს ტოვებდ-
ნენ. დავიხარე. არ შეშინებიათ, პირიქით, ზოგიერთი მათგანი
კიდევ უფრო ახლოს მოვიდა და უკვე ხელის გულიდან იღებდა
– ხან სიმინდის მარცვალს, ხანაც პურის ნატეხს. მე კი თავზე,
წითელ ბიბილოზე ვუსვამდი ხელს და ეს ძალიან მომწონდა,
რადგან ვგრძნობდი, ძალუმად ვგრძნობდი, რომ შინ ვიყავი...

ეს ჩემი სამყარო იყო, მონატრებული სამყარო, ნისლიანი
სამყარო...

და განცდებით „შეჭმულმა“, სიყვარულით გამთბარმა, უკა-
ნასკნელ ხმაზე ვიყვირე: „ქოგორლუაფუდა“ (შემოგველე)!

მერე კი ღამე, ციცინათელებით სავსე ღამე და დღის ვნე-
ბებით სასიამოვნოდ „შეშლილს“, მოსასვენებელ ოთახში მარ-
ტოობით ტკობის ვნებიანი საათებიც შემომემატნენ.

მაგრამ, არა!

ეს ღამეც, ძველი ღამეებისა იყო, ფიქრისა და აზროვნების ღამე.
არც დაუგვიანია, ძუ მგელივით მეცა, რადგან მენამული ფერის
კედელს „მთვარის მოტაცების“ ავტორის შავ-თეთრი ფერის პორ-
ტრეტი, ხოლო ძველებურ მაგიდას – „ვეფხისტყაოსნის სახისმე-
ტყველების“ სათუთად შემონახული გამოცემა ამშვენებდა.

„გავტყდი“.

ინსპირაციამ „დამიჭირა“.

და დაიწყო:

ფიქრი, აზრი, სევდა...

ფიქრი, აზრი...

ფიქრი...

და მეგრული ღამეც უსასრულო ფიქრში გაილია.

ღამე – აიეტის სამეფოში.

ღამე – ფაზისის აკადემიაში.

ღამე – ჭინკებთან.

ღამე – ტყაშმაფასთან.

ღამე – ორპინტრესთან.

ღამე კოლხური...

და იყო დღე, და იყო ღამე, და იყო – თარაშ ემხვარი... მას სიყვარულისთვის თავის განირვა შეეძლო...

ის კი თავისუფლებისთვის განირავს თავს.

ეს კოლხური ბალადაა, დიდი ბალადა, ბალადა კოლხური კოშკიდან...

და თქვა პეტრემ: „თქვენ მოკალით ის“...

და იტყვის ის – „შლეგი ადამიანი“: „ჩვენ მოვკალით ის“.

და მერე, მერე სინანულით გათანგულს, ესეც წამოსცდება: „აქ, აღდგომის იმედის გარეშე“.

და ღმერთის ძებნით, უსასრულო ძებნით სასოწარკვეთილი ნიცში ასე დაამთავრებს: „ყველაზე წმინდა ჩვენი დანების ქვეშ სისხლისგან დაიცალა“.

და კაცობრიობაც დღემდე ამ დანაშაულშია მხილებული...

და სამყაროც დღემდე ამ დანაშაულში ცხოვრობს...

და დღემდე...

და ხვალაც?

ან სულაც...

და იყო ღამე,

და დადგა დილა.

და კოლხურ კოშკშიც იყივლა მამალმა...

და თქვა მან: „მე გამომყევით“...

რატომ?

„ქვეყანა შევცვალათ“...

და ახლა ის ამ ხალხის, ამ ქვეყნის ახალ ისტორიას – თავისუფლების ისტორიას დანერს.

კაცი კოლხური კოშკიდან.

და როგორი იყოს ის?

მას არ უყვარდა მასა ინერტული, მასა უმოქმედო, მასა სამშობლოდავინყებული და ის მას მოქმედებაში, კინეტიკაში მოიყვანს, როცა არჩევანის წინაშე დააყენებს:

„... აი, ბარაბას გზა, აი, ქრისტეს გზა, აი, ილია მართალის გზა: აირჩიე, ქართველო ერო“...

მანამდე კი, მანამდე „ქართველი ერის სულიერი მისია“ იყო.

დიახ, მან ერს ფუნქცია დაუბრუნა, საკუთარი დიდება შეახ-

სენა და ქვეყნის დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლაში რჩეულის როლი იტვირთა.

ეს მისი ბედისწერა იყო.

და იყო მასში რალაც მისტიკური, ტრანსცენდენტული, რელიგიურიც, მთლიანობაში – მესიანური.

და ეს ლოგიკურია, რადგან დამოუკიდებლობის იდეა, თავისუფლებისთვის ბრძოლა ყოველთვის შეიცავს მესიანიზმის ნიშნებს.

აქ მუდამ გმირს ეძებენ, მითოსურ გმირს და ისიც, უძლეველობის შარავანდედით მოსილი, საკრალური იდეის აღსრულების ჟამს, შეუძლებელს შესაძლებლად აქცევს.

ამიტომაც დასჭირდა ქართულ სამყაროს.

ის პატრიოტი იყო, საკუთარი ქვეყნის პატრიოტი.

და ადამიანები მას ეთაყვანებოდნენ, ის მათი გმირი იყო.

მის ამგვარ ხიბლს, უზადო განათლებას, ოჯახური წარმომადგენლობაც ემატებოდა და ეს ყველაფერი მას სახალხო აღტაცების ობიექტად აქცევდა.

ის ერს უყვარდა.

მაგრამ არ უყვარდა სისტემას და მასაც სძულდა არსებული წესრიგი. ის არც სისტემასთან მოთანამშრომლე საბჭოთა „ბურჟუაზიას“ და, მათ შორის, „საბჭოთა ელიტას“ უყვარდა.

მოგვიანებით კი, სწორედ მათთან დაპირისპირება აღმოჩნდება მისთვის საბედისწერო.

და მაინც, რატომ არ გაჰყვა ცნობილ მოღვაწეთა ერთი გავლენიანი ნაწილი მას, ან სულაც დაუპირისპირდა?

მიუხედავად იმისა, რომ ისინი კარგი რეჟისორები, კარგი მუსიკოსები, გამოჩენილი მწერლები, განთქმული მეცნიერები იყვნენ, ხოლო შინაგანი რწმენით, სისტემისადმი სიყვარულით არ გამოირჩეოდნენ, სისტემა მათ მაინც „თავისიანებად“ მიიჩნევდა და კომფორტისადმი მათს გაუნელებელ ვნებას სათავეს იყენებდა: ის მათ მუდმივ კომფორტში ამყოფებდა და საჯარო სივრცესაც უტოვებდა. აქ ისინი ზავის პირობებში იყვნენ. ეს კი ორივეს აწყობდა.

და ახლა ამ ნაწილს ბუნდოვანი მომავლის, ახალ „გაუგე-

ბრობაში“ შესვლის შიში სტანჯავდა, ანუ იქნებოდა თუ არა მათთვის თავისუფლება ისეთივე კომფორტული.

დიახ, მათ როტაციისა შეეშინდათ, კომფორტიდან თავისუფლებაში როტაციის, რადგან ისტორიულად ჩამოყალიბებული კონფორმისტული ცნობიერება არ უტოვებდა შანსს, ყოფილიყვნენ ასეთივე კონფორმისტულნი თავისუფლებაში, ან სულაც კონფორმისტები თავისუფლებაში.

ის კი, კაცი კოლხური კოშკიდან, პირად კომფორტს სწორედაც თავისუფლებაში, თავისუფლების იდეაში ხედავდა.

ამიტომ არ გაჰყვნენ, ამიტომ-აუჯანყდნენ.

აჯანყებას სხვა „გმირებიც“ გამოუჩნდნენ...

მთელს ამ დრამაში-“განდგომილთა კლუბი“, გადამწყვეტი როლი მაინც ძალაუფლებისადმი ფანატიკურმა სიყვარულმა ითამაშა და ისიც – „კაცი დიდი პოლიტიკიდან“, ჩვეული ოსტატობით და „მომხიბლავი“ ლიმილით, „დიქტატურის“ წინააღმდეგ „ჯვაროსნულ ომს“ გამოაცხადებს...

და შედეგი? შემზარავი-სამოქალაქო ომი:

დაუნდობელი შურისძიება და გამწარებული ხალხი,

გაუგონარი კორუფცია და მშვიერ-მწყურვალ ადამიანები.

და კიდევ:

დავინყებულ საშობლო და პირველი პრეზიდენტის დევნილობა...

მერე კი დევნილობის, მარტვილობის უსასრულო მძიმე გზაზე მისი ნიჭის კიდევ ერთი გამონათება: იქ, ინტელექტუალურ დასავლეთში, კლასიკური მუსიკის მექაში, როიალზე აჟღერებული შუბერტისეული ჰანგები და ალტაცებაში მოყვანილი მუსიკის დოქტორები...

რა ვქნა, აქვე „უკულმართი“ გონება გამალებით მანვდის იდენტურ კადრს, ოლონდ...

ჰო, როიალს მიმჯდარი ქვეყნის მეორე პრეზიდენტი...

არადა, მისი „საფირმო“ ლიმილით ხიბლში ჩავარდნილი ქართულ-საბჭოთა „ელიტა“, მას კულტურის დიდ ქომაგად აღიარებდა, ხოლო ის კულტურაზე ლექსიკონურ განმარტებასაც კი ვერ მოგცემდათ.

კოლხური კოშკის მკვიდრი კი, ამ დროს, ღრმა თეოლოგიურ-ფილოსოფიურ ტექსტს – „ვეფხისტყაოსნის სახისმეტყველებას“ ქმნიდა...

მერე ამ ისტორიაში ყველაზე შემზარავი მომენტი დადგება: სამეგრელოს უსიერ ტყეებში გამომწყვდეული ქვეყნის პირველი პრეზიდენტი და მას მუდმივად ფეხდაფეხ ადევნებული მეორე პრეზიდენტის „ცოფიანი ძაღლები“...

ოო, ღამეო, ღამეო... ჰო, ღამით გასროლილი ცივი ტყვია და კოლხური ლეგენდაც აქ დასრულდა, გოლგოთას გზაც აქ დამთავრდა...

იყო ამ სიკვდილში რაღაც საკრალური: ის დღემდე იდუმალებითაა მოცული.

დიდი ადამიანების სიკვდილიც კი განსხვავებულია, სხვებისას არ ჰგავს.

და მე მგონია, რომ ის ელოდა სიკვდილს, ის მზად იყო ამისთვის, ის მას შემზადებული შეხვდა...

და ღმერთმაც მიიღო მისი შესანიერი: მიიღო ის, როგორც სამშობლოს სიყვარულს შენირული...

და ღმერთმა არ მიიღო კაენის შესანიერი...

და ის, განგების ძალით, რჩეულთა სავანეშია დასვენებული და არასოდეს დაემუქრება ჰეფესტოს ბედი.

და მან სამოქალაქო სასაფლაოზეც კი ვერ ჰპოვა განსასვენებელი.

დიახ, ასეა: პლებეები, არასოდეს უნდა წყვეტდნენ ისტორიული გიგანტების ბედს...

არადა, რჩეულის გვერდზე დიდი კაცები იდგნენ:

მერაბი იყო – საქართველოს ღირსება და ისინი ერთად დაწერენ „თავისუფლების ქართულ ქარტიას“...

და იყო მუხრანი,

და იყო აკაკი გაწერელია,

და იყო ნოდარ წულეისკირი,

და იყო...

და იყვნენ კაცები – სამშობლოს კაცები.

და ისინი მის გვერდით იყვნენ.

მაგრამ, არ იყო...

მაგრამ, არ იყვნენ...

და მეორესთან იყვნენ...

ის კი, ის ეშმაკზე ორი დღით ადრე გაჩენილი, ივანე მეოთხისეულ „ოპრიჩნიკის“ ქართულ ვარიანტს გაათამაშებს და ისინიც „იმელის“ შენობის წინ დაუჩოქებენ, თაყვანს სცემენ...

მან კი – „მამა-მზემ“, წყალობა მოიღო, გადაფურთხებული ალოკა და დარჩა...

და ქვეყანასაც დედა ეტირა...

ჰო, იტირა ქვეყანამ, დიდი ხნით იტირა...

იტირეს ღირსეულებმაც – ქვეყანა იტირეს, მერე კი კაცი კოლხური კოშკიდან იტირეს.

ასეთია დიდი დრამის – „სამშობლოს სიყვარულის“ – დასასრული.

და მაინც, სამშობლო, თუ ჭეშმარიტება?

იმ მოცემულობაში, როცა ადამიანები დამოუკიდებლობის, სამშობლოსთვის დამოუკიდებლობის მოპოვების წყურვილში იხრჩობოდნენ, ცნობილი ფილოსოფოსი ერთი ჯგუფის ავანტიურაზე წამოეგო, იმ ჯგუფის, ვინც კოლხური კოშკის კაცის მიმართ მტრული განწყობით გამოირჩეოდა.

ანუ ეს ის ჯგუფია, ვინც მასთან უკომპრომისო ბრძოლაში აგებდა. ეს კი, მათთვის ერთობ მტკივნეული საკითხი იყო, რადგან კარგად ხვდებოდნენ, რომ კარგავდნენ გავლენებს – ადამიანებსა და სიტუაციაზე გავლენებს.

და ამუშავდა თვითგადარჩენის ინსტიქტი: სიტუაციის გამოსწორების მიზნით, ისინი შეეცადნენ, ამ დრამაში უკვე ნახსენები ფილოსოფოსი შემოეყვანათ. ახლა ფილოსოფოსი კოლხური კოშკის კაცის საპირწონე უნდა გამხდარიყო.

და ისიც შემოვიდა...

ვფიქრობ, შეცდა ფილოსოფოსი, რადგან ის შეუძლებელის შემობრუნებას შეეცადა: როცა ქვეყანას დამოუკიდებლობა აქვს მოსაპოვებელი, ხოლო ამ დროს ისტორიულ-ტერიტორიული ცნობიერება კიდევ უფრო გამძაფრებულია, ნებისმიერი

სხვა იდეა, თუნდაც ჭეშმარიტებაზე აპელირება, უბრალოდ, წამგებიანი თემა იქნებოდა.

მაგრამ, ფილოსოფოსი არსებულ რეალობას ფილოსოფიური ნიშნით მიუდგა, ანუ სცადა ინტელექტით ეთამაშა, წინ ინტელექტი „გამოეშვა“ და ამით „მოხიბლული“ ადამიანები კოლხური კოშკის კაცისთვის „წაერთმია“.

ის ამაში მთელი ვნებით გადაეშვა.

მაგრამ, ის ეროვნებით „სექსუალი“ იყო და მისთვის ჭეშმარიტებაც ამ იდეაზე გადიოდა.

სექსი კი არ არის „ნაციონალური“ ბრენდი, ანუ ეროვნული კუთვნილების შემცვლელი იდეა. ის „კოსმოპოლიტური“ ბრენდია.

ჰო, ფილოსოფოსი „მსოფლიო მოქალაქე“ იყო...

ხოლო, ამ იდეით „მიადგე“ ტეროტორიულ ცნობიერებას, მერე კი ეროვნული იდეისთვის გაჩენილ გამსახურდიას მოუგო?! – ვფიქრობ, მისი გაქანების ადამიანს, მსგავსი ილუზია არ უნდა გასჩენოდა.

მაგრამ, სხვა ყველაფერთან ერთად, მასთან ძველი, „ტრადიციული“ თემაც მუშაობდა: „უჩემოთ ვით იმღერეთა“...

და გარისკა...

მთლიანობაში, მან ამ „ნაციონალურ დრამაში“ გამსახურდიას ფენომენი ბოლომდე ვერ გაიაზრა.

და თამაშიც წააგო, წააგო, რადგან:

სამშობლოა ჭეშმარიტება, ჭეშმარიტება სამშობლოშია, ჭეშმარიტებას იქ, სამშობლოში შეუძლია იყოს ყველაზე ჭეშმარიტი, რადგან, ვიდრე ისტორიულ-ტერიტორიული ცნობიერება იარსებებს, ვიდრე ადამიანები, ერები ამ განზომილებაში, მსგავს სუბსტანციაში საკუთარ იდენტობას ყველაზე სრულფასოვნად აღიქვამენ, მანამ სამშობლო ყოველთვის დარჩება ყველაზე დიდ ჭეშმარიტებად.

სხვა ყველაფერი კი მხოლოდ ინტელექტით თამაშია, კარგი თამაში, მაგრამ თამაში... იმ დრომდე მაინც, ვიდრე ნომადური იდეა, ან სულაც შიშველი ბაროკო არ „ნალექავს“ ყველაფერს.

ამას ვამბობ მე, აზროვნებით რაციონალისტი, ჰეგელ-სპინოზას „კლუბის“ წევრი, მაგრამ ნიცშეს მეხოტბე...

ის კი სამშობლოს კაცი იყო.

და ესაა ჭეშმარიტება, ამაშია ჭეშმარიტება...

და მთებს და ველებს, ტყეებს და მინდვრებს, ქართულ სინამდვილეს გადავლილი სულის შეძვრამდე ომახიანი დაძახილი:

„გაუმარჯოს დამოუკიდებელ საქართველოს“,

„ფარავდეს ღმერთი“.

ეს ზვიადი იყო, ზვიად გამსახურდია, კაცი კოლხური კოშკიდან.

დიდი ქართველი,

დიდი პატრიოტი,

მერაბ კოსტავას სულიერი ძმა,

დიდი კონსტანტინეს შვილი,

ქართველთა ეროვნული გმირი.

მას უყვარდა სამშობლო,

მას უყვარდა დავით გარეჯი...

და თქვა პეტრემ: „თქვენ მოკალით – ის“.

და მე გეტყვით თქვენ: ჩვენ მოვკალით – ის!!!

ქართული ჟურნალისტიკის „ღაღაფი“ და მისი პნეზანი

ისევ აგრესიული ქავილი გონებაში...

და რა არის სიყვარული?

– სოციალურად მიღებული სიგიჟე.

და რა არის სექსი?

– ორი მხარის უპირობო კაპიტულაცია.

და რა არის ინტელექტი?

– აღმოსავლეთს დაშორებული დასავლეთი.

და ვინ არის ქალი?

– ყველა ამ „პარანოიას“ კეთილად მორგებული საყვარელი არსება.

და როგორია ის?

– „ჩუმად, ჩუმად, არვინ გაგვიგოს“...

და პეტრემ სამჯერ უარყო ის,

და სამჯერვე ამ მდაბიოს ნაქეზებით...

და მაშინ, რა არის ღირსება?

– არ ვიცი!..

თუ თქვენი ინტელექტი, გემოვნება და ღირსება ამ არსებას დღემდე ვერ გასცდა, მაშინ, მაშინ – მრცხვენია!!!

და მაინც, ასე გავაგრძელებ:

„არ ვიცი, ათასწლეულში ერთხელ მაინც ცდება თუ არა განგება, როცა კაცობრიობას ეგვიპტის დედოფლის მსგავს არსებას უგზავნის“.

სექსისა და სიკვდილის ეს შეუდარებელი „კოქტეილი“, უზენაესის მხრიდან მხოლოდ „ანცობის“ ხასიათზე ყოფნის შედეგი თუ იქნებოდა...

არ ვიცი, რამდენ წელიწადში ერთხელ ცდება „ონავრობის“

ხასიათზე მყოფი ქართული ჟურნალისტიკა, როცა სატელე-
ვიზიო სივრცეს აზროვნების ამ „შედევრს“ უგზავნის.

როგორც ჩანს, „იალლიში“, თანაც სერიოზული, აქაც მოსუ-
ლა: უნიგნურობისა და უტიფრობის ეს „კოქტეილი“ ქართული
ჟურნალისტური დრამის ის ნაწილია, რომელიც მხოლოდ ერთი
სამარკო ნიშნით ხასიათდება: შესაშური უნიჭობა.

მე კი ჰეფესტო გამახსენდა და „მწარედ“ გამელიმა: რამდენ
უნიჭო „დეფექტს“ მოითვლის ამ ჟურნალისტის „სააზროვნო
ტრადიცია“...

და მაშინ, პანესთეტიკური კოსმოსი? აი, აქ კი საკუთარი
თავისა შემრცხვა: ესთეტიკა და ეს ქალბატონი?

რა ექნა, რა გავაკეთო, ვინ და სად ვეძებო? ბრეხტი ხომ არ
შემომეყვანა ამ უნიჭოს ჟურნალისტურ „რინგზე“?

არადა, რამდენს ვიცინებდით მე და ბერთოლდი მისეულ
პერფომანსებზე.

რატომ ასე შორიდან?

საკუთარ კაბინეტში განმარტოებული და ინტელექტის
პრობლემებით შთაგონებული ვაკვირდები ქართული ჟურნალ-
ისტიკის ამ უმძიმეს შეცდომას და ვფიქრობ, თუ რა დონის ინ-
ტელექტუალურმა „თერაპიამ“ შეიძლება გამოასწოროს სიტუ-
აცია?

განცდა ბუნდოვანია...

თუმცა, მაინც ვფიქრობ, რომ მსგავს „თერაპიებს“ მხოლოდ
იმ შემთხვევაში შეუძლია სიტუაციის ხსნა, თუ ბინძური ჟურ-
ნალისტების ნაწილის ბინძურ პოლიტიკოსებთან „სასიყვარუ-
ლო თამაშებს“, საზოგადოება ბუდისტური სიმშვიდით არ შეხ-
ვდება.

არა, განგება აქ არაფერ შუაშია, არც ქართული ჟურნალ-
ისტიკა. მოცემულ მომენტში, მე ვარ ონავრობის ხასიათზე,
ოღონდ, ისეთ ინტელექტუალურ „რეგისტრში“, როცა ხმადაბ-
ლა და ოდნავ ცინიკურად შემიძლია ვთქვა: რა კარგი იქნებოდა
მერაბ სეფაშვილის გადასარევი კომპოზიცია ასე იწყებოდეს:
„გაილვიძეთ!“

ჰოდა, გაილვიძეთ ადამიანებო, გაილვიძეთ, გარეთ პოსტ-

მოდერნისტული სამყარო მძვინვარებს, კაცობრიობა „ტვინების ომმა“ მოიცვა, ინტელექტი სამყაროსა ზედა „დათარეშობს“, მათ შორის, ჟურნალისტიკის თავზე, თქვენ კი, თქვენი გაუგებარი დუმილით, ამ ჟურნალისტურ მიმწეხრში ჩავარდნილს, ნიგნიერებასთან სანყისშივე ფუნდამენტურად „გაყრილს“, ნლებია წყალ-წყალა, ინტელექტუალურად გამოშიგნულ გადაცემებში ასტრონომიულ თანხებს „უპრავებთ“.

ქართული ჟურნალისტიკის „ბასკაკი“, ქალი „ბასკაკი“, რომელიც თავისი მწირი ინტელექტით, უმეცარი გონებით, მაგრამ მძაფრი მტაცებლური ინსტინქტით და მონსერატ კაბალიესეული „ხმით“, ხან ერთ ტელევიზიას წოვს, ხან მეორეს ხრავს, დანარჩენები კი მოლოდინის რეჟიმში არიან.

ვიცინო, ვიხარხარო, თუ მწუხრში ჩავვარდე? პირველი ორი – კი, მესამე – არა. ის ამაღ არ ღირს!

არ ღირს, რადგან მთელი ამ ნლების განმავლობაში, ის არც ერთი საათით, არც ერთი წუთით და წამით არ ყოფილა რომელიმე ერთი გადაცემის გმირი, რადგან პლებეობა მისი გადაცემების უცვლელი „მეგობარი“, ხოლო „პლებეიზმი“ აზროვნების სტილია.

არადა, ვეტრფი „სვეცკობას“, ინტელექტუალურ „სვეცკობას“, მზარავს პლებეობა, მით უფრო, ჟურნალისტიკაში, რადგან ვიცი, რომ პლებეები არასოდეს, არასოდეს არ უნდა წყვეტდნენ ისტორიული გიგანტების, ისტორიული პროცესების ბედს.

ისტორიულ პროცესებთან მას რა ხელი აქვს, მაგრამ ყოველდღიურ ცხოვრებაში ამ „მადამ დე სტალის“ მდაბიო ჟურნალისტური მცდელობანი სწორედაც ამ მიზნის მიღწევის სასაცილო გამოვლინებაა.

სასაცილო იმიტომაც, რომ ნებისმიერი გადაცემის დროს ამ ქალბატონის გაუნელებელი სურვილი ხომ ისაა, რომ დიალოგმა ინტელექტუალური ხასიათი არ მიიღოს, რადგან მაშინ ის სერიოზულ დისკომფორტს განიცდის, უბრალოდ, ეს მისი ესთეტიკა არ არის. ამიტომ, მოწვეულთა მხრიდან დიალოგის ხსენებულ ფორმატში წარმართვის ნებისმიერი მცდელობა,

მისი მხრიდან, ერთი „დამუღამებული“, ჩამშლელი სიტყვით („კარგი“) მთავრდება.

და, თუ მაინც, სიტუაცია ხელიდან გაექცა, ან დისკუსიის მსგავსი მოდელი შედგა, მაშინ ის სწრაფად ცვლის ტაქტიკას და ახლა უკვე, ღიმილით, სათნო სახითა და მისთვის უჩვეულო დაბალ ტონალობაში კითხულობს: „ეგებ, მეც ამიხსნათ უფრო გასაგებ ენაზე?“

ჰო, გასაგები ენა მისთვის პლებეური ენაა, პლებეური აზროვნებაა, უბრალოდ, უნიგნურთა ენაა, რადგან ჟურნალისტური „მოღვაწეობის“ მთელს პერიმეტრზე, მასთან არსად არც ერთი ლიტერატურული, ისტორიული პარალელი, პასაჟი, ჩანართი კატეგორიულად არ იკითხება

ეს მისი ბედისწერაა, ჟურნალისტურ-ინტელექტუალური ბედისწერა.

ხოლო, ვისაც ამაში ბრალი მიგიძღვოდეთ, მაინც შეგინდოთ უფალმა! დარწმუნებული ვარ, ასეთ შედეგს არც თქვენ ელოდით.

მე კი, მერაბ სეფაშვილის იმავე კომპოზიციის სწორ ვერსიას შემოგთავაზებთ: „გაიღიმე!“

გაიღიმეთ, ადამიანებო, „ყველაფერი კარგად იქნება“, რადგან არც ეს ჟურნალისტიკა ჩვენი ბედისწერა და არც მის მიერ „დამკვიდრებული“ ჟურნალისტური სტანდარტები. ეს მხოლოდ მისი და მისი დამქირავებლების მწირი ინტელექტუალური ჰალუცინაციაა.

დიახ, მე „ნადირობა“ წამოვიწყე, სერიოზული „ნადირობა“ ყველაზე „არასეზონური“ ანტიინტელექტუალის (ნეორომანტიკოსებს, ანუ ირაციონალისტებს არ ვგულისხმობ... ჰა, ჰა, ჰა) წინააღმდეგ, ხოლო მიზანი ერთი რამაა: მისი და მსგავსი ჟურნალისტების „ამოგდება“ კომფორტის ზონიდან, ანუ ამ უნიჭო, მაგრამ საშიში „ვირუსის“ იმპორტის შეჩერება. რა თქმა უნდა, თქვენთან ერთად!

მთელი ამ დრამის – „ქართული ჟურნალისტიკის დედა მზე და მისი ვნებანი“ – ფონზე, ვფიქრობ იმასაც, რომ მწვალებლობა იქნებოდა, მეცადა ღვთიური მისტერიის წმინდა საიდუმლოს

ჩავწვდომოდი, მაგრამ ამ ჟურნალისტის მსგავსი შეფასებისთვის, დარწმუნებული ვარ: ყველანაირი ადამიანური სიკეთე ალალა ჩემზე!

ასეთია ჩემეული რეაქცია ამ ქალბატონის „სამშაბათზე“ და ხუთშაბათზე, უბრალოდ, „რეაქციაზე“.

ჩემი მეგობარი, გამბიელი გოგონა ანჩა გეი კი, თქვენს მონა-მორჩილზე ასე ამბობს: „საქართველოს პროფესორი, ლამაზი გოგონების ლექტორი“.

მიყვარს ლამაზი და ჭკვიანი ქალბატონები!

სულ ეგ არის...

ნავედი, უილიამ ბლეიკი და ნიკოლა ბუალო მელიოდებიან...

არა, კიდევ დამრჩა სათქმელი ამ უხარისხო „ბრენდისთვის“:

ვიდრე არქეოლოგიურ გათხრებში ნაპოვნ პითეკანტროპს და მის ნეანდერტალელ მეუღლეს სატელევიზიო აუდიენციაზე უხმობ, არ დაგავიწყდეს, რომ სულხან მოლაშვილის თვალ-ცრემლიანი მამა გიყურებს!

მაგრამ შენ ხომ...

პრესესული ან სულაც საპრესული „სიურეალისტური“ დრამა: „პოლიტიკური იუდაიზმი“

ტელეკომპანია TV პირველი

2021. 28. 01.

ლამის ცხრა საათი.

და შეიკრიბნენ მკვლელები, ქურდები, ნაძირალები, ბოზე-
ბი...

და იწყეს დაცვა გამყიდველისა...

და შეუგროვეს ოცდაათი ვერცხლი...

და ამცნეს სამწყსოს, რომ გმირი თავისუფალია...

და სულთ დაცემულნი, და ხორცით აყროლებულნი, და
სისხლით გაღუშლნი ამ გზაბნეულს უფრო დიდი და საბ-
ოლოო ცოდვისთვის ამზადებენ: გარეჯისკენ მიმავალი გზა-
ნი სინანულისანი, გზა მონანიებისა ახლა მისთვის ამ სულ-
მდაბალთა პოლიტიკური გზით, პოლიტიკური ინტერესებით
უნდა ჩანაცვლდეს...

დიახ, მსხვერპლი ნაპოვნია და ის ბოლომდე უნდა გამოი-
ყენონ.

თუმცა, „პირველისეული“ დრამა ამ დრომდე დასრულებუ-
ლი არ არის, ის კიდევ რაღაცას ითხოვს...

სასურველიც მალევე გაცხადდა:

გარეჯი საქართველო არ არის...

და დრამაც შეივსო.

მსხვერპლშენიერვის აქტიც აქ დასრულდა.

შემზარავი სინამდვილე, სადაც ყველაფერი ბნელმა მოიცვა...

„ბინდისფერია სოფელი,

უფრო და უფრო ბინდდება“...

მაგრამ-არა! აღმოსავლეთელმა ხომ ასე გვითხრა:“ სიბნელე არასოდეს ისეთი ფერმკრთალი არ არის, როგორც გარიჟრაჟზე“.

და ქართულ გარიჟრაჟზეც გამოჩნდა ის ბიჭი – გაბრიელ კამაევი, ეთნიკურად აზერბაიჯანელი, ხოლო სულითა და ხორციით ქვეშარიტი ქართველი.

და თქვა გაბრიელმა სიმართლე, ქართული სიმართლე, გულიანი სიმართლე.

დიახ, გამარჯვებული გაბრიელ კამაევი, მასთან კი – ქართული სახელმწიფო.

გარეჯის საკითხიც აქ გადაწყდა, მენტალურად მაინც.

მე მომწონს ბიჭი კოლფილდი...

მე არ მომწონს ბიჭი გავროში...

მე მეზიზღება ბიჭი „ივანუშკა-დურაჩოკი“.

მე მიყვარს ბიჭი გაბრიელი, ქართველი გმირი – გაბრიელ კამაევი. ის ჩემი ქვეყნის ღირსებაა!

და მაშინ,

კამაევი თუ მელაშვილი?

არჩევანი ადამიანებისთვის მიმინდვია.

ხოლო თქვენ, პოლიტიკურო პლებებო, მინდა გკითხოთ:როცა გვერდზე, მეზობლებში ყარაბახისთვის ბრძოლა ეროვნულ ღირსებად, ნაციონალურ იდეად, ხოლო წაგებულისთვის ლამის ეროვნულ ტრაგედიადა ქცეულა, ამ დროს თქვენ როგორ ექცევით საკუთარ მიწა-წყალს, ისტორიულ-ტერიტორიულ ცნობიერებას?

ედმუნდ ბერკი, სწორედ თქვენისთანებთან მიმართებით ასე გვმოძღვრავდა: „არსებობს ზღვარი, რომლის გადაკვეთის შემდეგაც, მოთმინება აღარ არის ღირსება“.

და მეც, ამჯერად, ასე გეტყვით:

ერთი სული მაქვს, იქ, უდაბნოს ბოლოში, ჰო, უდაბნოს ბოლოში, „მახვილით“ ხელში თქვენ და თქვენს პოლიტიკურ მოდემას დაუნდობლად გაგისწორდეთ!..

და ეს იმიტომ, რომ ამ ქვეყანაში არასოდეს, არასოდეს ის-მოდეს შემზარავი ყმუილი: „ორი გვამი მჭირდება“, „ყველანი ციხეში“...

ჰო, მათ პოლიტიკა ესმოდათ როგორც ძალადობა.

კიდევ ერთხელ გავიმეორებ, ოღონდ, ამჯერად, ადამიანებისთვის: მათ პოლიტიკა ესმოდათ როგორც ძალადობა, შესაბამისად, პოლიტიკა საბოლოოდ დააშორეს მორალის, ზნეობის სფეროს.

ეს ქვეყანას დალუპავდა...

ეს სიკვდილის ტოლფასია...

ამიტომ – არა!!!

ბუჩქებში მიმალული ეშმა კი – ხარხარებს.

ფრთხილად, ქართველებო!!!

„ამერიკული ოცნება“, ანუ ღონაღდ ტრაგედი თუ ჯო ბაილენი?

ამერიკის შეერთებული შტატები გახდება მთელი მსოფლიოსთვის კანონმდებელი, – წერდა ჯორჯ ვაშინგტონი ლაფაიეტს. მსგავსს შეხედულებას იზიარებდა პრეზიდენტი ვილსონიც, როცა აცხადებდა, რომ ამერიკის მონაწილეობა პირველ მსოფლიო ომში ნაკარნახევი იყო ერთი მიზნით: „ექციათ აშშ მსოფლიო დემოკრატიის საიმედო ოაზისად“.

50-იანი წლების დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრი ჰაროლდ მაკმილანი მიიჩნევდა, რომ აშშ ახალი რომია და იმედს გამოთქვამდა, რომ დიდი ბრიტანეთი გახდებოდა მისი ათენი, ინტელექტუალური მენტორი.

ნახევარ საუკუნეზე მეტია, იწერება აშშ-ის უპირატესი მისიის შესახებ და ისიც იმეორებს, რომ „ერთადერთი ზესახელმწიფოა მსოფლიოში“. „ჩვენ დავთესეთ თავისუფლების მარცვალი, რომელიც თანდათანობით მოგვცემს მთელს დედამიწაზე თავის ნაყოფს“ – აცხადებდა იგივე ჯორჯ ვაშინგტონი.

1941 წლიდან აშშ მუდმივად გამოდის თავისუფალი მსოფლიოს ლიდერის როლში და ყველა გლობალურ პროცესში გადამწყვეტ როლს ასრულებს.

დიახ, შეიძლება დაბეჯითებით ითქვას, რომ აშშ მსოფლიო ზესახელმწიფოა, რომლის სტრატეგიულ მიზანსაც შეადგენს საკუთარი ლიდერობის შენარჩუნება მთელს მსოფლიოში.

დღეს კი ამ დემოკრატიას გამოცდის ხანა დაუდგა.

რა მოხდა?

შეკითხვას სამ შეკითხვას შევადგებ, თუმცა, სამივეზე პასუხი მაქვს.

აი, ისინიც:

იქცა თუ არა ტრამპიზმი იდეოლოგიად ამერიკელებისთვის, ან სულაც რესპუბლიკერებისთვის?

არა!

ბაიდენის პრეზიდენტობა გახდება თუ არა წინაპირობა „ნაციონალურ პროექტებზე“, ანუ ტერიტორიულ ცნობიერებაზე შეტევისა?

დიახ!

ბაიდენის მმართველობის პირობებში დაიწყება თუ არა დიდი სტაბილურობა ამერიკელებისთვის?

დიახ!

პასუხები რომ მწირი არ აღმოჩნდეს, მოდით, ამას ანალიზიც მივაშველოთ.

და მაშინ, გეტყვით, რომ ტრამპისეულ „იდეოლოგიაში“ გასათვალისწინებელი ის ფაქტია, რომ მისეულ შეხედულებათა წინაპირობად, ხშირ შემთხვევაში კი საფუძვლადაც, მიჩნეულია იდეა – თეთრი, ანგლოსაქსი, პროტესტანტი ადამიანის უპირატესობის თაობაზე, რაც ბრწყინვალედ გამოხატა მაქს ვებერმა თავის ნაშრომში „პროტესტანტული ეთიკა და კაპიტალიზმის სული“.

დიახ, ეს იყო ნეოკონსერვატიზმი, მაგრამ ამ ფონზე ტრამპმა ვერ შეძლო ამერიკული საზოგადოების კონსოლიდირება, მან ეს თვით რესპუბლიკურ პარტიაშიც ვერ მოახერხა.

არა თუ ვერ მოახერხა, პირიქით, ის გეგმაზომიერად ცდილობდა ამერიკული პოლიტიკური ელიტის გახლეჩას და ეს იმ პროექტის ნაწილი იყო, რასაც „ნაციონალური პროექტი“, ანუ „ამერიკა ამერიკელებისთვის“, „ამერიკა საკუთარ საზღვრებში“ ჰქვია.

შეიძლება ითქვას, რომ ტრამპი, „სამართლიანი“ ტრამპი, ისტორიულ ცნობიერებაზე აპელირებდა და ავიწყდებოდა, რომ არა ანგლოსაქსები, „თეთრები“, არამედ სწორედ ინდიელები იყვნენ იმ საცხოვრისის პატრონები, რომლის პრეზიდენტიც ის ბოლო არჩევნებამდე იყო.

რა ვქნათ ახლა?

ამ შეკითხვას მხოლოდ მას ვუტოვებ, თორემ აღნიშნულ

საკითხთან დაკავშირებით, მე იმ იდეის მატარებელი ვარ, ოდესღაც რომ გენიალურმა ალექსის დე ტოკვილმა გამოთქვა: „მინა ეკუთვნის იმას, ვინც მას ამუშავებს“. ინდიელები კი მინას არ ამუშავებდნენ და შედეგიც შესაბამისი დადგა.

მთლიანობაში, თუ რა მოუტანა ტრამპის არატრადიციულმა თამაშმა თავისუფლებაზე და თანასწორობაზე, დიახ, თანასწორობაზე „აცრილ“ ამერიკულ საზოგადოებას, ეს ჩვენ ყველამ ვიხილეთ, დრამა ჩვენს თვალწინ გათამაშდა.

ხოლო, რაც შეეხება ტრანსნაციონალური კავშირის შესუსტებისკენ გადადგმულ მისეულ ნაბიჯებს, ან სულაც სამომავლო დაპირებებს, ის, ბუნებრივია, ერთი „ეგზოტიკური“ ქვეყნის – „სლავური“ ფედერაციის ინტერესებში ჯდება, რადგან მათივე ხატოვანი გამოთქმით „კურიატნიკ ბეზ პეტუშკა“, რუსებისთვის „დიდი მიზნების“ განხორციელების დასაწყისი გახდებოდა.

არადა, ამ მამლის გარეშე, ეს „სადედლეთი“ ნაპოლეონისა და ჰიტლერის მარცხის შემდეგ, ჯერ კიდევ არ არის გამოსული რუსული დათვის შიშის სინდრომიდან.

ტრამპი კი სწორედ ამ ეპიცენტრში იჯდა და აქ თამაშობდა ევროპისთვის და, მათ შორის, ახალი შესაძლო რუსული ექსპანსიით დაშინებული პატარა ერებისთვის ძალიან სარისკო თამაშს.

რაც შეეხება ბაიდენს, შეგვიძლია, ვივარაუდოთ, რომ მისი ხელისუფლებაში მოსვლით ამერიკისთვის კვლავ დადგება დიდი სტაბილურობის პერიოდი და ამ დემოკრატიაში არ მოხდება სამოქალაქო ომი.

და ეს იმიტომ, რომ ტრამპისეულ ნეოკონსერვატიზმს, კვლავ ჩაანაცვლებს ლიბერალურ-გლობალური ტრენდი: „ყველას თანასწორობა“.

აი, მაშინ კი, მარტინ ლუთერ კინგის სულიც დაისვენებს და ამერიკულ საზოგადოებას შიდა გაუგებრობებიც მოეხსნება.

ერთი სიტყვით, ბაიდენის ამერიკა „კუ-კლუქს-კლანის“, სეგრეგაციის მიმართულებით არ ივლის და არც მექსიკასთან გააგრძელებს „ბასტილიის“ მშენებლობას. ეს მის პრინციპს ეწინააღმდეგება.

და საერთოდ, ამერიკა, ამერიკული „ოცნება“ თავისუფლებისა და თანასწორობის იდეაა.

ეს ერთი. ახლა მეორე:

ბაიდენის მომავალი ადმინისტრაცია, ანუ მისი რჩეულები არ არიან ჰარი კისინჯერის „რეალური პოლიტიკის“ მიმდევრები, პირიქით, ისინი, ბუეზინსკის მოწაფის – მადლენ ოლბრაითის გამოზრდილები არიან. ეს კი ცალსახად რუსეთზე ჩამოკიდებული „დამოკლეს მახვილია“, ანუ წინაპირობა რუსეთზე სერიოზული ზეწოლისა, თვით ომის მდგომარეობამდეც კი.

ახლა კი უფრო მასშტაბურად დავაყენოთ საკითხი:

რა მოხდებოდა ამერიკა-ევროპის ურთიერთობებში, თუ ტრამპი ხელისუფლებას შემორჩებოდა?

ანუ, თუ ამერიკა და ევროპა არ დარჩებოდნენ საგარეო პოლიტიკურ პარტნიორებად და თითოეული მათგანი საკუთარი გზით წავიდოდა?

ასეთ შემთხვევაში, ევროპელებს გარე მსოფლიოში მრავალი დამატებითი პრობლემა გაუჩნდებათ. პირველ რიგში, ნავთობთან დაკავშირებით, რადგან ევროპა ბევრად უფრო დამოკიდებულია სამხრეთ-დასავლეთ აზიის ნავთობზე, ვიდრე აშშ. ევროპას ასევე არ შეუძლია დამოუკიდებლად ომის წარმოება მწირი მატერიალური შესაძლებლობებიდან გამომდინარე. ჯერჯერობით, არ გააჩნია არც ორგანიზატორული ერთიანობა, რაც მისი ინტერესების დაცვას უზრუნველყოფდა.

რაც შეეხება ამერიკელებს, მართალია, იზოლაციის პირობებშიც მათ მოქმედებისთვის ექნებათ მატერიალური შესაძლებლობები, მაგრამ დარჩებათ ნაკლებად სერიოზული პოზიციები ევროპის გარეთ და მის შიგნით ზეგავლენის თვალსაზრისით.

ბაიდენის შემთხვევაში კი, ცხადზე უცხადესია, რომ მათი ალიანსი შენარჩუნდება და კიდევ უფრო მყარი გახდება. ასეთ შემთხვევაში ისინი, ერთად გახდებიან 21-ე საუკუნის პოლიტიკის წარმმართველნი.

და მაშინ, ევრო-ატლანტიკურ კავშირს მესამე ათასწლეულის მრავალი ათწლეულის განმავლობაში, პრაქტიკულად

კონკურენციას ვერავინ გაუწევს, რადგან ისინი ფლობენ დიდ სამხედრო პოტენციალს, რომლის გამოყენებაც შესაძლებელია საკუთარი ტერიტორიიდან შორს (იგი გამოყენებული იყო სპარსეთის ყურეში და ბალკანებზე). ასევე ნატოს ფარგლებში მათ გააჩნიათ ცენტრალური ორგანო, რომელიც მოწოდებულია, კოორდინაცია გაუწიოს წევრ სახელმწიფოთა სამხედრო აქციებს.

ერთი სიტყვით, ბაიდენის პირობებში, ბევრად მეტია შანსი, რომ ეს ალიანსი კიდევ უფრო მძლავრ პარტნიორულ სისტემად იქცეს, რომელიც დაეხმარება, როგორც ამერიკელებს, ისე ევროპელებს, დაიცვან საკუთარი ინტერესები.

დიახ, ასეთია ის – დონალდ ტრამპი და ასეთია ეს – ჯო ბაიდენი.

„უოლ-სტრიტი“ და პოლიეუდი ტრამპს ვერ გაჰყვებოდა. ეს არ იყო „ამერიკული ოცნება“...

და როგორია ის ამერიკა?

ამერიკა და „ამერიკული ოცნება“ იმ იდეალის განხორციელებაა, მას რომ მსოფლიოს პირველ ეკონომიკად და ყველაზე დიდ დემოკრატიად წარმოაჩინს. მისი ხიბლი ბევრი შრომა, ხარისხიანი შრომა, ანუ შრომის მაღალი კულტურაა.

რისკი და შესაძლებლობები!

აქ იწყება და აქვე მთავრდება ადამიანური წარმატების ყველა ფორმულა.

ამერიკა ერთი დიდი ბიზნესპროექტია. პროექტს დღემდე უძლეველობის დაღი აზის...

ამერიკით უკმაყოფილო და მასზე შემწყრალი მე-18 ს-ის ჩემი საყვარელი ინგლისელი მწერალი სემუელ ჯონსონი კი ამბობდა:

„მე მზად ვარ, შევიყვარო მთელი კაცობრიობა ამერიკელების გამოკლებით!“.

მე მას ასე შევეხმიანები: მე მიყვარს მთელი კაცობრიობა ამერიკელებთან ერთად, ან სულაც ამერიკელების მეთაურობით.

რატომ? იმიტომ და კიდევ იმიტომ, რომ ვიდრე წითელი

„სლავური ფედერაცია“ იარსებებს, მანამ აშშ და „ნატო“, როგორც კოლექტიური უშიშროების ორგანო, ჩვენ და მსგავსს ნაციებს მუდმივად დაგვჭირდება. წარმოდგენაც არ მინდა, თუ რა მოგველის ჩვენ და ნახევარ მსოფლიოს მათი მფარველობის გარეშე.

ტრამპი კი მისი აკვიატებული, უმნიშვარი იდეით, რუსული მიზნების განხორციელებისთვის ზედგამოჭრილი „ბრენდი“ იყო.

ამიტომ: ჯო ბაიდენი!

უნგრელ ურბანს კი ასე ვეტყვი: მიდი, გაიკეთე რუსული ვაქცინა, ოლონდ, უნგრელებს თავი დაანებე!:

**„თაროზზე ორი სამყარო განისვენებდა,
ანუ მაპატიე, რომანტიზმო,
ბოდიში, სელინჯერ“**

მზემ ბალიშზე თავი დადო, მთვარე ტახტზე აგოგმანდა და ბუნების ეს წესრიგი კვლავ ინტელექტს ენაცვალა. ინტელექტი გონებას აეკიდა და მასთან ერთად ქსოვს სამყაროს გარაციონალების საუკუნო პროექტს.

პლანეტა კარგავს დედამინისეულ არსს, პროგრესი კი ცხოვრების კანონად გვექცა?! და მაშინ მაპატიე რომანტიზმო, ბოდიში სელინჯერ.

ბიჭი კოლფილდი კი სელინჯერისეულ ქოხში დასეირნობს, ქოხში, სადაც გამეფებული ესთეტიკა სასტიკად ვერ ჰგუობს ქოხს მიღმა არსებულ წესრიგს.

მაგრამ მე ხომ სხვა ქოხიც ვიცი – ბიძია ტომის ქოხი, ბიძია ტომი, ვისი უუფლებო, ღირსებააყრილი ცხოვრების შეცვლისათვის ბრძოლაში მარტინ ლუთერ კინგი 1968 წლის 4 აპრილს უკანასკნელად შეხედავს ზეცას.

შემდეგ კი, მოგვიანებით, ამ ზეცით და ამ გეოგრაფიული სივრცით მოხიბლული კაცობრიობის პრაგმატული ნაწილი თავისუფლების ქანდაკებასთან მუხლმოყრილი, ბედნიერი სახით და ცრემლიანი თვალებით ილოცებს მის უდიდებულესობა თავისუფლებაზე.

ბედნიერების კურცხალი? ჰო, თავისუფლების „ცრემლი“, მაგრამ მე არ ვტირი, მე ვერ ვტირი, ეს, რაციონალისტთა „წესდებით“, აკრძალულია, აქ მხოლოდ თავისუფლებაზე „მკითხაობენ“.

და ეს მაშინ, როცა ამ „ციებ-ცხელებით“ შეპყრობილ კაცობრიობის ბედნიერ ნაწილს ტრადიციული ბრენდი მხოლოდ მა-

შინ ახსენდება, როცა პოდიუმზე „შემოდგომა-ზამთრის“ კოლექციას ნაციონალური ფერები მოაკლდება...

ისე კი ამ ინტელექტუალურ „შიმშილში“ ვის რა და რამდენი მოაკლდა, არ ვიცი, მაგრამ ვხვდები იმას, რომ ინტელექტის ღრმა „ბუნაგში“ შეძვრომა და იქ წიგნით „თრობა“ ისეთივე სიამოვნებაა, ჩვენ რომ სახლში ქალბატონებთან ვმალავთ, ხოლო გარეთ ამაზე ბევრს ჭორაობენ.

მოკლედ, კარგია, როცა არ გჭირდება შენი ინტელექტის გამოფენა, რადგან მას ისედაც ჰყავს მომხმარებელი. არა, საკუთარ პერსონას არ ვგულისხმობ...

მაგრამ, რამდენად თავნება უნდა იყო, რომ შრი აურობინდოთი გაინტუიცირებულმა მალევე ტრანსცენდენტალურ აპერცეფციაზე, ანუ ჰეგელის „აბსოლუტურ იდეაზე“, ფიხტეს „აბსოლუტურ მე-ზე, შელინგის „აბსოლუტურ იგივეობაზე“ ავარჯიშო გონება და მთელი ღამის უძინარმა, დილით ყავაზე ამტკიცო, რომ წინააღმდეგობა, განსხვავებულობა, დაპირისპირებულ ძალთა შეურიგებლობა ქმნის რაღაც ახალს, სრულიად განსხვავებულს.

არ ვიცი, რა დროზეა გაწერილი ჩემი ინტელექტუალური ევოლუცია, თუმცა ვიცი ის, რომ უნდა იაზროვნო ისე, რომ არ იტანჯო, ხოლო მიმწუხრში, სააზროვნო მიმწუხრში, მხოლოდ ისინი არ ხვდებიან, ვისაც აქეთ ნიცშე-ჰეგელი, ხოლო იქით აურობინდო-საპტრემი მაინც ნაუკითხავს, გაუანალიზებია და მერე ლოგიკურად უამაყია კიდეც. ისინი ფილოსოფიურ „ცათა სასუფეველში“ იმკვიდრებენ ადგილს. ამ ინტელექტუალურ საცხოვრისს კი მხოლოდ ერთ შემთხვევაში „კარგავენ“. თუ მათეულ ფილოსოფიას გზად რაციონალური აზროვნება არ წამოენევა.

ასეთი შესავალი მაძლევს იმის უფლებას, რომ დღევანდელი „ნადირობა“ თავისუფლებაზე და წიგნზე, ან სულაც ორივეზე ერთად, ნადირობად გამოვაცხადო.

დიახ, დღევანდელი დრამის „პერსონაჟები“ სწორედაც წიგნი და თავისუფლებაა, ჩემი მათდამი „სისხლისმიერი“ ნათესაობიდან გამომდინარე.

ვფიქრობ, ამჯერად ამით მოგაწონოთ თავი, თუ არადა, ფიქრი ხომ მაინც შემრჩება.

ჰო, ბევრ რამეზე ვფიქრობ, რადგან როგორც ჩვენში იტყვიან, ადამიანი ფიქრისთვისაა გაჩენილი. ფიქრი სახლში მეხუთე სართულზე, ფიქრი სხვასთან მეცხრე სართულზე, ფიქრი შვილზე, ფიქრი ასაკზე, ფიქრი ნიცშეზე.

დღეს კი მეცხრე სართულზე ფიქრი არ შემიტანია. ეს „კაპიტულაციის“ ღამე იყო, უპირობო კაპიტულაციის...

და მე, კაპიტულაციის „მსხვერპლმა“, მეხუთე სართულზე, საკუთარ სავანეში „შეპარულმა“, პატარა ჩვილივით ღრმად მივეცი თავი. მერე კი, ოლიმპოს მთაზე შემომჯდარს, ღმერთების გუნდი დამესია და ციცაბო მთიდან გადმომაგდო. აუტანელმა ტკივილმა თავისი გაიტანა და დიდხანს ფეხზე ვერ წამოვდექი. ჰეფესტოსი გამახსენდა და მწარედ გამელიმა. ღმერთები მას სასტიკად მოექცნენ. ეს კოლექტიურ შურისგებას ჰგავდა. მაგრამ მე? მე ეგოცენტრისტულმა იმპულსმა მძლია და დიდ ღმერთებს შორის თავისუფლების ღმერთის გვირგვინი მოვითხოვე. ეს ჯანყს ჰგავდა, ჯანყს უძლეველთა საუფლოში, რადგან ამ პანთეონში ასეთი ვაკანსია არ არსებობდა და ის არც თავისუფლებისთვის იყო შექმნილი და არც მოკვდავთა გაღმერთებისთვის. ყველაფერი ლოგიკურად დასრულდა. უკვდავსა და მოკვდავს შორის ხანგრძლივი „კოსმიური ბრძოლის მისტერია“ არ შედგა და მე მივხვდი, რომ ის, რასაც აქ ვეძებდი, იქ, ფიზიკურ გრძნობათა სამყაროში უნდა მეძებნა. ფეხზე დამდგარს ჯანმრთელი ინსტინქტი მკარნახობდა, რომ ამ სამყაროს შუაგულში მოქცეულს, გარემომცველ უზარმაზარ ცხოვრებაზე კონტროლი გამიჭირდებოდა. თუმცა იდეალისტური გონება, რომელიც სრულყოფილების ძიებით გამოირჩეოდა, გაუნელებელი სურვილის რეალიზაციისკენ მაქეზებდა: მე თავისუფლება უნდა მეპოვნა, მისი ფერი და გემო მეგრძნო.

გავრბოდი. ამ უსასრულო ლაბირინთში წინ არავინ იყო, უკან კი ბედისწერა მომდევდა, ბედისწერა სახელად – თავისუფლება. ჩავუარე ყველა ეპოქას, ჩავაკითხე ყველა საუკუნეს

და სადაც კი თავისუფლებაზე რაიმე ვიყნოსე, რამე გავიგე და მიაბეეს, მისხალ-მისხალ, რუდუნებით შევავროვე და ერთ დიდ წიგნად ვაქციე. ხელში წიგნი მეჭირა, წიგნი, სახელად „თავისუფლება“...

გამომეღვიძა. სიზმრად ნანახი და განცდილი ახლა უკვე წამებში დაადგა ცნობიერ გზას და მიეხვდი, რომ ჩემ მიერ იქ კონსტრუირებული სამყარო იყო თვისუფლება, აქ კი, აქ შუალამის სიწყნარე მძაფრად მკარნახობდა, დილამდე მაინც უარი მეთქვა ყოველგვარი ადამიანური ინიციატივისა და შემოქმედებისთვის. მაგრამ ქვეცნობიერმა თავისი გაიტანა და სიზმრის ოთახიდან წიგნების ოთახში აღმოვჩნდი. ეს უკვე ჩემი სამყარო იყო, აქ ყველაზე თავისუფალი ვიყავი...

ვფიქრობ, რომ წიგნის და, ზოგადად, ცოდნის მოყვარულ-თათვის, ყოველთვის სასიამოვნოდ მოსაგონარი ის დღეა, როცა საკუთარ საცხოვრისში, ანუ დიდ სახლში, ავტონომიურ, ან სულაც დამოუკიდებელ ინტელექტუალურ კუთხეს იქმნი. მას შენი სამუშაო კაბინეტი ჰქვია, სადაც ადამიანები და, მათ შორის, ოჯახის წევრებიც, მხოლოდ მოწვევით ხვდებიან. აქ „უვიზო“ შესვლა-გამოსვლა, უბრალოდ, აკრძალულია. ჩემს შემთხვევაში, ეს ასეა, ხოლო დიდი სახლის ავტონომიურ ფართს, უკვე აზროვნებით მონათესავე ინტელექტუალებთან შეთანხმებით, „იდეური დისკუტების კაბინეტი“ შეერქვა. დღიდან დაარსებისა, ავტონომიური ერთეული არაერთხელ ქცეულა იდეათა ფართო და ღია ბრძოლის არენად, რომელიც არასოდეს იზღუდებოდა არანაირი იდეოლოგიური დოგმით. ასეთ დღეებში, „იდეური დისკუტების კაბინეტი“ სრულფასოვანი ინტელექტუალური ცხოვრებით ცხოვრობდა, სადაც წამდვილი ინტელექტუალური დისკუსიები იმართებოდა. კაბინეტის ხიბლსა და მიმზიდველობას, დისკუსიებთან ერთად, იქ დავანებული წიგნების ფართო ასორტიმენტიც განსაზღვრავდა. დიახ, ფართო ასორტიმენტი, რადგან მრავალი წლის განმავლობაში, აქ გააზრებულად თავს იყრიდა როგორც ინტელექტით, ასევე ინტუიციით გამორჩეული წიგნები, ანუ დასავლეთი და აღმოსავლეთი. და მე, ინტელექტითა და ინტუიციით

გაფერებული წიგნების გარემოცვაში, განსაკუთრებით კი მაშინ, როცა კაბინეტში განმარტოებული, რომელიმე მათგანთან უკვე მერამდენედ, დისკუსიაში შევდიოდი, თავი ყოველთვის ღმერთების მამა იუპიტერად წარმომედგინა. შეიძლება ბანალურად ჟღერს, მაგრამ მიყვარს წიგნი, რადგან ვიცი, ნამდვილად ვიცი, რომ ჩემი და თითოეული იმ ადამიანის, რომელიც დღემდე სოკრატეს მთავარი დევიზით ცხოვრობს, ცოდნის მთავარ ბაზას სწორედ ამ ფორმატში, წიგნის ფორმატში, გადმოცემული შინაარსი განსაზღვრავს. ყოველივე ამას კი განსაკუთრებით კარგად მაშინ გრძნობ, როცა ისინი, თაროებზე შემოსკუპულნი, წესრიგში ჩამსხდარნი, გამომწვევად გიხმობენ გასაცნობად. აი, ჩემთან წიგნები, ჰუმანიტარულ-ფილოსოფიური ნიშნით გამორჩეულნი, წესრიგს ვერ ეგუებიან და ხშირად ადგილმონაცვლეობენ, რასაც მე ერთგვარ ლიტერატურულ-პროზაულ როტაციას შევარქმევდი, რაც ყოველთვის ქმნიდა უწესრიგობის, ქაოსის განცდას. წიგნებიდან ზოგიერთი, უკვე ღირებულებადაკარგული, საბოლოოდ ტოვებდა საპატიო თაროს და კაბინეტის კუთხეში პოულობდა სამუდამო თავშესაფარს. თითოეული, შეკვეთით დაწერილი და მავანთათვის გამიზნულად შემოგდებული, მაგრამ კულტურული საზოგადოების მოქალაქისათვის საწყისშივე პოლიტიკურ მაკულატურად ქცეული, არა მხოლოდ თაროს, არამედ თვით „იდეური დისპუტების კაბინეტსაც“ ეთხოვებოდა და მერე უკვე ჯანდაბამდეც გზა ჰქონია. ბოლოს ასეთი ერთი გაამერიკელებული აზიელის ბითური წიგნი აღმოჩნდა. არადა, ამ წიგნმა სამეცნიეროდ გამზადებულ ჩვენს არაერთ ახალგაზრდა პოლიტოლოგსა თუ კულტუროლოგს სამეცნიერო ხარისხი და გარანტირებული სამუშაო ადგილი მოუტანა. მე ეს ნაკლებად მალეღეებს, მაგრამ ის კი უდავოდ მაინტერესებს, თუ როდემდე ვერ გასცდებიან სამეცნიერო ხარისხზე მონადირენი, წიგნის ავტორის მიერ დადგენილ ღირებულებათა არეალს? აღნიშნული წიგნის ადგილი კი თაროზე ქენძაბურე ოემ შეირგო და დღემდე მყარად ინარჩუნებს დაკავებულ პოზიციას. რადგან პოზიციათა სიმყარეზე მიდგა საუბარი, უნდა ვაღიარო, რომ

მიუხადავად ევროპული ღირებულებისადმი, მისი კულტურისადმი ჩემი განსაკუთრებული, ხშირ შემთხვევაში, აღმატებული დამოკიდებულებისა, თაროებზე უფრო მყარი პოზიციები აღმოსავლელ ავტორებს, მათს შემოქმედებას, ანუ ინტუიციით გაჯერებულ წიგნებს უჭირავთ. ამიტომაც ისინი იშვიათად ტოვებენ თაროებს და ეს შემთხვევითი არაა, რადგან აღმოსავლეთი, აღმოსავლური სიბრძნე და მისი მრავალსაუკუნოვანი გენია, ჩემი მუდმივი ფიქრის საგანია. ის სამყაროს ერთ-ერთი ყველაზე დიდი იდუმალეა, მარადიულობისა და უსასრულობის განცდაა. შესაბამისად, ჩემეული კონცეფციაც სამყაროს, ბუნებასა და არსებობაზე, ატარებს არა მხოლოდ ფიზიკურ, არამედ ფსიქოლოგიურ ხასიათსაც...

ქვეცნობიერი მკარნახობს, რომ აქ უნდა შევჩერდე, მაგრამ მე მასთან კონფლიქტში ვარ და მისეული შემოთავაზება მხოლოდ ეჭვს აღძრავს ჩემში. ამიტომ, გადანყვეტილება ცალსახაა: უნდა გავაგრძელო.

დღეს კიდევ ერთხელ გადავათვალიერე ესე ამბავი წიგნზე და ესე ამბავი თავისუფლებაზე, ბოლო ფრაზაც წელში გავმართე და დარწმუნებულმა, რომ სათქმელი ნათქვამი მქონდა, ფურცლების დასტას მშვიდად დავადე თავფურცელი, არც თუ ძვირადღირებული სიგარეტის ნამწვი ენერგიულად ჩავსისრე საფერფლეში და წინა ღამის უძინარი, ბოლომდე ჩავეშვი სავარძელში. რალაც მანუხებდა. გონება დავძაბე და დაველოდე. არაფერი გამოვიდა. ნამოვდექი, საშველად სიგარეტის მორიგ ღერს ვუხმე და მუსიკა ჩავრთე. მოულოდნელად, წიგნების თაროსთან აღმოვჩნდი, აქ კი სრული ქაოსი სუფევდა, თუმცა, ამ უწესრიგობაში მაინც შევნიშნე, რომ თაროს შუაში თომას მანს გოეთეს გვერდით „დაედო ბინა“, მარჯვენა კიდეში ჰაინე ბაირონის მეზობლად „სახლობდა“, ნიცშესა და შოპენჰაუერს თაროს მარცხენა კიდე დაემშვენებინათ და მათთვის, მხოლოდ მათთვის, ოთახში ვაგნერის მუსიკა უკრავდა. ნამით ჩავფიქრდი და გამეღიმა, რადგან ამ ყველაფერში წესრიგი დავინახე...

საყვარელი სიგარეტის ბოლო ღერი უკანასკნელ წამებს ითვლიდა, ჩემი „მე“ კი ფორიაქს განაგრძობდა და ისევ რა-

ლაცას ითხოვდა. ნამით ინტუიციამ „ინტელექტუალური თაროდან“ მზერა სხვა, საპირისპირო თაროზე გადამატანინა. თაროებს შორის ორი სამყარო „განისვენებდა“, რადგან საპირისპირო თაროს „აპუს სამყაროს“ შემქმნელის ბიოგრაფიული ხასიათის წიგნი ამშვენებდა, მისი ახლო სივრცე კი საპტრემის „დედამიწის ამბოხს“ მიეთვისებინა.

„დედამიწის ამბოხი“ – გავიფიქრე და მომეშვა, რადგან ეს ის ტექსტი იყო, რომელიც დიდი ხანია, მაიძულებდა, მეთქვა ის, რაც ხშირად მანუხებდა და, რაც მთავარია, მაქეზებდა, სწორედ ამ სათქმელით შემოვსულიყავი ჩემი მომავალი წიგნის გვერდებზე.

მე არასოდეს ვყოფილვარ პროგრესის, ცივილიზაციისა და აუცილებელი კომფორტის უარყოფელი, პირიქით, ეს სამყაროს, კაცობრიობის განვითარების აუცილებელი და შემდგარი ესთეტიკაა, გნებავთ, წესრიგია. მაგრამ ჩემთვის გამაოგნებელია უწყვეტი ტექნიკური რევოლუციის ვნებით შეპყრობილი აფეთქებული გონის დაუოკებელი, ლამის გიჟური სწრაფვა დედამიწის გამალებული ტექნიზაციისაკენ.

აფეთქებული გონი და დედამიწის გამალებული ტექნიზაცია! და რით შეიძლება დამთავრდეს ის? ეს არავინ იცის, არც არავინ საუბრობს ამაზე და, შესაბამისად, ვერც ვერავინ გათვლის მის საბოლოო შედეგს. აი, ის, რომ ტექნიკის უღელში შებმული დედამიწა საბოლოოდ დაკარგავს თავის პირველსაწყისს – ჰარმონიას, ესთეტიკურობასა და ნამდვილ თავისუფლებას, ეს, ვფიქრობ, კამათს არ უნდა იწვევდეს. ხოლო ჩვენ კი, ჩვენ, ადამიანები, ამ ტექნიკურ „სავანეში“ მხოლოდ მის დანამატად და ინდივიდუალობას მოკლებულ უბადრუკ მსახურებად ვიქცევით.

დედამიწა და ჩვენ! დედამიწა და დუმილი! დედამიწა და ამბოხი! სწორედ ამბოხი – ეს ისაა, რასაც დედამიწამ მასზე უმძიმესი, ტოტალური ზემოქმედების გაგრძელების შემთხვევაში შეიძლება მიმართოს და მაშინ... ეს კოშმარს დაემსგავსება. ერთი ნაბიჯია მშვენიერებასა და სრულ კატასტროფას შორის.

ამიტომ, ვიდრე ეს მომხდარა, მიეცით დედამიწას თავისუფლება! ის ამას იმსახურებს...

დასასრულის მოლოდინში კალმიანი ხელი თავისით გაჩერდა, მაგრამ წამიერი პაუზის შემდეგ, კვლავ შეუდგა აჭრელე-ბული ფურცლის დარჩენილი თეთრი სივრცის „დაპყრობას“

მე არ მანუხებს იმის ილუზია, რომ ოდესღაც კვლავ მობრუნდება ტიბეტი და ათენი, მაგრამ გვაქვს შანსი, არასოდეს დავივიწყოთ ისინი. და მაშინ, ტექნიკის როგორი სქელი ფენითაც არ უნდა დაიფაროს დედამიწა, ის მაინც გადარჩება, ეს არ იქცევა „ისტორიის დასასრულად“, რადგან ყოველთვის გამოჩნდება ის „უკანასკნელი ადამიანი“, რომელიც კულტურას, როგორც არსებობის საზრისს, კვლავ დააბრუნებს დედამიწაზე.

კალმიანი ხელი მეორედ გაჩერდა, თუმცა, კვლავ წამიერი პაუზის შემდეგ უკვე მოკვეთით დაეცა ქაღალდზე. ოთახში მუსიკა აღარ ისმოდა, მაგიდაზე სიგარეტის დაჭმუჭნილი კოფოლი ეგდო. ინსტინქტურად წამოვდექი, ირგვლივ მიმოვიხედე და მზერა კვლავ თაროსკენ გავაპარე. თაროზე, არა, თაროს თავზე, ყველაზე მაღლა შემოდებულ სურათს ავხედე, იქიდან გოდვინი მილიმოდა. მე თავისუფალი ვიყავი...

სარბი ვარ თავისუფლებაზე, ანუ საქართველო ანგლოსაქსურ კავიზალიზმსა და ურანგულ სოციალიზმს შორის

ახლაბან ინტუიციასთან გაურიგებელმა ჩემმა ინტელექტმა ასე მითხრა: „ერთმა პატარა თავუნამ ლამის მთელი სამყარო წააქცია“, ხოლო ინტელექტთან შეურიგებელმა საკუთარმა ინტუიციამ ასე მიკარნახა: „დედამინა ერთგვარი ფეხმძიმობის პერიოდს გადის და კაცობრიობა ახალი სამყაროს დაბადების მოლოდინშია“.

ანუ, როცა მენწყება „ქავილი“ გონებაში, ოლონდ აგრესიული ქავილი, ეს უკვე სიმპტომია სერიოზული ინტელექტუალური გაღიზიანებისა. ამ დროს წერის სიგიჟეც ერთიორად იმატებს...

გეტყვით, რომ სერიოზული „ნადირობისთვის“ მოგინვიეთ, მაგრამ ის, რაზეც თქვენთან საუბარი მინდა, მხოლოდ ჩემი ინდივიდუალური სინდისითაა ნაკარნახევი. ყოველ შემთხვევაში, დღევანდელი „ნადირობისთვის“ სინდისი სუფთა მაქვს, ხოლო მორალი და ღირსებაც, ვფიქრობ, სადღაც ახლოს ტრიალებენ.

მაშ, დავინყოთ:

„ვისაც უყვარს საკუთარი, სამშობლო და მინდორ-ველი, ვინც არ უნდა იყოს იგი“... ამათგან,

ერთი გერმანიას „კაზმავედა“, მეორე საბჭოეთს „რთავდა“, ერთი ვაგნერზე აფანატებდა, მეორე მოცარტს უსმენდა, ერთი კერძო საკუთრებას აღიარებდა, მეორე მას ებრძოდა, ერთს – ქერტლიანი თმა ჰქონდა, მეორეს ნაყვავილარი სახე, ერთი ხატავდა, მეორეს „პოეტურ-რელიგიური“ ენა ჰქონდა, ერთს „ბოსი“ აცმევდა, მეორეს „სლავა“ უკერავდა, ერთი ქალებს უფრთხოდა, მეორეს ბოზი დედა ჰყავდა.

არადა, როგორ ჰგავდნენ ერთმანეთს: ერთიც და მეორეც თავისუფლებას ებრძოდა და ადამიანთა მოდგმას ანადგურებ-

და. ერთი „ოსვენციმს“ „ამუშავებდა“, მეორე „37“-ს „ეტრფო-და“, ერთი „ხოლოკოსტს“ აფინანსებდა, მეორე „გოლოდომორს“ აწყობდა, ერთმა 17 მილიონი შეინირა, მეორემ 25 მილიონი მოისაკლისა...

მოგვიანებით, ერთი მეორეზე იტყვის: „Величайший зверь, но подлость у него человеческая“.

ორივე „პროექტი“ სიკვდილის პროექტი იყო, ოღონდ ერთ-თან მას ჯანმრთელი რასა უნდა შეექმნა, მეორესთან – ბედ-იერი პროლეტარი.

ამასობაში, ერთმანეთსაც შეხვდნენ, ხელი ჩამოართვეს და სხვების განადგურების ფარული გეგმაც შეიმუშავეს.

ბოლოს ერთმანეთსაც დაეჯახნენ და სიკვდილმაც დიდი ხნით ინავარდა სამყაროსა ზედა.

ერთმა ომი წააგო, მეორემ გაიმარჯვა. ერთი 1945-ს ვერ გასცდა, მეორე 53-ში აღესრულა.

ასეთია ისტორია ორი ვამპირისა, ისტორია, რომელმაც კაცო-ბრიობას კიდევ ერთხელ დაანახა, თუ რას ნიშნავს გაუკონტროლე-ბელი ძალაუფლება, უბრალოდ, ტოტალიტარული აზროვნება.

მერე კი:

აირია-დაირია, სამყარო „გადაირია“ და პროგრესი ცხოვრე-ბის კანონად იქცა. დასავლეთი და, მათ შორის, პირველის ქვეყანა კონკურენციამ „შეიპყრო“. აქ შრომა ცხოვრების ნახ-ევარი გახდა და ადამიანებმა შრომით მიღებული კეთილდღე-ობის დაფასება ისწავლეს. მეორესთან კი, საბჭოეთის ფალან-გაზე „წარმოქმნილი“ სლავური ფედერაცია გეგმიურ ეკონო-მიკაზე „მასტურბირებდა“, კორუფციას აღმერთებდა და „დიდ საქმეებს“ იარაღით აგვარებდა.

და ეს ყველაფერი იმიტომ, რომ პირველის სამშობლოში მი-სეული სისტემა მასთან ერთად მალევე დაიმარხა, საბოლოოდ დაიმარხა, ხოლო მეორის „დიდება“ ვერც დრომ და ვერც ახალმა რეალობებმა ვერ „გაცვითა“ და „ქართველი“ „ბატუმ-კა“ დღემდე წერს ამ ხალხის მომავალ პოლიტიკურ და ეკონო-მიკურ ისტორიას.

მანამდე კი, მანამდე ასე იწყებდა ის, პლებეურ-პროლეტა-

რული რევოლუციის ერთ-ერთი „მამამზე“, „რეგიონელი ბიჭი“ – იოსებ ბესარიონის ძე ჯულაშვილი: „ვარდს გაეფურჩქნა კოკორი, გადახვეოდა იასა“.

თბილმა სუბტროპიკულმა ჰავამ და სულიერმა წვრთნამ პოეტურ-რელიგიური სული დიდხანს ვერ შემოინახა და მალევე სლავთა სამოქალაქო-რევოლუციურ „დუელში“ ჩაბმულმა, პოლიტიკური ნათლობაც იქვე გაიფორმა. პერსპექტივა დიდი იყო, ოღონდ, ამას ყველაზე მდაბალი ადამიანური ინსტინქტები და მათი ფილიგრანული სიზუსტით შესრულება სჭირდებოდა. ის ამაში შეუდარებელი აღმოჩნდა და რუსულ-მონღოლურმა სულმაც ინსტინქტის დონეზე მყისიერად იგრძნო ახალი „წითელი მამის“ მობრძანება, თავი მდაბლად დაუკრა და „წითელი პროექტიც“ ჩააბარა.

მერე კი, მერე ეშმაკზე ორი დღით ადრე გაჩენილი, „სამხედრო კომუნიზმით“ ვნებაშლილი სნაიპერის სიზუსტით ანადგურებდა ხან მოწინააღმდეგეებს, ხანაც თავისიანებს, პოეტებს, მწერლებს, მეცნიერებს, ცისფერსისხლიანებს, უბრალოდ, ადამიანებს. ამასობაში კი შიშმა სიყვარული „შეიძინა“ და დახვრეტილთა და გადასახლებულთა ოჯახის წევრები მუხლზე დაჩოქილები ლოცულობდნენ ამ ურჩხულის სიცოცხლეზე.

კიდევ ერთი ანაქრონიზმი, რუსული ბუნების ანაქრონიზმი! შესაბამისად – საშიში პრობლემა!

ყოფისა და აზროვნების ეს კოლაფსი კი დღემდე საკრალურ-პოლიტიკურ ფორმულაშია ასახული: დიახ, ვართ ღარიბები, კორუფციაში ჩაფლულები, მაგრამ ვართ ძლიერები (აქ, რა თქმა უნდა, სამხედრო ძლიერება იგულისხმება), ამიტომ ვართ მართლები!

და ისევ „წითელი ბილიკით“ სიარული, ხოლო იქვე შორი-ახლოს ერთ-ერთი პოლიტიკური პარტიის საერთო რუსული სლოგანიც იკითხება: „Десять кулаков Сталина“.

ოღონდ, ამჯერად, ვოვას შესრულებით.

ღმერთო, უშველე ამ ქვეყანას!!!

საშველის მოლოდინში კი ერთ საინტერესო ამბავსაც მოგიყვებით და კომენტარიც თქვენთვის მომინდვია:

ერთხელაც, დიდმა ბელადმა ე. წ. „რადიოლათი“ (მაშინ საბჭოთა ბრენდი იყო), რუსული ორკესტრის შესრულებით, მოცარტის 25-ე სიმფონია მოისმინა. მთავარ პარტიას ცნობილი პიანისტი და დისიდენტი მარია იუდინა ასრულებდა. სტალინს მოეწონა და იკითხა, არსებობდა თუ არა დასახელებული სიმფონიის საფირფიტო ჩანაწერი, ანუ ე. წ. „პლასტინკა“. პასუხი დადებითი იყო. როგორც ჩანს, შიმშა სძლია სიმართლეს და ის მოატყუეს. სტალინმა მოითხოვა ჩანაწერის მეორე დილით მიტანა. ალბათ, წარმოდგენილი გაქვთ მთელი იმ ღამის დრამა: ადამიანებმა საკუთარი თავი და ოჯახის წევრები გამოიგლოვეს. მაგრამ, როგორც ჩანს, ვილაცას საღი აზრი მაინც შერჩა და მოქმედებას შეუდგნენ, დაიწყეს ორკესტრის სახელდახელოდ შეკრება. ორმა დირიჟორმა დასაწყისშივე უარი თქვა თანამშრომლობაზე, მაგრამ მესამე დაითანხმეს და დილამდე ჩანაწერიც გაკეთდა, ერთადერთი ჩანაწერი. დილით „ოქროს ფირფიტა“ ბელადს მიართვეს. ის კიდეც ერთხელ დატკბა მოცარტისეული ჰანგებით, შემდეგ კი კონვერტში 20 000 საბჭოთა რუბლი ჩადო და კურიერის ხელით მარია იუდინას გაუგზავნა. იუდინამ ფული აიღო, ხოლო საპასუხო წერილში ასეთი რამ დანერა: „ამხანაგო სტალინ, მე ვიღებ თქვენს საჩუქარს, მაგრამ ამ ფულს მოვახმარ თქვენს მიერ დანგრეული ეკლესიის აღდგენას, შემდეგ კი დღეების განმავლობაში ეკლესიაში სანთლებს დავანთებ თქვენი სისხლიანი, ცოდვილი სულის გადასარჩენად!“

ჰა, რას იტყვით? მემარცხენე სტალინი, „ცენტრისტი“ მოცარტი, თუ მემარჯვენე იუდინა?

მე კი ასე გეტყვით: სტალინი და სტალინის მსგავსნი კაციობრიობის სირცხვილია, ეს სიკვდილის ისტორიაა, მუდმივად იმის შეხსენებაა, რომ ასე არ შეიძლება, რადგან ძალადობით ძალაუფლების მოპოვება, ან სულაც საყოველთაო „ბედნიერების“ დამკვიდრება, უბრალოდ, გააზრებული ვერაგობაა, სიცოცხლის დაცინვაა. მაგრამ სტალინის და მსგავსი ავანტიურისტების ისტორია, სამწუხაროდ, აქ არ მთავრდება. ამ პლებეების ქმედებებს დღემდე მაგალითის ძალა აქვს იმ მმართ-

ველებისთვის, ვისაც სჯერა მათი საქმეებისა და, ზოგადად, „იდეალებისა“. შესაბამისად, ისინი ცდილობენ, ანალოგიურად მოექცნენ საკუთარ საზოგადოებებს. ერთი სიტყვით, ამ ტიპ-რანებმა შექმნეს საკუთარი ქცევებით გატაცების სინდრომი, დატოვეს ქარიზმა ძალადობაში.

ეს მათი მემკვიდრეობაა, ცუდი მემკვიდრეობა!

და კიდევ: სავსებით დარწმუნებული ვარ, რომ ვ. ი. ლენინს 10-12 წელი კიდევ რომ ეცოცხლა, ი. ბ. სტალინი მასაც ტროცკის და სხვა ამხანაგების მსგავსად, ან ალპინისტის ჯოხით გაუმასპინძლებოდა, ან კიდევ რუსეთის რომელიმე შორეულ „კურორტზე“ – „ლაგერში“ უკრავდა თავს საბოლოო გადასახლების უფლებით.

თქვენ კი, თქვენ „ლაგერნიკებო“, რა ჯოჯოხეთი გაქვთ გამოვლილი! დამიჯერეთ, მეც თქვენი ოჯახების მსგავსად ვზეიმობ ყოველი წლის 5 მარტს.

ეს ყველაფერი კი ამ ქვეყნის ისტორიაა, „ეგზოტიკური“ ქვეყნის, სადაც ძალის კულტზე დღემდე აფანატებენ, ხოლო ქალაქის შუაგულში „მეავტომატე“ კალაშნიკოვის ძეგლი დგას.

და მაინც, როგორია ის – ჩვენი ყოფილი (?) უფროსი ძმა?

დღეს, როცა კაცობრიობა შოკშია, როცა ყველგან ყველანაირმა წინააღმდეგობამ დროებით მაინც დასასრული ჰპოვა, ხოლო ხვალინდელი დღე რას მოიტანს, არავინ იცის, ამ დროს, რუსეთის ფედერაცია იცლის და განაგრძობს ე. წ. „ბორდერიზაციის“ პროცესს.

გაიაზრეთ, ადამიანებო, თუ რასთან და ვისთან გვაქვს საქმე. ვფიქრობ, ამას ღრმა პოლიტიკური ანალიზი არ სჭირდება, მაგრამ სერიოზული ფსიქოანალიზი – კი.

არანაირი „ვაქცინა“ ამ ფსიქოტიპზე არ მუშაობს.

რა ხდება?

არ მოვერიდები და გეტყვით, რომ ესაა ისტორიული ტრამვა, ტრამვა, რომელიც ამ ნაციას შორეული წარსულიდან მოჰყვება. ეს ხალხი სანყისშივე, ანუ ბუნებაშივე გამოირჩეოდა

პიპერაქტიურობით, ხოლო სხვადასხვა ისტორიულ ეპოქაში მიღებულმა მძიმე ტრამვებმა ის ერთ-ერთ ყველაზე ექსპანსიონისტ, აგრესიულ ნაციად აქცია.

ხსენებული ტრავმის პირველი სერიოზული გამოძახილი 1206 წელია, როცა მდინარე ონონთან მონღოლთა ყრილობამ „ყურულტაი“ ბაღათურ ესეგეის შვილი თემუ ჩინი (თემუჩა) აირჩია ყაენად ჩინგიზის სახელით და დაიწყო...

სამი საუკუნე აზიური ურდო დღე და ღამე შეუსვენებლივ, მთელი სისავსით „ამუშავებდა“ რუსულ გენოტიპს, ქმნიდა მისგან ახალ ურდოს – სისასტიკითა და მრისხანებით გამორჩეულ სლავ-მონღოლთა ურდოს.

აზიური დესპოტია აქ კლასიკური სახით გათამაშდა.

მთლიანობაში, მთელი ეს მონღოლურ-რუსული დრამა იმით დამთავრდა, რომ ურდომ, მოგვიანებით, სტეპებიდან კრემლში გადაინაცვლა და მისეული „ფასეულობები“ რუსული პოლიტიკური აზროვნების, პოლიტიკური მართვის სტილად იქცა.

მოგვიანებით, ეს ყველაფერი ასახვას პოულობს ბერ-მონაზონ ფილარეტისეულ „მესამე რომის“ პოლიტიკურ დოქტრინაში, სადაც ის მოსკოვის მთავარს ვასილი მესამეს ურჩევს, აქციოს რუსეთი რომაელი და ბიზანტიელი მმართველების მესამე და ბოლო მემკვიდრედ.

მთელი შემდგომი ისტორიის განმვლობაში, ეს დოქტრინა რუსეთში უკვე პოლიტიკური ტრადიციის სახეს იღებს და ის თავის აქტუალურობას დღემდე ინარჩუნებს.

ამასობაში კი, რევოლუციონიზმი, გადანყვეტილებათა რადიკალურობა, მაქსიმალიზმი ყველაფერში, ისევე როგორც რუსული „воляница“, ანუ სწრაფვა თვითნებობისკენ, თავაშეხულობისკენ, ქმნის იმ ძირითად ფსიქოლოგიურ შტრიხს, რაც დამახასიათებელი ხდება რუსული ბუნებისთვის. სწორედაც „воля“-ში, ანუ ნებელობაში, ვიტალიზმში და არა „свобода“-ში ვლინდებოდა რუსების სასიცოცხლო ენერგია.

მე ტრამვა ვახსენე და, ვფიქრობ, რომ ის ყველაზე სრულფასოვნად მაინც 1917 წელს გათამაშდა, როცა მკვლელ-

მა სამეულმა (ლენინ-ტროცკ-სტალინი) „სამოთხე“ ზეციდან დედამიწაზე გადმოიტანა და რუსეთი „წითელი პროექტის“ მსხვერპლი გახდა.

სამეული იმ ადამიანთა კატეგორიას ეკუთვნოდა, რომლებმაც უარყვეს კაცობრიობის ყველა ფუნდამენტური ღირებულება, საერთო საკაცობრიო მორალური ნორმები.

მთლიანობაში, ბოლშევიკური პროექტი იყო მცდელობა მოდერნიზაციის ფონზე რუსეთის საუკეთესო ნაწილის ემანსიპაციისა.

მართლაც, უმცირესობამ უმრავლესობას მუსრი გაავლო. არადა, ელიტებს რუსეთში ისედაც არასოდეს სწყალობდნენ და მათზე, როგორც „კუდიანებზე“ დაუნდობელი ნადირობა გამოცხადდა.

ამ სიგიჟის მსხვერპლი კი 20-25 მლნ ადამიანი გახდა, დიქტატურაც შედგა და თანამედროვე სამყარო „ახალი მონღოლური“ საფრთხის პირისპირ აღმოჩნდა.

ეს „დიდი სუიციდი“ იმითაც იყო ნიშანდობლივი, რომ სიკვდილის ამ მეცენატების მთელი თეორიულ-პრაქტიკული „შემოქმედება“. ქმნიდა ერთგვარ პარადიგმას, რომლის თანახმადაც, მათ პოლიტიკა ესმოდათ როგორც ომი, განადგურება, რითაც პოლიტიკა საბოლოოდ დააშორეს ზნეობის, მორალის სფეროს. მომხდარის გამო კი ფართოდ გაეხსნა გზა, ერთი მხრივ, ძალადობას, მეორე მხრივ – შიშს.

„წითელი ისტორია“ გაგრძელდა „წითელი მეფეების“ მმართველობის მთელს პერიოდში და ის ღირსეულ მემკვიდრეებს პოულობს თანამედროვე ეტაპზეც. უბრალოდ, გააზრებულად რუსების გენეტიკურ კოდში არაფერი შეიცვალა: ეს ნაცია დარჩა მავზოლეუმში.

რატომ?

იმიტომ, რომ მავზოლეუმიდან გამოსვლის შემთხვევაში და, ზოგადად, კრემლის შემოგარენის დატოვებით, ისინი საბოლოოდ დაკარგავენ იმპერიის სტატუსს, რადგან სწორედ, ხსენებულ „სავანეშია“ დავანებული იმპერიული პროექტი მისი ავტორების სახით. იქ იმპერიის სული ტრიალებს, ხოლო ასეთი

სტატუსის დაკარგვა მათთვის, როგორც იმპერიალისტებისთვის, უბრალოდ, მომაკდინებელია.

რუსეთი არასოდეს ყოფილა „ნაციონალური პროექტი“, ანუ რუსებს არასოდეს ჰქონიათ მცდელობა ერთიანი ნაციონალური სახელმწიფოს შესაქმნელად, ის ყოველთვის იმპერიულ სტატუსს, იმპერიულ გაერთიანებას ესწრაფვოდა, მისი ექსპანსიონიზმიც აქედან მომდინარეობს.

რუსეთის დღევანდელი მმართველი კი (чарх, биг, руководство) დღემდე ახსენებს საკუთარ სამწყსოს „ძველ დიდებას“, საბჭოურ დიდებას და იქვე აფრთხილებს, რომ მომავალშიც არაფერი შეიცვლება, რადგან ძალაუფლება (ხელისუფლება) საკრალურია, ხელშეუხებელია, ის ღმერთისგანაა!

სანაცვლოდ? სანაცვლოდ, ნეოსტალინისტურ სუროგატს სთავაზობს საკუთარ მოსახლეობას, გარეთ კი პოსტმოდერნისტული სამყარო „მძვინვარებს“...

რა შეიძლება ითქვას?

ერთი რამ ნამდვილად ვიცი: ისინი ამ გზაზე, „წითელ გზაზე“, კიდევ დიდხანს ივლიან, ოღონდ მარტონი ივლიან, ისე, რომ მოსე არასოდეს ეყოლებათ!

ეს მათი ბედისწერაა!

გამოსავალი? უნდა ვაღიარო, რომ პრობლემა ერთობ სერიოზულია, თუმცა, მისი გადაწყვეტა, ვფიქრობ, ერთ შემთხვევაშია შესაძლებელი: თუ ახალგაზრდა რუსები, თანამედროვე „დეკაბრისტები“, უბრალოდ, დასავლურწყალდალეულები, რუსეთში მობრუნების შემდეგ შეძლებენ არა მხოლოდ საკუთარი მატერიალური კეთილდღეობის გაუმჯობესებას, არამედ ქვეყანაში ღრმად ფესვგადგმული „ფასეულობების“ ძირეულ შეცვლასაც.

სენატის მოედანი კი მათ დაელოდება, ელოდება დასავლეთიც, ველოდებით ჩვენც, რადგან ეს ყველას პრობლემაა, საკაცობრიო პრობლემა.

ჩეკიზმი კი რუსული იდეოლოგიაა – ბნელი იდეოლოგია, სისხლიანი იდეოლოგია, სადაც კონკურენცია, ანუ პოლიტიკურ-ეკონომიკური სელექცია არ ხდება. შესაბამისად, საზო-

გადოების კეთილდღეობას კვაზიეკონომიკა, კორუფციული ეკონომიკა, ანუ გეგმიურ ეკონომიკაზე აგებული „ბაზარი“ განსაზღვრავს.

არადა, სწორედაც კორუფციული დრომორჩმული ეკონომიკური სისტემაა ამ ქვეყნის ჩამორჩენისა და მუდმივი სტაგნაციის წყარო.

და მაშინ, საინტერესოა, იქ, ევროპაში რა მოხდა? მისი სწრაფი განვითარების, აყვავების გასაღები ანუ ცნობილი „ევროპული საოცრება“ მე-16, მე-17 საუკუნეებში იდო თვით ევროპაში, თუ ეს აღმავლობა უკავშირდება კაპიტალიზმის, როგორც ეკონომიკური სისტემის წარმოშობასა და დამკვიდრებას?

აქ კი მთავარ სათქმელს მივადექი, ანუ თუ გულწრფელი ვიქნები, გეტყვით, რომ ამ სტატიის დანერის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი სწორედაც ამ საკითხში გარკვევა იყო.

ხოლო ამ ფონზე ჩემეული დაკვირვება, ვფიქრობ, არც თუ ურიგო მიგნებათა კატეგორიას განეკუთვნება.

ეს – ყალბი თავმდაბლობის გარეშე.

ანუ შემიძლია, ვამტკიცო, რომ არც კაპიტალიზმი მისი ფულის კულტით, არც ბურჟუაზიის ბატონობა, მით უფრო, არც „ბურჟუაზიული რევოლუციები“ არ გამხდარა მე-16 – მე-17 საუკუნეებში „ევროპული საოცრების“ მიზეზი. არც ვაჭრებს და არც მევახშე-ბანკირებს არ შეუცვლიათ დასავლეთის სახე, არ გაუხსნიათ მისი ინტელექტუალური და მხატვრული პოტენციალი, ზოგადად, არ მოუხდენიათ რევოლუცია ცნობიერებაში, რომელმაც უკვე აღორძინების ეპოქაში შეცვალა, გარდაქმნა დასავლეთი და მიიყვანა ის ინდივიდუალიზებულ საზოგადოებამდე, რომლის მთავარი აზრიც რაციონალურად გარდაქმნილი თვისუფლების იდეა იყო.

უნდა ვაღიარო, რომ საკუთრივ, კაპიტალიზმი, როგორც თავისუფალი საბაზრო ეკონომიკის სისტემა, იყო შედეგი იმ ცვლილებებისა, რომელიც ევროპაში ახალი დროის გარიჟრაჟზე მოხდა. სამეცნიერო-ტექნიკური ინოვაციები, საბაზრო სტრუქტურები, განათლება, კაპიტალის დაგროვება და ასე შემდეგ იყო არა აღმავლობის მიზეზი, არამედ თვითონ იყო

აღმავლობა, მისი გამოვლინება ეკონომიკური და პოლიტიკური ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში.

ერთი სიტყვით, კაპიტალიზმი იყო ერთ-ერთი შედეგი დასავლეთის პროგრესისა, ეკონომიკის სფეროში იმ პოტენციალის გახსნა, რომელიც ჩადებული იყო მის სოციალურ და სულიერ ღირებულებებში. ეს იყო წარმოების წმინდა დასავლური მეთოდი და ის მომდინარეობდა, საკუთრივ, სოციალური სტრუქტურების ხასიათიდან, რომელიც დამახასიათებელი იყო ევროპისთვის ღრმა წარსულიდან მოყოლებული. მაგალითად, შუა საუკუნეების ეპოქაში, განსაკუთრებით, მე-11-მე-14 საუკუნეებში, კათოლიკური ეკლესიისა და რაინდობის გავლენით, ამ ღირებულებებმა შემდგომი განვითარება ჰპოვა, რამაც, თავის მხრივ, ხელი შეუწყო ახალი ეთიკისა და მორალის გაჩენას.

სამეურნეო ცხოვრების სფეროში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა სავალდებულო აღსარების შემოტანას, ასევე პრაქტიკაში „შრომისმოყვარეობის“ პრინციპების დანერგვას. შრომა გახდა თვითმიზანი. ის იქცა მაღალ რელიგიურ-ზნეობრივ იდეალად.

შრომის კონცეფციამ, როგორც ვალდებულებამ, საკუთარი თავისა და ღმერთის წინაშე, თანამშრომლობის იდეამ, ყოველგვარი საქმიანობის რაციონალიზაციამ, ასევე თვითკონტროლმა და პირადმა პასუხისმგებლობამ შექმნა დასავლეთში ის სოციალურ-ზნეობრივი ატმოსფერო, რომელიც მაქს ვებერმა, ბურჟუაზიული სოციოლოგიის უდიდესმა წარმომადგენელმა, განსაზღვრა, როგორც „კაპიტალიზმის სული“.

დაახლოებით ასეთია კაპიტალიზმის როლი და მნიშვნელობა ევროპის წინსვლისა და განვითარების საქმეში, ანუ სწორედ კაპიტალიზმის მაგალითზე აღმოჩნდა, რომ დასავლური, ევროპული ცივილიზაცია მიდრეკილია მოდერნიზაციისკენ, პროგრესისკენ, კომფორტისკენ. განსხვავებით ჩვენ მიერ უკვე გავლილი რუსული ცივილიზაციისა, რისთვისაც დემოკრატიაა სამყაროს აღსასრული, ხოლო ღია, თავისუფალი საბაზრო ურთიერთობები, უბრალოდ, კონკურენცია, ეკონომიკური გილიოტინაა. თუმცა, აქვე საინტერესოა ისიც, თუ კონკრეტ-

ულად კაპიტალიზმის რომელ სახეობას „მოიხმარენ“, უჭერს მხარს დასავლეთ ევროპის ესა თუ ის ქვეყანა.

და ამას შევეცდები ევროპის ერთ-ერთი გამორჩეული დემოკრატიის – ფრანგული სახელმწიფოს მაგალითზე.

სხვათა შორის, მთელი ის აუიოტაუი, რომელიც რამდენიმე წელიწადი მუსირებდა ევროვალუტაზე გადასვლასთან დაკავშირებით, დასავლურ საზოგადოებაში აღიქმებოდა, როგორც უთანხმოება იმათ შორის, ვინც დარწმუნებულია თავისუფალი ბაზრის ამერიკული მოდელის უნივერსალურობასა (სადაც სახელმწიფოს როლი ეკონომიკაში მინიმუმამდეა დაყვანილი) და „კაპიტალიზმის ადამიანური სახის“ მომხრეებს შორის. ეს უკანასკნელი უშვებს სახელმწიფოს ჩარევას ეკონომიკაში სოციალური გარანტიების დაცვის თვალსაზრისით. თანამედროვე კაპიტალიზმის ამ ორ ტიპს შორის განსხვავება დიდი ხნის მანძილზე არაპრინციპულ ხასიათს ატარებდა; კომუნიზმთან მკაცრ და დაუნდობელ ეკონომიკურ და იდეოლოგიურ ბრძოლაში, ორივე სისტემა ბარიკადების ერთ მხარეს იდგა, მაგრამ საბჭოთა საფრთხის გაქრობასა და სოციალისტური სისტემის კრახთან ერთად, გამწვავდა ურთიერთობა კაპიტალიზმის ლიბერალური და პროტექციონისტური მოდელის მომხრეებს შორის.

დღეს საფრანგეთში ძლიერდება წინააღმდეგობა კაპიტალიზმის იმ ტიპის მიმართ, რომელიც ფრანგებში მოიხსენიება როგორც „ველური“, „არაადამიანური“, ანუ უბრალოდ – „ანგლოსაქსური“. ანგლოსაქსები კი და მათ შორის, მრავალი სხვაც, მსოფლიო მასშტაბით ეკონომიკური ცხოვრების ორგანიზაციისა და მომავალი საყოველთაო აყვავების ბაზისად კაპიტალიზმის სწორედ ასეთ ტიპს მიიჩნევენ იდეალურად. ამიტომ ფრანგების ასეთი დამოკიდებულება შეიძლება ვილაცას დონ-კიხოტობადაც მოეჩვენოს. თუმცა, ეს ასე არ არის. ფრანგი, პირველ რიგში, ვერ ეგუება არათანაბარ, არასამართლიან განაწილებას, რაც დამახასიათებელია ანგლოსაქსური საზოგადოებისათვის, რომელიც მთლიანად ემორჩილება თავისუფალი ბაზრის კანონებს.

ფრანგის ბუნებისათვის ასევე უცხოა ისეთი საზოგადოება, რომლის წევრებიც იძულებული არიან, შეეგუონ სიტუა-

ციას, როცა ეკონომიკური მექანიზმი მუშაობს შეუსვენებლივ. ეს შესაძლებელია ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და დიდ ბრიტანეთში, ხოლო საფრანგეთში მსგავსი სისტემა არ ამართლებს და ფრანგებიც, ქვეყნის თავისებურებებიდან გამომდინარე, ცდილობენ, შექმნან საკუთარი მოდელი.

საბაზრო სისტემის ფუნქციონირება ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და ინგლისში ხასიათდება ერთი ფრიად განსაკუთრებული ნიშნით – თავისუფლება. თუმცა, მას არ გააჩნია მეორე – თანაბარი განაწილება. ეს განსაკუთრებით საგრძნობია მკაცრად სტრატეგიფიცირებულ ბრიტანულ საზოგადოებაში. იგივე შეიძლება ითქვას ამერიკის შეერთებულ შტატებზე, სადაც დემოკრატიას არასოდეს ახლავს ეკონომიკური ეგალიტარიზმის ცნება, სადაც ყველა ადამიანი დაბადებიდან თანაბარი უფლებებით სარგებლობს, ხოლო შემდეგ კი – თითოეული თავისთვის. საფრანგეთს არ სურს, იყოს ასეთი საზოგადოება.

ანგლოსაქსური კაპიტალიზმი, რომელიც დომინანტია მსოფლიო ეკონომიკურ სისტემაში, საფრანგეთზე ახდენს ძლიერ გავლენას, მაგრამ ერთდროულად იწვევს ნეგატიურ რეაქციასაც პოლიტიკურ, კულტურულ და იდეოლოგიურ სფეროებში. ფრანგული კულტურა ერთობ რთული და მრავალმხრივი მოვლენაა, მაგრამ ამ მოვლენის შუაგულში ძევს უცვლელი წარმოდგენა იმის თაობაზე, რომ თანასწორობა ყველაზე სწორი და უცვლელი ატრიბუტია ფრანგული მენტალიტეტისა. ფრანგების განცხადებით, ბოლო ოცი წლის მანძილზე, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ინგლისის საზოგადოებაში იზრდება ხვალინდელი დღისადმი უნდობლობა. მათი აზრით, ამ ქვეყნებში, სადაც პროფესიული კავშირები სუსტია, ცხოვრება დისჰარმონიული გახდა, საზოგადოება დაიყო გამარჯვებულად და დამარცხებულად. საფრანგეთისთვის კი ეს ყველაფერი უცხოა. როგორც კი ამჩნევს ფრანგი მოქალაქე, რომ მათ საზოგადოებაში ძლიერდება მზარდი ეკონომიკური უთანასწორობით და, ასევე, ხვალინდელი დღისადმი უიმედობით გამოწვეული შიში, მომენტალურად გამოთქვამს პროტესტს.

ახლა მსოფლიო განიცდის ანგლოსაქსური კაპიტალიზმის

მეორე აღმავლობას. პირველს ადგილი ჰქონდა მე-19 ს-ში და მაშინ მან აიძულა გერმანელები და ფრანგები, შეგუებოდნენ ამ სისტემას, ხოლო ამ ქვეყნების ეკონომიკას – განვითარებული-ყო ამერიკულ და ინგლისურ ყაიდაზე.

თუმცა, ყოველივე ამაზე რეაქცია ამ ქვეყნებში სხვადასხვა იყო. საფრანგეთში ამან გამოიწვია მემარცხენე მარქსისტების გაძლიერება და დანინაურება. გერმანიაში კი რეაქცია უფრო საინტერესო იყო. ეს ქვეყანა, ეკონომიკური თვალსაზრისით, საკმაოდ შორს იყო ლიბერალიზმისგან. მასში ყოველი ინდივიდი მჭიდროდ იყო გადაჯაჭვული სოციალურ და ამიტომ, ეკონომიკური ორგანიზაციის ანგლოსაქსური მოდელის ტრადიციულ კულტურაზე (საზოგადოების სოციალური ინტეგრაციის მოდელის ნაცვლად) დამყნობამ მნიშვნელოვნად უფრო დიდი პროცესები გამოიწვია, ვიდრე საფრანგეთში. საუკუნის დამდეგს, ინდუსტრიალიზაციის მკაცრი ფორმებით და ამით გამოწვეული სოციალური ბიძგები, გახდა მიზეზი პირველი მსოფლიო ომისა და გერმანიაში ნაციზმის წარმოშობისა.

დღევანდელ სინამდვილეში, არსებობს ორი კატეგორია ქვეყნებისა, რომლებიც თამაშის საკუთარ წესებს კარნახობენ მსოფლიო ეკონომიკას, მათი ეკონომიკური მოდელები კი, თავის მხრივ, მკვეთრად განსხვავდებიან ერთმანეთისგან. პირველი ჯგუფი, ამერიკის შეერთებული შტატების მეთაურობით, ქადაგებს ანგლოსაქსურ მოდელს, რომელსაც პრეტენზია აქვს უნივერსალურობაზე, მეორე – გერმანულ და იაპონურ კაპიტალისტურ მოდელებს, მკაცრად ცენტრალიზებული ხასიათით; და არის საფრანგეთი, რომლის პოლიტიკური ელიტა ამერიკული ეკონომიკური მოდელის წინააღმდეგია და უპირატესობას პროტექციონისტურ მოდელს ანიჭებს.

და სად ვართ ჩვენ?

ჩვენ ამ საერთო საკაცობრიო დრამაში, ერთობ არქაული, რაციონალობადაკარგული და, ამასთან, ჩრდილოური სევდანარევი რომანტიკული პათოსი კიდევ შემოგვრჩენია. ამის გამოძახილი კი ჩვენი მხოლოდ „ცამეტსაფეხურიანი“ ვერშემდგარი სიმაღლეა. არადა, ვიცი ისიც, რომ არც ცამეტია ჩვენი

ბედისწერა, ის მხოლოდ ჩვენი შიშებისა და ფეტიშად ქცეული საკრალური ტრადიციის ნაყოფია.

მოვა ჩვენთანაც გაზაფხული...

ამასობაში კი, ამასობაში შემომათენდა...

მთელი ღამის უძინარს, დილამ რამოდენიმე საათით ძილი მაჩუქა. უძილობა იმაზე ფიქრს შევალე, ნაწილს რომ ჩემეულ ახირებად, მეორე ნაწილს – ანალიტიკურ ჰალუცინაციად, ხოლო ვიღაცეებს, უბრალოდ, უმადურ საქმედ, ანუ არაკომერციულ „ბრენდად“ მიუჩნევიათ ჩემს ქვეყანაში.

საქმე, უბრალოდ, ფიქრს, ან სულაც აზროვნებას და ამით განცდილ ინტელექტუალურ-ეროტიკულ სიამოვნებას შეეხება.

მომწონს ფიქრი, მიყვარს აზროვნება და ამ ინტელექტუალურ „ფართში“ შექმნილი „უკუღმართი“ ტექსტები, საყოველთაოდ მიღებულ აზრებთან „შეთამაშებაც“ ასევე მხიბლავს.

მაგრამ, ეს მხოლოდ უბრალო მოკვდავის ახირებებია, ხოლო მათ, ვინც დროს გაუსწრეს და სამყარო შეცვალეს, საინტერესოა, რამდენად ახლოს გადის ზღვარი მათ გენიალურობასა და შიზოფრენიას შორის? უბრალოდ, რამდენად უსაზღვროა მათი აზროვნების მასშტაბები?

მე ამ ეპიცენტრის დამდგენად ვერ გამოვდგები და ვერც მათეულ აზროვნებას გავზომავე, მაგრამ ის, რომ სამყარო აქამდე არნახული აზროვნების რეჟიმშია, ანუ კაცობრიობა „ტვინების ომმა“ მოიცვა, ეს უდავოა.

აზროვნების ამ უპირობო დომინირების პირობებში ჩვენ, უბრალოდ, სხვა გამოსავალი არ გვაქვს, თუ არა – წინ, აზროვნებისკენ!

ეს ჩვენი ღირსების პრივილეგიაა!

ამისთვის კი, ამისთვის, უპირველესად, უნდა დაეხვრიტოთ „წითელი პროექტები“ ჩვენს აზროვნებაში!

ყველაზე კარგად ამას რაციონალისტები ახერხებენ, რადგან მათი ფილოსოფიური დესერტი პოლიტიკური „სტრიატიზი“, ანუ პოლიტიკური თავისუფლებაა. მეც ამ ადამიანთა კოჰორტას ვეკუთვნი.

რატომ?

უბრალოდ, ხარბი ვარ თავისუფლებაზე!

პოლიტიკური „კაფესაოლიზმი“,

ანუ

ჩვენი ქვეყნის ღარი

„ახლა, როცა ამ სტრიქონს ვწერ“, მაგრამ რატომ აღარ ვიცი, აღარ ვიცი, აღარ ვიცი, ღმერთო ჩემო, ვინ ვარ, ვიცი? გამოვიდა არა პოეტურად? რა მენალელება: ოჯახი მყავს, სამსახური მაქვს, ქვეყანა მაქვს, ფული ბევრგან კი იშოვნება – აქაც და, მათ შორის, იქაც? „სულ ზევით, ზევით, მაღლა და მაღლა?... „არა, იქ უფულო, უსასხსრო და ადამიანური ვნებებისგან „გარეცხილი“ უნდა წარსდგე და, მაშინ – შეგინდობენ.

სულ ეგ არის: იცხოვრე აქ იქაურობაზე ფიქრში, ხოლო იქ აქაურობას „შეგახსენებენ“ და...

ამაზე და კიდევ ბევრ რამეზე ფიქრში დავიღალე, ძალიან დავიღალე, მაგრამ არავის სჯერა არც შინ და არც გარეთ, რომ ეს სერიოზული დაღლაა: გონება დაიღალა, გული კი უფრო მეტს ითხოვს.

და მე, ამ ორის დაუსრულებელი პაექრობის ეპიცენტრში მყოფს, ვერაფრით მომიხერხებია მათი ერთმანეთთან „დაზავება“.

როგორც ჩანს, ჩემი ავტორიტეტი, არც თუ ურიგო ავტორიტეტი, ამ საქმეს ვერ შველის და მათი ერთმანეთზე „გადაკიდების“ ხარისხიც დღითიდღე უფრო მატულობს.

რა ხდება? არ ვიცი. მხოლოდ ის ვიცი, რომ აქ ყველა „შეიშალა“, იქ კი მუდმივად „მინვევის“ რეჟიმში მუშაობენ. დავიჯერო, ასეთია პასუხი ჩვენს „უკუღმართ“ ქცევებზე?

ალბათ, კი.

ამასობაში, არაერთი დიდი თუ მცირე დასავლური ტექსტი, ოღონდ ინტელექტუალური, მუდმივად იმის „შეგონებაშია“, რომ სიკვდილი არ არის ყველაზე დიდი უბედურება.

სიკვდილს მინებდა ბაირონი, მინებდა მას ბარათაშვილიც, ოლონდ „გააზრებულად“ მინებდნენ... და მაინც, მგონია, რომ ყველაზე დიდი უბედურება ისაა, როცა ადამიანები უსახელოდ კედებიან, ანუ ამ ქვეყნიდან იმ ქვეყანაში „განვევის“ დღიდან მათი არსებობა არც არავის ახსოვს.

არადა, გაფუჭდა სიცოცხლე, თუმცა, არც სიკვდილმა მიიღო ისინი სიმპათიით, რადგან მასაც ბაირონის და ბარათაშვილის მსგავსები სჭირდება, ვინც სიცოცხლის მსგავსად სიკვდილსაც პატივს მიაგებს...

ჰო, სიკვდილის კულტის სიმპათია! არის მასში რაიმე რომანტიკული? ისევ ბაირონს ჰკითხეთ, კვლავ „ნიკოლოს“ მოუსმინეთ, ოლონდ, სერიოზულად მოუსმინეთ, ის ამას ყველაზე მეტად იმსახურებს, თვით...

ოო, ტატო, ტატო, ჰერდერის ქართველო ბიძაშვილო, მე, რაციონალისტი, შენზე ფიქრმა რომანტიზმის კარიბჭესთან მიმიყვანა, იქ კი ილია სიმკაცრენარევი ხმით ხმამაღლა ბუბუნებდა: „ჰა, შესდეგ, შეისვენე!“ აქ ის ჯერ ბარათაშვილის მოუსვენარ, დაუდეგარ, მელანქოლიით დატყვევებულ სულს მისწვდა, ხოლო მე, უბრალო მოკვდავი და რაციონალისტი, უმოწყალოდ გამამათრახა...

ჰო, ილიაა, ილია, ყველაზე დიდი ნაციონალური პროექტი!

არადა, სწორედ „ნიკოლო“ ბარათაშვილმა იწინასწარმეტყველა ილიას მობრძანება და მეუფება ქართულ საცხოვრისში და ეს გრანდიოზული პროექტიც მალევე შედგა.

პროექტს კი „ილია და საქართველო“ ჰქვია. ეჭვი მაქვს, რომ პროექტს ქართველები კარგად არ ვიცნობთ, რადგან მაშინ, არც „საერთო ნიადაგის თეორია“ მიგვავეწყებოდა და არც სამოქალაქო ომში ერთმანეთის ქართველობას დავივიწყებდით, შიგადაშიგ არც „ნითელი პროექტებით“ გავირთობდით თავს, ხოლო პოსტმოდერნისტულ ეპოქაში სახელმწიფოს მხრიდან საკუთარ მოქალაქეებზე ძალადობასაც არ დავუშვებდით.

ყველა ეს მოვლენა ამ პროექტის შეურაცხყოფა და ნაციონალურ დონეზე ჩავარდნა იყო...

მაგრამ, ეს ჩვენი ისტორიებია, მძიმე ისტორიები.

ჩვენ კი ყოველ ჯერზე სახლში ვბრუნდებით და მშვიდად ვაგრძელებთ ნაცრის ქექვას. ნაცრის ქექვა, „ნაცარქექიაობა“ არ არის საიმედო საქმე, რადგან ერთხელაც დევი უფრო ჭკვიანი აღმოჩნდება და, მაშინ...

ამგვარი მოთელვის შემდეგ, ვფიქრობ, ღირს, თუ ერთბაშად არა, ნელ-ნელა მაინც მივუახლოვდე მთავარ სათქმელს:

ერთხელაც, როცა იტალიური კინოს ორი ლეგენდა – ტონინო გუერა და მიქელანჯელო ანტონიონი საბჭოეთს სტუმრობდნენ, კონკრეტულად კი, უზბეკეთის საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკას, გზად მათ სამუშაოდან მომავალი სამი გლეხი შემოხვდათ. იტალიელებმა ისინი სოფელში მიიყვანეს. ანტონიონი მანქანიდან ჩამოვიდა და „პოლაროიდის“ ფოტოაპარატით გლეხებს სურათი გადაუღო, მერე კი ერთ-ერთ მათგანს გაუწოდა, მან მეორეს გადასცა, ხოლო მესამემ დახედა და ჩუმად ჩაილაპარაკა: „რა საჭიროა დროის გაჩერება?“ არადა, ეს ორი გენიოსი მუდმივად დროზე მუშაობდა, მათი შემოქმედებაც ხან დროს უსწრებდა, ხან კი საოცარი სიზუსტით ასახავდა რეალობას.

და მაინც, ვფიქრობ, რომ უბრალო ადამიანები, ხშირ შემთხვევაში, თავიანთ განცდებში უფრო გულწრფელნი არიან, ვიდრე დიდი ხელოვანნი...

მე კი, ამ ისტორიის მთხრობელს, ჩემი დრო და დროზე საკუთარი განცდები მაქვს, ხოლო ის დრო, რომელშიც ცხოვრება მიხდება, თქვენთან სასაუბროდ განმანწყობს.

ეს, უბრალოდ, ჩემი ქვეყნის დროა.

მაშ, დავიწყეთ:

ერთი-ორი, სამი-ოთხი, ხუთი-ექვსი, შვიდი-რვა, ცხრა-ათი, თერთმეტი-თორმეტი, ცამეტი-ცამეტი. არა, მომკალი და მეტი არ შემიძლია, არც ფეხები მომყვება უფრო ზევით და არც სიმაღლეს ვუყვარვარ წარსულიდან, უფრო დაშვება მეხერხება და მაშინ, შიშის განცდაც ქრება, გაუგებრობაში, მომავლის გაუგებრობაში შესვლის შიში. ბედისწერა კი, ბედისწერა, როგორც ბუჩქებში მიმაღული ეშმა წარსულისა და შიშის შვილებს არჩევანის უფლებას გვართმევს და მხოლოდ ცამეტს გვი-

ტოვებს. ასეთია ჩვენი სიმაღლის უბრალო არითმეტიკა. არადა ვიცი ისიც, რომ არც ცამეტია ჩვენი ბედისწერა, ის მხოლოდ ჩვენი შიშებისა და ფეტიშად ქცეული საკრალური ტრადიციის ნაყოფია.

ამასობაში კი, იქ ზევით, ასმეცამეტე სართულზე, ვილაცამ ღილაკს თითი დააჭირა და დედამინაზე გაზაფხული გარდაიცვალა, სამყარომ ისევ იცვალა ფერი და ჰარმონიას თვალცრემლიანი გაეყარა, ტრადიცია კვლავ დაბერდა, გლობალიზმმა კი ურცხვად დაიდგა გვირგვინი, სამყაროზე გაბატონების გვირგვინი.

და ის, გონისა და ცივილიზაციის ნაყოფი, უტიფრად, მაგრამ მათემატიკური სიზუსტით შეუდგა მართვას. ინტელექტით გაჯერებულმა შეუტია ტრადიციას და სამყაროდან მისი საბოლოო განდევნა განიზრახა...

ასეთი მძიმე და უცნაური ფიქრებით მიყვები თბილისის ერთ-ერთ ქუჩას, უკვე განახლებულ ქუჩას. შესვენება, როგორც ყოველთვის, ამ ქუჩის „კუთვნილ“ ერთ წყნარ კაფეში გადავწყვიტე.

ეს ჩემი ფიქრების კაფეა.

და მაშინ, გონებაში კიდევ ერთხელ გადავათვალიერე ბოლო პერიოდის არა ერთი საზოგადოებრივი დრამა და მივხვდი მთავარს: ეს ყველაფერი ჩემს ქვეყანაში ხდებოდა და მე ამ ყოველდღიურობის მონაწილე ვიყავი. მივხვდი იმასაც, რომ ეს მოუშორებელი ფიქრები მუდმივად გამოსავლის ძიების სტატუსში მტოვებდა.

გამოსავალი, გამოსავლის ძიება ყველა დროში და ყველა ხალხისთვის მარადიული თემაა. ჩვენც ამ რეჟიმში ვცხოვრობთ, ოღონდ დიდი ხანია ვცხოვრობთ.

გაინტერესებთ, ვინ ფიქრობს ამ ყველაფერზე ყველაზე მეტს?

იქ – პოლიტიკური ელიტა, ჩვენში – ცალკეული პოლიტიკოსები.

მე კი შემძლია გითხრათ, რომ არასოდეს არცერთ ფილოსოფიურ მიმდინარეობას, არცერთ რელიგიულ მოძღვრებას,

სოციალურ-პოლიტიკურ დაწესებულებას, მათ შორის, პოლიტიკურ პარტიას არ გაუერთიანებია ყველა ადამიანი. სწორედ ერთი იდეის, ერთი რწმენის არარსებობა არის საუკეთესო დასტური ადამიანური ბუნების მრავალფეროვნებისა.

არ არის საჭირო, იყო მაინც და მაინც შორსმჭვრეტელი, ამტკიცო, რომ ქვეყანაში პოლიტიკური მოვლენების სირთულე განპირობებულია სწორედაც „ნაციონალურ მოძრაობასა“ და „ქართულ ოცნებას“ შორის დაპირისპირებით, ხოლო მათ შორის მეტოქეობა განსაზღვრავს კიდეც პროცესების ხასიათს.

„საღვთო ომი“ ამ ორ პოლიტიკურ ძალას შორის სულ უფრო მძაფრ ხასიათს იღებს და, ამ ფონზე, საინტერესოა თითოეული მათგანის პოლიტიკური პორტრეტის, ან სულაც განვლილი გზის ერთგვარი ფსიქოანალიზი.

„ნაციონალური მოძრაობის“ პოლიტიკური ცხოვრების აქტიური ფაზა ძალადობრივი გზით ძალაუფლების გააზრებულიად ხელში ჩაგდებათ დაიწყო. მიზანი – საზოგადოების ფუნდამენტური გარდაქმნა, რადიკალური ცვლილებები პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და სოციალურ სტრუქტურაში.

უფრო კონკრეტულად: სოციალურ-პოლიტიკური ცვლილებები, განხორციელებული სწრაფად, მაგრამ ძალდატანებით.

დასაწყისშივე მინდა გაენმარტო, რომ მათი ზეპირი გამოსვლების პათოსი ერთგვარად გადიოდა „ახალი ადამიანის“, „ახალი საზოგადოების“ ჩამოყალიბების თამამ, მაგრამ მითიურ „კონცეფციაზე“, რალაც ოცნებაზე ალტერნატიული მომავალის შესახებ. თითქოსდა დადგა ქართული სამყაროს შექმნის პირველი დღე, ანუ დაიწყო მისი ხელახალი კონსტრუირება.

ფაქტობრივად, უნდა შექმნილიყო ქვეყნის, საზოგადოების „ახალი“ ისტორია, ანუ ამ ქვეყნის ისტორიის ათვლა სწორედაც ამ დროიდან უნდა შემდგარიყო.

თუ მათ გეგმას, ჩანაფიქრს დეკარტის მეთოდოლოგიური სკეპტიციზმის განზომილებით მივუდგებით, მაშინ ქვეყანაში უნდა დამკვიდრებულიყო ახალი „კულტურულ-ანთროპოლოგიური მოდელი“.

შესაბამისად, ძველი დრო, ძველი წესრიგი, ძველი ანთროპო

სისტემა უნდა უარყოფილიყო და, მთლიანობაში, ინკეიზიციის ცეცხლზე შემოდგმულიყო.

ხოლო ამ ყველაფერში მთავარი „მოთამაშე“ გახდებოდა რევოლუცია – სიტყვით „ვარდების“, მაგრამ საქმეში ძალდატანებითი რევოლუცია.

ერთი სიტყვით, თუ დეკარტი იყო ევროპის პირველი ფაუსტი, მაშინ „ნაციონალური მოძრაობის“ მთავარი „არქიტექტორი“ მარტინ ლუთერია, მარტინ ლუთერი, რომელმაც ადამიანი აქცია თანამედროვე ადამიანად.

მაგრამ ამ ყველაფრის უკან არსად იკითხებოდა თავისუფლება, თავისუფლება, როგორც ინდივიდის უზენაესობის, მისი პოლიტიკური და ეკონომიკური ინიციატივების გამოვლენის უმთავრესი ფაქტორი.

მთლიანობაში კი, ის პოლიტიკური ტაქტიკა, რომლის მეშვეობითაც „ნაციონალური მოძრაობა“ ცდილობდა თავს მოეხვია თანაცხოვრების ახალი ფორმები ზემოდან, რბილად რომ ვთქვათ, არ გამოიჩინებოდა ეთიკურ-მორალური ნიშნით და, ამიტომაც, ფართოდ გაეხსნა გზა ერთის მხრივ – თვითნებობა-ძალადობას, ხოლო მეორეს მხრივ – შიშს.

რა იყო ამის ყველაფრის მიზეზი?

აქ, ამ მოძრაობის მესვეურთა მხრიდან რაციონალური აზროვნების მოუქნელმა მექანიზმმა იმუშავა და, შესაბამისად, აშკარაა არამართლზომიერი წარმოდგენა, რომლის თანახმაც საზოგადოებაში ცვლილებების განხორციელება, მისი რადიკალური გარდაქმნა მხოლოდ ძალდატანების პირობებში იქნებოდა შესაძლებელი, რითაც უარი ითქვა ისტორიულად ჩამოყალიბებული ავტორიტეტებისა და ფასეულობათა იერარქიის გონივრულად გარდაქმნის, ხაზს ვუსვამ, გონივრულად გარდაქმნის, განახლების ცდაზე.

ამან კი მალევე მოუღო ბოლო მშვიდ ატმოსფეროს საზოგადოებაში და ერთგვარად დაიკარგა დინამიური ცხოვრებისეული მოტივაციის განცდა.

შეიძლება ითქვას, რომ ამ ყველაფერში ჩაიკარგა ჰუმანიზმი, ანუ დადგა ერთგვარი ჰუმანიზმის კრიზისი.

ერთი სიტყვით, მიზნის მიღწევის გზაზე მათ მიერ დადგმული პოლიტიკური დრამა მანამდე არსებული ყველა ფასეულობის უპირობო მოსპობას მოითხოვდა, ხოლო ყველანაირი ცხოვრებისეული ტრადიცია კი არ უნდა გარდაქმნილიყო, არამედ უნდა დაქვემდებარებოდა უპირობო ნეგაციას.

ამაში ვლინდებოდა ნაციონალთა სასიცოცხლო ენერგიის იმპორტი.

მე ძალადობა ვახსენე და გეტყვით, რომ ძალადობა, როგორც საზოგადოებაზე ზემოქმედების ერთ-ერთი უმთავრესი მექანიზმი, მათ ხელში მალევე ყველაზე გამოყენებად ინსტრუმენტად იქცა.

და ეს იმიტომ, რომ მტკიცედ სჯეროდათ: საზოგადოებას შეიძლება თავს მოახვიო ყველაფერი – კანონით დაწყებული და ძალადობით დამთავრებული.

ძალადობა, შიში, როგორც მორჩილების უმთავრესი მექანიზმი, უნდა ქცეულიყო ცხოვრების კანონად, დიახ, ცხოვრების კანონად.

ასეთი იყო ამ ჯგუფის ინტელექტუალური „ვერდიქტი“ აღნიშნულ საკითხზე.

აღზნებული გონის ძალადობრივ-ინტელექტუალურმა მისტიციზმმა კი თავისი გაიტანა და დაანგრია იმპერია, ადამიანური იმპერია, მოშალა მიწიერი ცხოვრების ჰარმონია და შეუდგა ჩვენს გარემომცველ ცხოვრებაზე კონტროლს.

მინდა, უფრო მეტი სინათლე შევიტანო უკვე გაცხადებულ პასაჟში და ვთქვა, რომ ეს იყო აგრესიული შეტევა იმის წინააღმდეგ, რაც ისტორიულად, საუკუნეების მანძილზე ცხოვრებითა და გამოცდილებით შეიქმნა.

ანუ მათ იდეოლოგიურ პროექტს, რომელმაც ძალადობის ტოტალური იდეის რიტმში ჩაიარა და ავტორიტარული მმართველობის პრიმატით ხასიათდებოდა, უნდა დაენგრია ადამიანური მოღვაწეობის მთელი სიმდიდრე.

არადა, ამას შევარდნაძის დრომორჭმული, კორუფციული სისტემის წინააღმდეგ ბრძოლა დაერქვა და ქართულ სამყაროს „ახალი წესრიგისკენ“ მოუწოდეს. ადამიანები წამოეგნენ „ახ-

ალი დროის“ პოლიტიკურ-იდეოლოგიურ ინტრიგას: კორუფციისგან, სიღარიბისგან თავის დაღწევის ვნებით შეპყრობილებმა გამოწვევა მიიღეს და, „ვარდების რევოლუციის“ სახით, ამ ჯგუფიდან საზოგადოებაზე ძალდატანების სერიოზული აქტი „ჩაიბარეს“.

შეიძლება ითქვას, რომ ნაციონალების პოლიტიკური საქმიანობის დასაწყისი სწორედაც რევოლუციას უკავშირდება. ეს „ბრენდი“ – „ვარდების რევოლუცია“, მათი „შემოქმედების გვირგვინია“. აღნიშნული რევოლუციის წყალობით, ძალაუფლების ხელში ჩაგდების შემდეგ, ქართული სახელმწიფო ძალადობაზე ექსპერიმენტს გადის.

მაგრამ, რევოლუციამ, როგორც წესი, თავის ასკეტურ გზაზე, 2012 წელს საკუთარ „მშობლებსაც“ მიაკითხა და, როგორც იტყვიან, დედის რძე არ შეარგო მათ. ძალადობით „გაღეშილმა“ ისინი პოლიტიკურ გილიოტინაზე აიყვანა და გულგრილად „დააყრევინა“ რევოლუციით გახურებული თავები.

ასე დამთავრდა „ვარდების რევოლუციის“ ცხრანლიანი მრისხანე „გასეირნება“ ქართულ საცხოვრისში, ხოლო ამ რევოლუციაზე ექსპერიმენტგამოვლილებს, ის კეთილად ნამდვილად არ ახსენდებათ.

მე კი გეტყვით, რომ რევოლუცია (კლასიკურ რევოლუციებს ვგულისხმობ) ჩემთვის, ცალსახად, სამყაროზე განხორციელებული ძალდატანებითი აქტია, რომელსაც ასპარეზზე გამოჰყავს ავანტიურისტები, მოძალადეთა ჯგუფი, რომლებიც საკუთარ თავს, როგორც წესი, ხალხთან, ერთან აიგივებენ, თუმცა, ყველა შემთხვევაში, მხოლოდ სულით ავადმყოფს თუ შეუძლია, წავიდეს ასეთ ავანტიურაზე.

მათი „შემოქმედების“ გასწორებას კი საზოგადოების მხრიდან დიდი სულიერ-ინტელექტუალური ძალისხმევა სჭირდება.

და მაშინ, რა?

მოდIFIკაციის პრინციპი – არარევოლუციური, არადესტრუქციული, არაძალადობრივი პრინციპი, რაც გამორიცხავს რევოლუციურ ექსპერიმენტს.

ხოლო ინსტიტუტების, სოციალურ-პოლიტიკური სტრუქტურების ნელი, თანამიმდევრული ევოლუცია, რაც ინვესტს არსებული წესრიგის პრინციპის განახლებას, მოდერნიზებას, რეფორმირებას, არის პროგრესის ერთადერთი შესაძლებელი ანუ დასაშვები ფორმა.

„ნაციონალური მოძრაობა“, ლოგიკური მომენტებიდან გამომდინარე (ამ მომენტებზე ქვემოთ მოგახსენებთ), ასეთი წესრიგის მიღმა დარჩა.

ახლა კი კვლავ თემას მივუბრუნდეთ.

თუ პირუთვნელი შემფასებელი ვიქნები, ვიტყვი, რომ „ნაციონალური მოძრაობის“ მიერ დადგენილმა „წესრიგმა“, მთლიანობაში, განაპირობა ხელისუფლების ძალადობრივი ტრიუმფი საზოგადოებაზე, ხოლო, თავის მხრივ, ამ მოძრაობამ ახალი „ღმერთები“ შეიძინა, ძალადობისა და შიშის სახით.

შემიძლია, დარწმუნებით ვთქვა, რომ თანამედროვე პოლიტიკური ისტორიის მანძილზე, ამ ქვეყანას არასოდეს ჰყოლია ასეთი მრავალფეროვანი სახელისუფლებო ძალადობრივი წარმომადგენლობა. ეს პერიოდი ქვეყნის ცხოვრებაში სწორედამა ძალადობის „მუხლით“ შევიდა, როცა ისტორიულ-პოლიტიკური, სამართლებრივი, ეკონომიკური აზრი, ანუ ყველა მოქმედი ინსტიტუცია ყოვლისშემძლე ძალადობის ჰიპნოზის ქვეშ მოექცა.

ხანდახან მრჩება იმის განცდაც, რომ ეს ჯგუფი ძალადობას მიიჩნევდა რალაც აბსოლუტურ უტყუარობად, ლამის „ჭეშმარიტებად“, ხოლო ამ ფონზე საზოგადოებაზე ზეგავლენის სხვა ჰუმანური, აპრობირებული მეთოდები მათთვის, უბრალოდ, მიუღებელი იყო და დაცინვის ობიექტს წარმოადგენდა.

და ეს იმიტომ, რომ მათი აზრით, ასეთი მეთოდები არ წარმოადგენდა საზოგადოებაზე ზემოქმედების „სრულყოფილ“, ეფექტიან საშუალებას.

მე კი, ჩემის მხრივ, გეტყვით იმასაც, რომ ავტორიტარული რეჟიმებისთვის დამახასიათებელი ყველაზე თვალსაჩინო ელემენტი შეზღუდული, მკვეთრად შეზღუდული პლურალიზმია.

აქ მთავრდება ავტორიტარიზმის პოლიტიკური შეფასებაც.

თუმცა, მას მკვეთრად ჩამოყალიბებული სახელმძღვანელო იდეოლოგიაც არ გააჩნია.

ნაციონალური რეჟიმი დასაწყისშივე ვერ „ნათესაობდა“ პლურალიზმის იდეასთან და მას არა თუ ცხოვრებაში, არამედ პოლიტიკურ მიმოქცევაშიც, დიალოგშიც კი არ იყენებდა.

შესაბამისად, გამოცხადებული პოლიტიკური თავისუფლება ყოველ ფეხის ნაბიჯზე ირღევოდა, რამაც, საბოლოოდ, ავტორიტარიზმამდე მიგვიყვანა და ამან სერიოზულად დააზარალა თავისუფლების ხარისხი.

შეიძლება ითქვას, რომ მათი პოლიტიკური დოქტრინა სწორედაც ძალადობაზე იყო აწყობილი, ანუ ძალადობა მათ „სამოქმედო პროგრამაში“ ცენტრალურ ადგილს იჭერდა.

ძალადობა იყო, ასე ვთქვათ, „ნედლეული“, რასაც ჭეშმარიტ ფორმას და პოლიტიკურ ერთიანობას სძენდა ქარიზმატული პრინციპი.

მთლიანობაში, მათი დოქტრინა აგებული იყო ქარიზმატულ პრინციპზე, ქარიზმატულ ლიდერზე, რომელიც თითქმის შეუზღუდავი ძალაუფლებით სარგებლობდა.

ფაქტობრივად, ქვეყანაში ავტორიტარული მმართველობა დამყარდა.

მაქვს უფლება, გითხრათ, რომ თავაშევეულობასთან, თვითნებობასთან, გნებავთ, ვიტალიზმთან ძალის კულტის თანხვედრა, ასევე, დესპოტური გამოვლინებები და სხვა მძიმე მომენტები, უკვე შეიცავს ტოტალიტარიზმის ნიშნებს, მაგრამ ნაციონალური რეჟიმი არ ყოფილა კლასიკური ტოტალიტარული სისტემა, ის მკაცრი ავტორიტარული მმართველობა იყო.

ვიქნები გაბედული და ეთიკური იდეალისტი და ვიტყვი, რომ „ნაციონალურ მოძრაობას“ პოლიტიკა ესმოდა, როგორც ძალადობა. შესაბამისად, მათ პოლიტიკა საბოლოოდ დააშორეს მორალის სფეროს, ამოიღეს ის ზნეობის კატეგორიიდან.

აი, მათი ეგზისტენციალური შეცდომა.

ასეთმა პოლიტიკურმა ვნებამ შვა „ურჩხული“, რომელმაც უარყო კაცობრიობის ყველა ფუნდამენტური ღირებულება: კერძო საკუთრების ხელშეუხებლობა, ადამიანის უფლებების

დაცვა, თავისუფალი სიტყვის უფლება, ხოლო მათი ჩანაცვლება მოხდა ისეთი „ფასეულობებით“, როგორებიცაა: ძალაუფლების იდეალი, შეუპოვრობა, პოპულისტურ-დემაგოგიური ელემენტები, ძალისმიერი ფაქტორის აბსოლუტიზაცია...

ვფიქრობ იმასაც, რომ ერთ-ერთი უმთავრესი ფაქტორი, რაც ამ ძალას კრავდა, სწორედამც ძალის კულტი იყო და არა რალაც ორგანული პოლიტიკური მთლიანობის განცდა.

რაც შეეხება ეკონომიკას, აქ მათ ჩათვალეს, რომ ეკონომიკის განვითარება შესაძლებელია ავტოკრატიული მმართველობის, ძალადობრივი სისტემის პირობებში და ასეთ სისტემას საზოგადოების სტაბილურობის გარანტიად ქცევა შეეძლო.

ეს კიდევ ერთი სერიოზული შეცდომა იყო.

თავიდან კი ამ ყველაფერს ინდივიდუალური ხასიათი ჰქონდა, ანუ ძალადობა ხორციელდებოდა ცალკეული პერსონების, არასასურველი ადამიანების მიმართ, მაგრამ მალევე ამგვარ „ტკბობაში“ შესულებმა, „პრეტორიანული არმიით“ გარშემორტყმულებმა, უბრალოდ, საკუთარ „ბასტილიაში“ გამოკეტილებმა, იერიში მთელს საზოგადოებაზე, განსაკუთრებით, მის ინტელექტუალურ ნაწილზე მიიტანეს.

და ეს შემთხვევითობა არ იყო.

მაგრამ, ამგვარ პოლიტიკურ ვნებაში ნაციონალებს დაავინყდათ, რომ მსგავს ქმედებებს არ შეეძლო, არ გამოეწვია ძალადობისადმი კერპთაყვანისმცემლობის მიმართ პროტესტი, ანუ ყველგან და, მათ შორის, ჩვენს ქვეყანაშიც არსებობს მაღალი ინტელექტუალური საზოგადოებრივი აზრი, რომლის ღრმა ლოგიკურ დასკვნებში და ბუნტში მორალური უსამართლობის წინააღმდეგ, ყოველთვის იკვეთება ის უმთავრესი პრინციპი, რომლის თანახმადაც, ხელისუფლების მიერ საზოგადოების მართვა შიშის, იძულების წესით არის ბოროტება, ძალადობა, სიკეთის ბუნებრივი პრინციპის დათრგუნვა.

ამ ყველაფერზე კი ადამიანებს ყველგან და ყოველთვის ერთი პასუხი აქვთ: „არა მოძალადე ხელისუფლებას!“ და ამ ქვეყნის მოქალაქეებმაც სერიოზული ძალისხმევის ფასად შეძლეს, გამოსულიყვნენ გამეფებული პოლიტიკური „ვეურგალუ-

რობიდან" და ქართულ პოლიტიკურ სივრცეში ნაციონალებს ჰეგესტოს ბედი ერგოთ.

დიახ, ეს იყო პოლიტიკური „ჰეგესტოზიზმი“.

ლოგიკური შედეგია?

დიახ!

დიახ, რადგან ადამიანის გონიერი ბუნება ავლენს თავისუფლებისკენ დაუოკებელ სწრაფვას, ანუ ჩვენი არსებობის ჭეშმარიტება ხომ თავისუფლებაშია, ნამდვილ თავისუფლებაში, ხოლო ადამიანი შიშის გზით დაუქვემდებარო ამგვარ ძალადობრივ პროექტს და ამით მოიპოვო საშვი საზოგადოებაში, ეს, რბილად რომ ვთქვათ, ამორალურია, არაჰუმანურია, უბრალოდ, საზოგადოების დეჰუმანიზაციის მცდელობაა.

არადა, ასეთ დროს საინტერესო ისაა, თუ როგორ ფსიქოტიკს შეუძლია, წავიდეს მსგავს ავანტიურაზე, მისცეს საკუთარ თავს უფლება, დაუშვას ამ გზაზე მისთვის ფატალური შედეგის შემცველი შეცდომა?

მართლაცდა, რა გახდა ასეთი შეცდომის მიზეზი?

მგონია, რომ მათ ვერ შეძლეს პოლიტიკურ ინტელექტთან „შეჯვარება“, არ ეყოთ პოლიტიკური ალლო.

მე ფსიქოტიკი ვახსენე და, ვფიქრობ, რომ სანყისშივე ძალადობისკენ, ავანტიურისკენ მიდრეკილ ნატურებს, ზოგადად, უჭირთ პოლიტიკურ ინტელექტთან „შეჯვარება“ და პროცესების მშვიდობიანი მეთოდებით წარმართვა.

ესეც მათი ეგზისტენციალური პრობლემაა.

ხოლო, როცა ავანსად გაცემულ, ანუ აღებულ-დაკისრებულ პასუხისმგებლობას ვერ ზიდავ, ვერ უმკლავდები, სწორედ მაშინ, თავისუფლება თვითნებობაში, თავაშვებულობაში გადაიზრდება და ყველაფერი ნებადართული ხდება.

კიდევ უფრო ნათლად: ნაციონალებს თავისუფლება, პოლიტიკური თავისუფლება „გაეპარათ“, ან სულაც „მოიპარეს“, მთლიანობაში მოსპეს და მისი ონტოლოგიური ფონიც დაიმსხვრა.

და მაშინ, გაუმარჯოს თვითნებობას!

სწორედაც ამ „არათავისუფლებაში“ იგრძნეს თავი ყველაზე თავისუფლად და, მათ შორის, დაცულად.

შესაბამისად, გზაც ძალადობისკენ ხსნილი იყო.

ეს ერთგვარად ჩამოჰგავს კაფკას „ზამზასეული“ ტრანსცენდენტალური აპერცეფციის სინდრომს, გნებავთ, მის მიერ განვლილ გზას – უდიადესიდან უმცირესობამდე, ხოლო ამ გზას ის საბოლოოდ თვითგანადგურებამდე მიჰყავს.

დიახ, ქართულ პოლიტიკურ სინამდვილეში, მისი ანალოგი „ნაციონალური მოძრაობა“, რომელმაც ზედიზედ ექვსი არჩევნები წააგო, ხოლო მისი მოქმედებებით დაზაფრულმა ქართულმა საზოგადოებამ ხელისუფლებაში მათი მობრუნების შესაძლებლობის აღკვეთა ლამის პოლიტიკურ პრინციპამდე აიყვანა.

და საერთოდ: სადაც ადამიანებთან, საზოგადოებასთან ურთიერთობის მთავარ მესიჯად ძალადობა, ძალადობის მექანიზმია გამოყენებული, იქ, უბრალოდ, სიმართლე არ არსებობს.

ასეთია ძალადობის ანატომია.

რაც შეეხება მათს ლიდერს – მიხეილ სააკაშვილს: მახსენდება ლათინურ-ამერიკული დრამა, დიქტატორული დრამა, რომლის მონაწილენი ერთის მხრივ, კეთილშობილური იდეებით ხელისუფლებაში მოსული ახალგაზრდა ქარიზმატული ლიდერები არიან, ხოლო, მეორეს მხრივ, ამ ლიდერებზე „მონადირე“ დიდი ჰუმანისტი კალმოსნები. ამ მწერლების სამიზნე ისინი იმიტომაც ხდებიან, რომ ხელისუფლებაში მოსვლამდე ეს ახალგაზრდები სწორედაც ყველაზე ჰუმანური იდეებით, კეთილშობილური ზრახვებით „ელოლიავეებიან“ ამომრჩეველს, მაგრამ ძალაუფლების ხელში ჩაგდების შემდეგ, როგორც წესი, როგორც „კანონზომიერება“, დიქტატორები ხდებიან.

მათ ერთგვარი ფსევდორომანტიკული პათოსი ცხოვრების ბოლომდე მიჰყვებათ: ვენესუელის ყოფილმა პრეზიდენტმა უგო ჩავესმა, საზოგადოების წინაშე, „ადელიტა“ უმღერა ერთ-ერთ ნობელიანტ ქალბატონს. თუმცა, ხშირად ისინი ცხოვრებისეულ სიკეთეებზეც არ ამბობენ უარს: ფიდელ კასტრომ თავისი მოღვაწეობა მილიარდ ოთხასი მილიონი დოლარით დაამთავრა.

მაგრამ, ისინი დიქტატორები არიან. მე კი ასე ვიტყვოდი: ეს-

პანური დიქტატურიზმის საჩუქარი „ბოლივარიანული არმიის“ გამოზრდილებისათვის...

ალბათ, დამეთანხმებით, რომ მიხეილ სააკაშვილის პერსონა ძალიან ჩამოჰგავს ასეთ ლიდერებს: „კეთილშობილურ-პროგრესული“ პათოსით აღვსილი ახალგაზრდა რევოლუციონერი, ერთის მხრივ, „დიონისური სიგიჟის“ შემცველი ექსტრავაგანტული გამოხტომებით „ართობდა“ საზოგადოებას, ხოლო მეორეს მხრივ, იმავე საზოგადოებას შიშის ზარს სცემდა თავისი დაუოკებელი, გაუნელებელი ვნებით, დაესაჯა მისთვის არასასურველი, მისადმი არაკეთილგანწყობილი ადამიანები. ის ამას სნაიპერის სიზუსტით ახერხებდა, ანუ სრულიად დაუფიქრებლად მიმართავდა ძალადობას ოპონენტებისა და ადამიანების წინააღმდეგ, მისი აზრით, რეჟიმის საშიშროებას რომ უქმნიდნენ.

ახლა კი ბურბონთა ოჯახის წარმომადგენელი მონარქის სიტყვები გამახსენდა: „სახელმწიფო – ეს მე ვარ!“, ეგვიპტის მეფე ფეისალი მსგავსს ვნებას ასეთი პათოსით ამაგრებდა: „რა კონსტიტუცია, რის კონსტიტუცია, კონსტიტუცია ეს მე ვარ!“

მიხეილ სააკაშვილმა შეძლო და ერთიც და მეორეც (სახელმწიფო და კონსტიტუცია) უპირობოდ მოირგო. დიახ, მან ეს მოახერხა და ამით საბოლოოდ გააფორმა ხელშეკრულება ავტორიტარულ მმართველობასთან.

გეტყვით იმასაც, რომ ძალადობა არ ყოფილა ფეტიში, ეს მისი ვნება იყო, ამოუღეველი ვნება. ის ამაში ბოლომდე დარჩა...

მინდა, ვთქვა:

საზოგადოება სააკაშვილისთვის წარმომადგენდა იერარქიულ ორგანიზაციას და მასში შემავალ ადამიანებზე კონტროლი, მისთვის ბევრად უფრო დიდი ფასეულობა იყო, ვიდრე – თავისუფლება, ბაზისური კონსესუსი და მოქალაქეთა ჩართულობა პოლიტიკაში, ანუ მათი პოლიტიზაცია.

და ეს გასაგებია, რადგან ასეთ დროს იზრდება პოლიტიკური სფეროს როლი და მნიშვნელობა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, რაც, თავის მხრივ, ზრდის პოლიტიკურ აქტიურობას.

ხოლო მოვლენათა ასეთი წესრიგი, ანუ მოქალაქეების პოლიტიკური აქტიურობა, სააკაშვილისთვის, როგორც ავტოკრატი მმართველისთვის, კომფორტის შემცველი ვერ იქნებოდა, ამიტომ ის მუდმივად ცდილობდა ამ პროცესების დეპოლიტიზებას, რათა ამით შეესუსტებინა ადამიანების სწრაფვა პოლიტიკური თავისუფლებისკენ.

ამ დროს ჯოვანი სარტორი, იტალიელ-ამერიკელი პოლიტოლოგი, თანამედროვე დემოკრატიის თეორიის ნიჭიერი წარმომადგენელი და მისი აფორიზმული გამონათქვამი მახსენდება: „ავტორიტარიზმი – ესაა ხელისუფლება, რომელიც არ ცნობს თავისუფლებას“.

მიხეილ სააკაშვილზეც იგივე შეიძლება ითქვას: ეს იყო ავტოკრატი ლიდერი, რომელიც არ ცნობდა თავისუფლებას.

მას არც ავტოკრატი მმართველისთვის დამახასიათებელი ცბიერება აკლდა, რადგან ძალადობასთან, ძალდატანებასთან ერთად, ის თავისი ცერემონიული ეფექტებით, მანიპულაციებით ქმნიდა მოქალაქეთა ავტონომიურობის ილუზიას, რაც საზოგადოების ერთ ნაწილში, მისი მმართველობის პირველ წლებში მაინც, მისადმი, როგორც ავტოკრატი მმართველისადმი, ერთგვარ „სიმპათიას“ აღძრავდა. მას უფრო მკაცრ ფორმაში ტირანისადმი სიყვარული ჰქვია.

თუმცა, მისი მართვის სტილი, ანუ პოლიტიკური ძალადობის განხორციელების მისეული მეთოდები სხვა „საინტერესო“, ანუ ირიბი ძალადობის მომენტებსაც შეიცავდა. ამის მკაფიო ილუსტრაციისთვის არაქართულ, მაგრამ ნამდვილ ისტორიულ ფაქტს შემოგთავაზებთ: ინგლისის მონარქმა ჰენრი მეორემ, კენტერბერიის არქიეპისკოპოსს თომას ბეკეტთან გაჭიანურებული კონფლიქტით განრისხებულმა, ერთხელ წამოიყვინა: „ნუთუ ვერავინ შეძლებს დამიცვას ამ ადამიანისგან!“ იმავე საღამოს ოთხმა ერთგულმა რაინდმა არქიეპისკოპოსი სიცოცხლეს გამოასალმა, მაგრამ პირდაპირი ბრძანება მსგავსი დანაშაულისთვის მონარქისგან არ გაცემულა.

მიხეილ სააკაშვილსაც კარგად ესმოდა, რომ მისეული „ჩანაფიქრების“ ამოცნობა, უბრალოდ, „წაკითხვა“ მის ახლო

გარემოცვას არ უჭირდა და, ამიტომ, ხშირად ის მათზე ზემოქმედების სწორედ ირიბ ხერხს მიმართავდა.

ანუ ქვეშევრდომებმა კარგად იცოდნენ, ან სულაც ხედებოდნენ სააკაშვილისეულ ნამდვილ მიზნებს, სწრაფებს და მისი მხრიდან უშუალო ბრძანების, მითითების გარეშე სისრულეში მოჰყავდათ მმართველის ნებისმიერი „სურვილი“, ანუ აკვიატება.

ამის კლასიკურ მაგალითად გამოდგებოდა შსს მაშინდელი ხელმძღვანელის, თანაც სამოქალაქო პირის მიერ დღისით-მზისით მთელი ქვეყნის გასაგონად (ამ ფაქტს ვიდეო კამერებიც იღებდნენ) ნათქვამი ფრაზა: „ორი გვამი სჭირდებოდა“.

არადა, ვინმე დაიჯერებს, რომ ამ საქმეზე სააკაშვილისეული სანქცია, თანხმობა რომ არა, მას ვინმე გაახმოვანებდა, ხოლო მალევე სისრულეში მოიყვანდა?

მაგრამ, პირდაპირი სამხილი მის წინააღმდეგ არ არსებობდა.

რაც შეეხება ქარიზმას, გეტყვით იმას, რომ ავტორიტარულ სისტემას საზოგადოებაზე სერიოზული ფსიქოლოგიური ზემოქმედებისთვის აუცილებლად სჭირდება პროპაგანდა, ანუ დემაგოგიის ელემენტები, რადგან მას ასეთი მექანიზმების გარეშე არ შეუძლია დასახული მიზნის მიღწევა. ამაში კი მას ქარიზმატული პრინციპი ეხმარება.

ქარიზმა ავტოკრატი მმართველებისთვის დამახასიათებელი აუცილებელი თვისებაა. გამონაკლისი არც მიხეილ სააკაშვილი იყო.

არადა, ქარიზმა ადამიანთა ერთ ნაწილში აღიქმება, როგორც რაღაც ღმერთის საჩუქარი, მისგან ბოძებული ნიჭი და გაიგივებულია ქვეყნის მხსნელთან, რომელიც რაღაც განსაკუთრებულ, აუცილებელ შემთხვევებში მოველინება ხოლმე ერს გადამრჩენად.

თუმცა, აქვე მინდა ვაღიარო, რომ ევროპაში ქარიზმატული ლიდერების ეპოქა წარსულს ჩაბარდა.

მიხეილ სააკაშვილიც, როგორც ქარიზმატული ლიდერი, საკუთარ პროპაგანდაში მოსახლეობასთან მუდმივად აპელირებ-

და „ბედნიერების“ ფაქტორზე, რათა ამით შეექმნა მათთვის კეთილდღეობის ილუზია და გავლენის ქვეშ ჰყოლოდა ისინი. მსგავსს პოლიტიკურ „შემოქმედებას“ ის ლამის ეგზალტაციამდე დასული ქარიზმის ფონზე ეწეოდა.

ღიახ, ამ დროს ის საზოგადოებაზე და მის გრძნობებზე თამაშობდა:

ზღვის სანაპიროზე მომავალი სააკაშვილი ხელებაპყრობილი „ლოცულობს“ საკუთარ ქვეყანაზე და ამას ცნობილი ლექსიდან სტროფების მოშველიებით აკეთებს (ოღონდ, აქ გასარკვევი ისაა, რომელია ეს ქვეყანა – საქართველო თუ უკრაინა?). მოგვიანებით კი, ამავე „არქიტექტონიკაში“ ეცემა პლაჟზე. რიტუალი კვლავ გრძელდება...

გულწრფელობის შემთხვევაში, მართლაც შთამბეჭდავი იქნებოდა.

მაგრამ, დარწმუნებული ვარ, რომ ამ დროს ის არა ქვეყნის კეთილდღეობაზე, მის მომავალზე ფიქრობდა, არამედ ამ ქვეყანაში ძალაუფლების ხელახლა დაბრუნება-მოპოვებაზე. მთელი ეს რიტუალიც, ქვეცნობიერად, სწორედ ამ ხიბლზე, ამ ოცნებაზე გადის.

ამავე ქარიზმაში მან, ერთ-ერთი ტელევიზიით ბოლოდროინდელ გამოსვლაში, საკუთარი პერსონა ლამის ქრისტეს „გუშაგად“, მართმადიდებლობის ერთგულ დამცველად წარმოგიდგინა, „საკინძე“ ჩაიხსნა და ყველას თვალწინ ჯვარს ემთხვია, ხოლო ქართულ ეკლესიასთან ძველი „გაუგებრობები“ ყოფილ თანამებრძოლს გადააბრალა.

მსგავსს პროპაგანდისტულ „მასტიერკლასებს“ ის მუდმივად მიმართავდა და მისეული დემაგოგიის „ხიბლსაც“ ეს ქმნიდა.

მაგრამ, მას შემდეგ, როცა მან იგრძნო, რომ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაზე მისი გავლენა სუსტდებოდა, ხოლო, პარალელურად, მისადმი არალოიალური, ანტისისტემური ოპოზიციის გავლენა იზრდებოდა, შეეცადა, კიდევ უფრო შეეზღუდა პოლიტიკური შეჯიბრობითობის სივრცე. ამას სააკაშვილი ზოგიერთ ოპოზიციონერთან ფარული მოლაპარაკების, მათი გადაბირების, მოსყიდვის, ასევე ერთმანეთზე გა-

დაკიდების გზით ახერხებდა, ამასთან, აძლიერებდა ძალოვანი სტრუქტურების გავლენას, რაც გამოიხატებოდა მათი „უფლებების“ გაზრდით. ანუ, როცა მის პოლიტიკურ რეჟიმს გაუჭირდა მასების მობილიზება, რომლებსაც, თავის მხრივ, უკვე არ შეეძლოთ რეჟიმთან საკუთარი თავის იდენტიფიცირება, ასეთ დროს, სააკაშვილი გამოსავალს ყოველთვის ძალის კულტში ხედავდა.

დიახ, საზოგადოებასთან ასეთი კონფლიქტები მან ყოველთვის ძალის მეშვეობით გადაწყვიტა.

ყველაფერი ეს ავტორიტარული მმართველობისთვის, ავტოკრატი ლიდერისთვის და, ზოგადად, ძალაუფლებაზე, დიახ, ძალაუფლებაზე ფანატიკურად შეყვარებული ადამიანისთვის დამახასიათებელი სააზროვნო სტილია, ცხოვრების წესია.

მის ავტორიტარულ აზროვნებაზე მეტყველებს თუნდაც ის ფაქტი, რომ სააკაშვილი, პრეზიდენტად არჩევის პირველ ხანებში, მუდმივად აპელირებდა იმაზე, რომ მან არჩევნები უფრო მაღალი პროცენტით მოიგო (96,27%), ვიდრე ქვეყნის პირველმა და მეორე პრეზიდენტებმა.

და აი, ბოლო შტრიხიც მისი ფსიქოლოგიური პორტრეტისა: ძალაუფლების სამყარო სააკაშვილის სამყაროა, ის მუდმივად ამ სამყაროში ცხოვრობს, მაშინაც, როცა ძალაუფლება არ გააჩნია.

ეს მისი ბუნებითი განცდაა, გაცნობიერებულ-გაუცნობიერებელი განცდა და მას სწორედ ასეთ მოდელში, მუდმივი აღიარების მოდელში შეუძლია იგრძნოს თავი კომფორტულად და დაცულად.

აქ ის უპირობო დემიურგია, ავტოკრატი დემიურგი, ხოლო, როცა სააკაშვილი ამ განცდიდან, იმ რეალობიდან – ვირტუალური ძალაუფლების სამყაროდან გავა, პოლიტიკური სიკვდილიც მაშინ დადგება.

და მაშინ, სულიერი დეპრესიაც აშკარაა.

მთლიანობაში კი, ასეთია მიხეილ სააკაშვილის მიერ განვლილი პოლიტიკური გზა და ის მეტამორფოზა, რომელიც მან ამ გზაზე განიცადა: უღიადესიდან, ანუ ტრანსცენდენტული

აპერცეფციიდან, ქართული სამყაროს უპირობო დემიურგობიდან, ვიდრე უმცირესობამდე – პოლიტიკურ მეშჩანობამდე.

კიდევ უფრო მკაფიოდ: სააკაშვილი ვერც ქართული სამყაროს დეკარტი, ანუ ფაუსტი, ანუ რაციონალისტი გახდა და ვერც მარტინ ლუთერს „დაუმოყვრდა“ „გათანამედროვეობის“ პრინციპში.

ხოლო ედმუნდ ბერკი და მისი კონსერვატიზმი, ანუ ქართული ტრადიცია, ნაციონალური კულტურა, კულტურული მემკვიდრეობა მას ისე უყვარდა, როგორც მე სვაზილენდის მეფე ზოფხუზა მეორის ცოლებთან „კურკური“ (თანამედროვე ენაზე – ფლირტი).

ის, უბრალოდ, ძალაუფლებაზე უგონოდ შეყვარებული რევოლუციონერი, ქართველი „გავროში“ იყო, ხოლო პოლიტიკურ „კურტიზანებთან“, „ჰეტერობასთან“ ერთად, ბარიკადებზე დგომა – მისი სულიერი და ინტელექტუალური გემოვნების უცვლელი მენიუ.

ეს მენიუ არც არასოდეს შეუცვლია.

ჰო, ის მატერიალისტი იყო, ყველანაირ ტრანსცენდენტულს ჩახსნილი, სულიერებასთან განრიდებული, ინტელექტით მწირი და ეგზისტენციალურ კრიზისამდე დასული არასრულფასოვნების მისეული სინდრომი, საკუთარი ეგოს რეალიზებას ძალაუფლების მეშვეობით ძალადობის განხორციელებაში ხედავდა.

ხოლო ყველაფერი ის, რაც უკვე დღეს „ნაციონალური მოძრაობაში“ ხდება, უფრო წარსული ხელისუფლების კომპლექსია, ანუ ნოსტალგია დაკარგულ ძალაუფლებაზე.

მე კი იმას დავამატებ, რომ მიუხედავად საზოგადოებაში ამ პარტიის სერიოზული დისკრედიტაციისა, პრობლემა ისაა, რომ ეკონომიკურმა სიძნელებმა და სხვა მსგავსმა კრიზისულმა ფენომენებმა მომავალში არ მოახდინონ ასეთივე ავტორიტარული გამოვლინებების პროვოცირება, ანუ ეს არ იქცეს ერთგვარ მაგალითად მომავალი ხელისუფლებებისთვის. აქ ყველაფერი ისევ საზოგადოებაზეა დამოკიდებული: მის ისტორიულ მახსოვრობაზე და, უბრალოდ, თავისუფლებისკენ სწრაფვის უალტერნატივობაზე.

რაც შეეხება „საღვთო ომის“ მეორე მონაწილეს – „ქართულ ოცნებას“, რომელმაც უარი თქვა წარსულის მემკვიდრეობაზე, პოლიტიკურ-ზნეობრივ სუიციდზე, მის გასაგონად მინდა ვთქვა: პოლიტიკა – ეს ყოველთვის არის ბრძოლა ძალაუფლებისთვის, ხოლო მისი „ხელში ჩაგდება“ შემდეგ პოლიტიკური ცხოვრება, უბრალოდ, ქვეყნის მართვა მშვიდ დინამიკაში, რაციონალურ „ტემპში“ უნდა წარიმართოს. ეს ყოველთვის მომგებიანი ტემპია, რადგან მაშინ ბევრად მეტია შანსი, გრძელი და რთული მართონული დისტანცია, აბეზე ბიკილას მსგავსად, მართონული სიმშვიდით ჩაამთავრო.

ეს ალეგორია – მხოლოდ იმიტომ, რომ გითხრათ: „ქართულ ოცნებაში“ მეტია რაციონალიზმის, პრაგმატიზმის ნიშნები, ხოლო „ნაციონალურ მოძრაობაში“, ამ მხრივ, ირაციონალური, ანუ ვნებები დომინირებდა, მაგრამ ინტელექტი, „პოლიტიკური ინტელექტი“, ორივესთვის „აქილევსის ქუსლი“ აღმოჩნდა, ოღონდ, იმ განსხვავებით, რომ „ნაციონალური მოძრაობა“, ვფიქრობ, უკვე საბოლოოდ დარჩა ამ განზომილების მიღმა, ხოლო „ქართულ ოცნებას“ კიდევ შერჩა შანსი „შეენეთასაოს“ მას.

ეს კი მხოლოდ მაშინ მოხდება, როცა „ქართული ოცნება“ სერიოზულ პოლიტიკურ ფილტრაციას დაექვემდებარება და როცა ეს „ჰიგიენური პროცედურა“ განხორციელდება, ვფიქრობ, ის მომავალ სერიოზულ გამონევეებს უფრო მყარ პოლიტიკურ სტატუსში შეხვდება.

მანამდე კი მინდა, „ქართულ ოცნებას“ შევახსენო ბერკის არც თუ ურიგო გამონათქვამი: „ბოროტება მაშინ ზეიმობს, როცა კეთილი ადამიანები არაფერს აკეთებენ“.

მერწმუნეთ: კეთების გარეშე კარგი ხელისუფლება, უბრალოდ, არ არსებობს.

აქვე „ქართული ოცნების“ პოლიტიკურ ელიტას იმასაც ვეტყვი, რომ ხელისუფლებისადმი ნდობა მაშინ იკარგება, როცა მომხდარ შეცდომებზე, არასწორ ქმედებებზე ის განმარტებებს არ იძლევა, ამიტომ, „ქართული ოცნების“ მესვეურებო, ნამდვილად მოგინევთ არაერთი სერიოზული პრობლემის გადაზრება და მათი თანამედროვე სტანდარტებით გადაწყვეტა.

ასეთ ვითარებაში, დარწმუნებული ვარ იმაშიც, რომ ოცნებისა და ნაციონალების პოლიტიკური ძალების გაერთიანება ქვეყნისთვის რაიმე საქმის საკეთებლად წარმოუდგენელია, ამას არც საზოგადოება დაუშვებს, მაგრამ ერთისა და მეორის მომხრეების თავმოყრა შესაძლებელი და აუცილებელიცაა.

ახლა კი მინდა ასე გითხრათ: საქმე აკეთეთ, ბატონებო, საქმე! გადით ხალხში და გახდით „ხალხოსნები“, ამის მორალური უფლება გაქვთ, ნამდვილად გაქვთ, რადგან თქვენ ადამიანებს, ამ ქვეყნის მოქალაქეებს, მოპარული თავისუფლება დაუბრუნეთ, ახლა კი პური მიეცით მათ, პური.

ჰო, პური და თავისუფლება!

მერე სანახაობაც მოსულა...

აი, წარმატების ფორმულა!

აი, რისი თქმაც ამ დრომდე „ქართულ ოცნებაზე“ შემიძლია, ანუ კიდევ უფრო დავაკონკრეტებ: ამ პოლიტიკური ძალის მეშვეობით, ქვეყანამ ერთგვარი პოლიტიკური როტაცია მოახდინა – ძალადობიდან პოლიტიკური თავისუფლებისკენ გადმოინაცვლა.

ხვალინდელი დღე კი შეიძლება გამონვევებით უფრო სერიოზული აღმოჩნდეს და, მაშინ, იქ გამოჩნდება ყველაფერი.

გამოწვევა ვახსენე და სერიოზული გამოწვევის მაგალითი ამ ხელისუფლებას უკვე ჰქონდა, ანუ არავინ იფიქროს, რომ პანდემიის თემას გვერდი ავუარე, ან სულაც ეს პრობლემა უმნიშვნელო გამოწვევად მიმაჩნია ჩემი ქვეყნისთვის და, ზოგადად, კაცობრიობისთვის.

პირიქით, ეს ის შემთხვევაა, როცა მუხლებზე დაჩოქილმა პლანეტამ ლამის დედამიწისეული არსი დაკარგა.

და ამ დროს, ქართული სახელმწიფო ვირუსთან ბრძოლის წინა ხაზზე აღმოჩნდა.

ეს რეალობაა, კარგი რეალობა.

მაგრამ, ვიდრე ამაზე ორიოდ საქებაარ სიტყვას კიდევ ვიტყვოდე, მანამდე მსოფლიო „არეულობის“ ავტორიც „გავიცნოთ“.

დასაწყისშივე იმას ვიტყვი, რომ ეგალიტარიზმის პრინციპს კაცობრიობის ისტორიაში არასოდეს მიუღწევია ისეთი ნიშნუ-

ლისთვის, როგორც ახლა, რადგან შიშის სინდრომმა ყველა, ყველგან, ყველასთვის თანასწორი გახადა.

ეს სოციალიზმის ისტორიაა, კაცობრიობის ინდივიდუალისტური ნაწილისთვის მიუღებელი ისტორია.

მაგრამ ეს არაა მთავარი, მთავარი ისაა, რომ ასეთი ძნელებდობის ჟამს, „დუელიანტი“ არ ჩანს. ამიტომ „გასროლა“, სერიოზული „გასროლა“, ანუ მიზანში ამოღება ვერ ხერხდება. ამასობაში, ეს „ინტელექტუალი“, ან სულაც „ზინტელექტუალი“ მკვლელი „სამყაროსა ზედა დათარეშობს“, ადამიანურ გონით მიღწევებს დასცინის და არსებულ, დადგენილ წესრიგს კატეგორიულად არ ცნობს. ის თავისი გააზრებული ქცევებით კიდევ ერთხელ მიგვანიშნებს იმაზე, რომ ადამიანი არ არის ამ სამყაროში ერთადერთი უპირობო დემიურგი.

არადა, სციენტიზმის გამაგრებული მატერიალურ-ტექნიკური პროგრესი, უბრალოდ, ტექნიკური რევოლუცია (მათ შორის, ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია) ლამის კაპიტულაციის რეჟიმშია დარჩენილი. მას ახლა მხოლოდ შოკის აფექტი მართავს.

ამ დროს ადამიანები სამყაროს სხვადასხვა ნაწილში უმოწყალოდ ილუპებიან.

ამ სცენარში, ცუდ სცენარში ვხვდები მხოლოდ იმას, რომ რაღაც ბალანსი დაირღვა, სერიოზულად დაირღვა, ანუ კომფორტში ჩავარდნილ კაცობრიობას ჰარმონიის განცდა დაეკარგა: ჰარმონია ადამიანსა და ბუნებას, ადამიანსა და გარემომცველ სამყაროს შორის. ეს ძველი თემაა, მაგრამ ერთობ სერიოზული.

ყოველ შემთხვევაში, ასეთია არსებული სინამდვილე, თუმცა ვიმედოვნებ, რომ კაცობრიობა ამ გამოწვევასაც დაძლეოს.

ასეთ დროს, ქართული ხელისუფლება, ქართული ჯანდაცვა, უბრალოდ, ქართული სახელმწიფო კრეატიულად, ინტელექტუალურად იქცევა, ანუ აგრესიის დროული, სწრაფი და ეფექტიანი თავდაცვა მოუწყვეს. ეს კარგად გააზრებული კომბინაცია, საფეხბურთო ისტორიიდან, იტალიურ „კატენაჩოს“ მაგონებს. ამ ქართულ „ბასტილიაში“ კი სერიოზულად შემოღწევა „უცხოტომელს“ გაუჭირდა.

ამასობაში, გმირებიც გამოჩნდნენ, ნამდვილი გმირები: ჩვენი ლეგენდალური ექიმები, ხოლო მათი კარგი მენეჯერიც დაემატა და ადამიანები ამ ქვეყანაში ნაკლებად დაზარალდნენ, ვიდრე სხვაგან.

შეგვძლებია, შეგვძლებია და ეს კარგის ნიშანია.

ყოველ შემთხვევაში, დიდი სურვილი მაქვს, რომ აქ გამოვლენილი რიტმი, დინამიკა და მართვის სიზუსტე არ დაიკარგოს, არ განელდეს და ახლა უკვე სხვა სფეროებზეც ვპოვოს ასახვა.

მთელს ამ დრამაში – „Covid-19“, მთავარი მაინც ისაა, რაც უკვე ავლნიშნე: ქვეყანას, მედიკოსების სახით, უკვე ჰყავს თანამედროვე გმირები, თავგანწირული გმირები.

ამას კი დიდი მაგალითის ძალა აქვს.

და მე, ამით აუიტირებული, შევკრიბავ ჩემი ქვეყნის ყველა დროის გმირს და ვეტყვი დანარჩენ სამყაროს, რომ უგმირო ქვეყანაში არ მიცხოვრია.

მე შევკრიბავ ჩემი ქვეყნის ყველა დროის პოეტს და ვეტყვი დანარჩენ სამყაროს, რომ უპოეტო ქვეყანაში არ მიცხოვრია.

მე შევკრიბავ ჩემი ქვეყნის ყველა დროის მეცნიერს და ვეტყვი დანარჩენ სამყაროს, რომ გაუნათლებელ ქვეყანაში არ მიცხოვრია.

მე შევკრიბავ ჩემი ქვეყნის კულტურულ მემკვიდრეობას და ვეტყვი დანარჩენ სამყაროს, რომ აჩვენეთ ეს კულტურა, ქართული კულტურა კაცობრიობის ესთეტიკამობერებულ ნაწილს და ის ამ ესთეტიკას დაუბრუნდება.

და მაშინ, რაღა დარჩა?

გეტყვით:

ქვეყანაში საბოლოოდ უნდა ჩამოყალიბდეს პოლიტიკური ელიტა, ნამდვილი ელიტა, რომელიც თამაშის საერთო წესებზე შეთანხმდება, რაც საბოლოოდ მოუღებს ბოლოს პოლიტიკურ სიმულაციებს, პოლიტიკურ შანტაჟს, პოლიტიკურ უმეცრებას, პოლიტიკურ ძალადობას, უბრალოდ, არაპოლიტიკურობას.

ეს ყველაფერი კი ერთი ძირითადი სამარკო ნიშნით უნდა ხასიათდებოდეს: მან საბოლოოდ უნდა დახვრიტოს „წითელი

პროექტები“ და ორიენტირი ცალსახად დასავლურ ცივილიზაციაზე, დასავლურ ფასეულობებზე უნდა გადაიტანოს.

ევრო-ატლანტიკური სოლიდარობა! აი ჩვენი ბოლო გაჩერება, საბოლოო მისამართი.

აქ დაცული და პროგრეს-კომფორტზე ორიენტირებულნი გავხდებით, ხოლო კულტურა, კულტურა ჩვენი მარადიული ბრენდია, „მუდამ ჩვენთანა მყოფელი“...

ესეც ჩემი ქვეყნის დრო, ანუ ის, რის „განდობასაც“ თქვენთვის ვაპირებდი. თუ მეთანხმებით შეფასებებში, მაშინ დამიმეგობრდით, თუ არადა, თქვე, კაი დედ-მამიშვილებო, ფრანკომ, „ფალანგისტმა“ ფრანკომ, ძეგლი დაუდგა მონინალმდეგე რესპუბლიკელებს და მე რა ღმერთი გამიწყრება, თქვენეულ კრიტიკულ შენიშვნებს პატივისცემით არ მოვეპყრო.

ასე უბრალოდაც ვერ გაგიშვებთ, რადგან მინდა, გითხრათ, რომ ადამიანი ბუნებრივი და კანონიერი წესით მიისწრაფვის ამ ცხოვრებაში ბედნიერებისკენ, რისი სრულფასოვანი გამოვლინება ჰარმონიის განცდაა.

თუმცა, რეალურ სინამდვილეში, ამ ესთეტიკას თავისი მინიური, საკრალური შეკითხვაც აწვალეს: რომელია უფრო ახლოს ჭეშმარიტებასთან – გული, თუ გონება? ანუ რაშია უდიდესი ჭეშმარიტება – თავისუფლებაში, თუ ტრადიციაში? ჩვენ ამაზეც მოგვიწევს ფიქრი, სერიოზული ფიქრი.

„კაფეს ფიქრები“ კი დღეს აქ მორჩა.

მეტროში ჩასვლა მომინდა. ამ მინისქვეშა სამეფოში ორი რამეა თვალში საცემი: სიღარიბე და მულტიკულტურალიზმის შემოტევა. დაკვირვებული კაცის თვალი ადვილად შენიშნავს, რომ სწორედ მეტროში მოუყრიათ თავი აქ განათლებისა და იოლი ბიზნესის საკეთებლად ჩამოსული მესამე ქვეყნის წარმომადგენლებს, ხოლო ადგილობრივთაგან დედაქალაქში რეგიონებიდან საშოვარზე ჩამოსულები სჭარბობენ. ვაგონის ბოლოში მჯდარი ვაკვირდები, თუ რამდენად ორგანულია მათი ერთმანეთთან ურთიერთობა, უკვე არაერთნლიანი თანაცხოვრება. განცდა ბუნდოვანია.

მეტრო „ღრმალელეს“ გაჩერებაზე, ვაგონში ახალგაზრდა

ჟურნალისტი გოგონა შემოვიდა გადამღებ ჯგუფთან ერთად და ლოდინის პოზიცია დაიკავა. როგორც კი ვაგონის ფანჯრებიდან თბილისის ხედები გამოჩნდა, ის მიკროფონით ხელში ამ მულტიკულტურულ ფართში თავმოყრილ ადამიანებს მიესალმა და არც თუ გამართული ინგლისურით შეეკითხა: „როგორია თბილისი?“, „ხომ ლამაზია თბილისი?“.

ემოციანზე ვატყობ, რომ ამ ჯგუფის თითოეული წარმომადგენელი აღფრთოვანებულია თბილისის სილამაზით, მისი კოლორიტით. ამ პათოსით აღვსილი ჟურნალისტი გოგონა უკვე ჩემს მოპირდაპირედ მჯდომ, კითხვაში გართულ, მონიტელი-გენტო ადამიანს უკვე იქით სთავაზობს თემას და ქართულად ეკითხება: „მართლაც, როგორი ლამაზია არა ბატონო, ჩვენი თბილისი?“. მოპედანტო უცნობმა მამაკაცმა ჯერ ვაგონის ფანჯრიდან გადახედა თბილისის ხედებს, მერე კი, ცინიკური და ოდნავ ზიზღნარევი გამოხედვით, ვაგონში თავმოყრილი მულტიკულტურალიზმი შეათვალიერა და აუღელვებლად ჩვენს სამს შორის დარჩენილ დაუსახლებელ სივრცეში მოისროლა ფურთხი. დიახ, გადააფურთხა. შემცბარი ჟურნალისტი გოგონა, ოპერატორთან ერთად, სწრაფად გაშორდა იქაურობას, ვფიქრობ, – ორი მიზეზით: სიტუაციის შესაძლო გამწვავებას მოერიდა და მისი და, რა თქმა უნდა, რედაქციის გეგმაში ნამდვილად არ შედიოდა დაგეგმილი რეპორტაჟის მსგავსი სცენარით დამთავრება. მამაკაცმა წიგნი დახურა და ფიქრს მიეცა. მე კი, რალაც დროის შემდეგ, მონოტონურმა ხმამ ვაგონში მეტრო„რუსთაველის“ მოახლოება მამცნო. უცნობი ვაგონში დავტოვე და მალევე ესკალატორზე შევდგი ფეხი. მორბენალი გზა უსაშველოდ გრძელი მეჩვენა. ვგრძნობდი, რომ მთელი ეს სამყარო მახრჩობდა. მეტროდან ამოვედი და მომეშვა. მიწის ზევით უფრო თავისუფლად ვიგრძენი თავი. მეტროდან ამოსულს, იქვე ახლოს რუსთაველის ძეგლი მომხვდა თვალში. ძეგლი, რატომღაც, პატარა მეჩვენა. მის სიახლოვეს, გლობალიზმის კიდევ ერთი პირმშო – „მაკდონალდსი“, მინებზე გამოკრული მრავალფეროვანი მენიუთი, გამომწვევად მიხმობდა „დასაპურებლად“.

გამონწევვის მიღებით, დროს მოვიგებდი... გავიარე. შოთას ძეგლის წინ კი, სულ ორიოდ ნაბიჯში, მეცნიერებათა აკადემიის შენობის თავზე ბოლო დრომდე საბჭოთა ქვეყნის ერთ-ერთი მთავარი სიმბოლო – ხუთქიმიანი ვარსკვლავი – მთელს ამ სივრცეს ზემოდან დაჰყურებდა, პიედესტალი დარჩენიათ. მომეჩვენა, რომ შოთა ამ ყველაფერს ბუდისტური სიმშვიდით შეჰყურებდა. ნაბიჯს ავუჩქარე ქაშვეთის ეკლესიასაც ვუწიე. ჩემ წინ ვილაც ახალგაზრდა წყვილი შეჩერდა, სახით ეკლესიისკენ მიბრუნდა და სამჯერ პირჯვარი გადაიწერა. ლამაზი წყვილი ჩანდა. მეც მსგავსი რიტუალისთვის გავემზადე. მაგრამ მოულოდნელად წყვილთან ახალგაზრდა ბიჭი მოვიდა.

„როგორ ხარ, ძმაო?“ – იკითხა მოსულმა.

„რა ვიცი, ჩემი დედა მ... ნ“, „არ ვიცი, ბოზ... შვილი ვიყო“, – უპასუხა გოგოს მეგობარმა. გოგონა ილიმოდა, მის ლამაზად ამობურცულ და მოლიავებულ ულიფო მკერდზე, პატარა ჯვარი კიაფობდა. ამ ქალაქური საუბრით გაუყვნენ გზას. პირჯვარი არ გადამიწერია. მეც გზას გაუყყევი, გზას შინისკენ, მაგრამ გზას გოეთესკენ...

მძიმე და გრძელი გზაა, არადა ღირს, ღირს, რადგან იქ, ბოლოში შეუდარებელი ბრენდი ძვეს, ბრენდი სახელად: სიცოცხლის კულტის სიმპათია!

გოეთემ ეს შეძლო, ჩვენც უნდა შევძლოთ, რათა სიცოცხლე ამ ქვეყანაში პრიორიტეტი იყოს.

და მაშინ, არც კომბლეს დასჭირდება კომბალი და არც ბატონი შეჭამს კომბლეს ცხვარს. ჩვენ ერთად შევჭამთ ღირსეულ ლუკმას.

როგორ მინდა, მე და შენ დიდხანს დავრჩეთ ახალგაზრდებად, რადგან სიბერეში ახალგაზრდობა მუდმივად შეგვახსენებს თავს და ეს დაუსრულებელ კომშარს დაემსგავსება.

და, როცა აღარ ვიქნები, ხოლო იქიდან შენ მარტოს და ნაღვლიანს დაგინახავ, მე იქაც მოვკვდები.

არა, არა ვარ სიკვდილის კულტის სიმპატიით გათანგული, მაგრამ ძალუმად ვგრძნობ, რომ ის ჩემს გვერდით ზის და ჩემთან ერთად ცხოვრობს. ურთიერთობის ყველა დეტალი დაცულია: მე მას მოწინებით ვეპყრობი, რათა მასთან სტუმრობა დავაგვიანო. ის კი ოდნავ ცინიკური ღიმილით მახსენებს, რომ ერთხელაც, ჩემი მასპინძელი გახდება, მუდმივი მასპინძელი.

შენ კი აქ დარჩები – სიცოცხლეში.

მე ეს მინდა. მე ეს ხელს მაძლევს. მე ამისთვის მოვკვდი, რადგან იქიდან ვნახო შენი ჩემზე განცდები, რომ მესამედ ისევ არ მოვკვდე!..

როგორ მინდა, ეს ყველაფერი არ გავაფუჭო, მაგრამ გვერდზე აჩრდილი მომყვება, სხვა აჩრდილი, უფრო „მძიმე“ და „სასტიკი“. მას ინტელექტი ჰქვია.

და ახლა მას, რაციონალიზმის „პირმშოს“, რომანტიკული განწყობისთვის, ესთეტიკური ტკობისთვის გამოვიყენებ:

ინტელექტი და სიკვდილი. არა: მე, ინტელექტი და სიკვდილი. შეკრავდა კაცი ამ „ტრიუმფირატს“, მაგრამ დღეს – არა.

მოდით, დღეს ისევ ინტელექტით ვითამაშოთ, სიკვდილი ისედაც მოვა...

მშურს სამყაროსი, რადგან მან მასშტაბში გამასწრო, მაგრამ ინტელექტში – არა!

გეუმრობ...

„მსდიეთ“ ახლა ფეხდაფეხ რომანტიკოს-ნეორომანტიკოსებმა და ამტკიცეთ, რომ არა ვარ რომანტიკოსი, ან სულაც რომანტიკული სულის რაციონალისტი.

ჰო, სწორად მიმიხვდით: რომანტიზმზე ვისაუბროთ, იქავ კი – რაციონალიზმსაც „წავუთაქოთ“.

მაშ, ასე: რომანტიზმი ანუ ანტიინტელექტუალიზმი.

ვიდრე რომანტიზმის მიმოხილვას შევუდგებოდე, საინტერესო იქნებოდა მისადმი დიდი გერმანელი მწერლის თომას მანის დამოკიდებულების გაცნობა. „რომანტიზმის დამსახურება სამყაროში, – ამბობს მანი, – უდიდესია იმიტომაც, რომ მან შექმნა მეცნიერება მშვენიერებაზე, ესთეტიკური სწავლება. პოზიტივიზმმა, რაციონალისტურმა რომანტიზმმა ამის თაო-

ბაზე აუწყა სამყაროს, რომელიც კლასიციზმთან ჩახვეული მონყენილობისაგან კედებოდა. აღიარა რა პიროვნების უფლება და სპონტანური ვნებების ფასი, რომანტიზმმა გააპოეტურა ეთიკა. ნაციონალური წარსულიდან მან ამოწია ზღაპრებისა და სიმღერების განძი, ბრწყინვალედ გამოვიდა ფოლკლორის დასაცავად და ეს ყველაფერი მის მრავალფეროვან მოზაიკაში იძენს თავისებური ეგზოტიკის ნიშნებს“.

მანი აგრძელებს: „ამავდროულად, რომანტიკოსების კრიტიკული დამოკიდებულება თანამედროვეობისადმი და ერთდროულად სწრაფვა წარსულისკენ, ხელს უშლიდა მათ, რაციონალურად და ფხიზლად განესაზღვრათ ისტორიული განვითარების შესაძლებლობები და ამის გამო აღმოჩნდნენ ჩათრეულები ირაციონალიზმში და ავადმყოფურ პესიმიზმში. ავადმყოფური განწყობა კი აისახა ფილოსოფიაზეც და რომანტიკული მიმართულების ლიტერატურაზეც... ეს მწარე ჭეშმარიტებაა ყველა იმათთვის, ვისაც უყვარს რომანტიზმი ყველა მისი ცოდვებითა და სიკეთეებით, ეს ის რომანტიკული პარადოქსია, როცა წარმოადგენ ცხოვრების ირაციონალურ ძალას, ჯანყდები აბსტრაქტული გონის, ინტელექტუალიზმის წინააღმდეგ, ხოლო თვითონ ღრმა ნათესაურ კავშირში ხარ სიკვდილთან. და ეს იმიტომ, რომ ასე მიჯაჭვული ხარ ირაციონალურისადმი, წარსულისადმი“.

არადა, გვიანი რომანტიკოსები სწორედაც ავადმყოფობას განიხილავდნენ ცხოვრებისა და შემოქმედების ნაყოფიერ წყაროდ.

ხოლო მომაკედავ კლასს მე-19 ს-ის ზღურბლზე ფეოდალური არისტოკრატია განასახიერებდა. აქედან მომდინარეობდა რომანტიკოსების მწვავე რეაქციაც ფრანგულ რევოლუციაზე და მასთან დაკავშირებულ განმანათლებლობაზე. ისინი ყველაფერს შუა საუკუნეობრივ რომანტიკულ პრიზმაში აღიქვამდნენ და ამიტომაც აიდეალებდნენ ფეოდალიზმს. მათი სოციალური შეხედულებები მიმართულია აბსოლუტურად თავისუფალი და ჰარმონიული სამყაროს ერთგვარი კონცენტრირებისკენ, სადაც ინდივიდის ქმედება განპირობებული იქნება

სულის პრიმატით, მაგრამ არა რეალური ცხოვრების გარემოებებით.

თუმცა ეს ნაკლებად ეხება იმავე თომას მანს, რადგან ის ხვდება, რომ რომანტიზმს, როგორც ესთეტიკურ მსოფლმხედველობას, არ ძალუძს, გადაჭრას ურთულესი სოციალური პრობლემები. შეიძლება ითქვას, რომ მანი გაორებულია, ერთის მხრივ, „ცხოვრების ფილოსოფიის“ ნიცშეანური ვარიანტის მიმდევარია, მეორეს მხრივ, თავის გენიალურ ფილოსოფიურ რომანში „ჯადოსნური მთა“ (1924 წ.) სერიოზულად გადის რომანტიკული მსოფლმხედველობისგან. კიდევ უფრო მკვეთრად ისმის მისი ანტირომანტიკული კრიტიკა რომანში „დოქტორი ფაუსტუსი“ (1947 წ.).

უნდა ითქვას, რომ, ზოგადად, რომანტიკოსები სამყაროში ეძებდნენ ეპოქის განუმეორებელ ინდივიდუალურ-ისტორიულ თავისებურებებს, კულტურის ნაციონალურ ხასიათებს. ისტორიზმი მათი მსოფლმხედველობის დამახასიათებელი ნიშანი იყო. ზოგადი მათთვის წარმოუდგენელია კონკრეტულის გარეშე. ფილოსოფიურ სისტემას მათ დაუპირისპირეს ფილოსოფიური პოეზია, ფილოსოფიურ კატეგორიას კი, – მხატვრულ-მითოლოგიური სახე.

აღსანიშნავია, რომ ევროპელი რომანტიკოსები პატრიარქარულ აღმოსავლეთში ეძებდნენ მათთვის ახლობელ ირაციონალიზმსა და მისტიციზმს, საუკუნეობრივ ტრადიციებს. ერთი სიტყვით, ყველაფერ იმას, რაც განვითარებული დასავლეთისთვის შორეული წარსული, თანამედროვე პირობებში კი სენტიმენტალურ მოგონებათა საგანი.

ზოგადად, რომანტიკოსები პირველ ადგილზე აყენებდნენ არაგონით მეთოდებს ბუნებისა და ღმერთის შესაცნობად. მეცნიერება უძლურია, ახსნას ჭეშმარიტება, რადგან ჭეშმარიტება, მათი აზრით, მიიღწევა „გულით“ და ინსტინქტით, საგანთა საიდუმლო ბუნებაში მისტიკური შეღწევით.

ლოგიკური ანალიზი კი, მათი შეხედულებით, დასაწყისშივე კლავს ცოცხალის ორგანულ მთლიანობას, ხოლო შემდეგ უკვე სწავლობს მის მკვდარ შემადგენელ ნაწილებს. მხოლოდ ხე-

ლოგნებას და რელიგიას ძალუძს, ჩასწვდეს სინამდვილეს, მოვლენათა ცოცხალ სულს.

და ბოლოს, რომანტიზმის უდიდესი წარმომადგენელი, დიდი გერმანელი მოაზროვნე, ლიტერატურული მიმდინარეობის – „ქარიშხალი“ – თეორეტიკოსი იოჰან გოტფრიდ ჰერდერი (1744-1803 წწ.) წერდა, რომ „კაცობრიობა შედგება ნაციათა კულტურებისგან, ხოლო მათი ღირებულება კულტურულ სპეციფიკურობასა და უნიკალურობაშია“. აქედან დაიწყო მულტიკულტურალიზმისა და ფოლკლორული კულტურებისთვის სახელის მოხვეჭა. რომანტიზმმა წამოაყენა „ფესვების“ იდეა, ანუ მიბრუნება წარსულისკენ, ტრადიციებისკენ, როგორც იდენტიფიკაციის მთავარი ფაქტორისკენ. შესაბამისად, სახელმწიფო (ერი-სახელმწიფო) აღიქმებოდა, მოაზრებოდა, როგორც ადამიანთა ნებაყოფლობითი გაერთიანება „საერთო ფესვების“ ნიშნით. ამიტომ, არ არის მოულოდნელი, რომ რომანტიზმი ერთგვარად იქცა ნაციონალიზმის ენად. რომანტიზმის კომბინაციამ დარვინიზმთან, ყველაზე მწვავე პერიოდში, მე-19 საუკუნეში, კაპიტალიზმის ინდუსტრიალიზაციისა და განვითარების პერიოდში, მისცა მას შესაძლებლობა, აღექვა თითოეული ნაციონალური გაერთიანება, როგორც კულტურული და ბიოლოგიური უნიკალურობა, რომელიც განსხვავდებოდა ნებისმიერი სხვა საზოგადოებისგან, ხოლო მისი არსებობა აღიქმებოდა როგორც ბრძოლა გადარჩენისათვის.

მე-20 საუკუნის პირველ ნახევარში ასეთი იდეები კაცობრიობისთვის დამანგრეველ პრაქტიკად (ორი მსოფლიო და მრავალრიცხოვანი ლოკალური ომი) იქცა.

მე-20 საუკუნეში სწორედაც ნაციონალიზმმა გვაგრძნობინა, რომ სერიოზული პრობლემაა და მისი უგულებელყოფა დაუშვებელია.

ასე რომ, თუ რბილად ვიტყვით, რომანტიზმი არ არის ისეთი „მამა აბრამის ბატყანი“, როგორც ეს ერთი შეხედვით ჩანს. თუ გავიხსენებთ ისეთ დიდ ნეორომანტიკოსებს, როგორებიც იყვნენ თვით ვან დერ ბრუკი, ლაგარდი და მათი მიმდევრები, მნიშვნელოვანწილად, სწორედ მათ შეუწყვეს ხელი ფაშისტური იდე-

ოლოგიის ჩამოყალიბებას, ანუ სერიოზული როლი შეასრულეს ფაშისტური სიგიჟის იდეურ მომზადებაში. მათი ეს ფსევდორომანტიკული დემაგოგია, მოგვიანებით, ძვირად დაუჯდება კაცობრიობას, მაგრამ ამ თემას აქ ბოლომდე არ გავყვები და მაქვს ამის მიზეზი, თუმცა, მასზე უფრო სერიოზული მსჯელობა, რასაკვირველია, შესაძლებელიცაა და აუცილებელიც.

ერთი სიტყვით, სქოლასტიკის ცნებით გათანგულ-შეპყრობილ რომანტიკოსებთან სიმბოლო, მითი, მხატვრული სახე დაპირისპირებულია ლოგოსთან, ცნებასთან, სამეცნიერო სილოგიზმთან. გამოდის რა კლასიციზმის, აპრიორიზმის კრიტიკით, ასევე აბსოლუტური ჭეშმარიტების, ობიექტური კანონების უარყოფით, რომანტიზმი ტოვებს ფართო სივრცეს ფანტაზიისა და თვითნებობისთვის.

მაგრამ ეს სრულიადაც არ ნიშნავს იმას, რომ რომანტიზმი მხოლოდ ამ ნიშნითაა ცნობილი, რა თქმა უნდა, არა. მას მეორე, კიდევ უფრო მოარული ნიშნით იცნობენ და ეს მისი დადებითი, ნათელი მხარეა.

და მეც სწორედ ამ მეორის დახასიათებით დავამთავრებ მასზე თხრობას: არაერთი რომანტიკული ნაწარმოების ავტორი აღფრთოვანებული იყო სილამაზისა და სიკეთის იდეალებით. რომანტიზმის ისეთი შტრიხები, როგორებიცაა: თავისუფლებისმოყვარეობა და შეურიგებელი დამოკიდებულება უსამართლობისადმი, ასევე ჰუმანიზმი და თანაგრძნობა უპოვართადმი, ყველაფერი ეს შეადგენს მის მნიშვნელოვან მიღწევას საერთო-საკაცობრიო კულტურის საგანძურში.

და რადგან მთელი ეს დრამა, ჩემეული დრამა, სახელწოდებით „დასავლეთის რაციონალისტური პეიზაჟი“, მთლიანობაში, მაინც რაციონალიზმ-რომანტიზმის პაექრობას შეეხება, თავს უფლებას მივცემ, ერთი საინტერესო ისტორიაც გიამბოთ ისევ ამ სფეროდან, ოლონდ, უკვე ორი დიდი ოლიმპოელის მონაწილეობით.

ოლიმპოელებში კი თვით გეორგ ვილჰელმ ფრიდრიხ ჰეგელს (1770-1831 წწ.) და მისსავე თანამემამულეს – არტურ შოპენჰაუერს (1788-1860 წწ.) ვგულისხმობ.

ჰეგელზე, ვფიქრობ, ყველამ ყველაფერი იცის (ყოველ შემთხვევაში, ვიმედოვნებ): ის რაციონალიზმის, უფრო მეტიც, პანლოგიზმის დემიურგია, რაც შეეხება არტურ შოპენჰაუერს, ეს ის მოაზროვნეა, რომელიც, პირიქით, აკნინებს რაციონალური შეცნობის მნიშვნელობას, პირველ ადგილზე აყენებს ინტუიციას, ხოლო მომავალში ჩამოყალიბებული ანტისციენტისტი, თვლის, რომ სამეცნიერო შეცნობა მხოლოდ პრაქტიკულ ინტერესს ემსახურება და სამყაროს არსში წვდომა შესაძლებელია არასამეცნიერო კატეგორიებით, არამედ მხოლოდ მხატვრული და ინტუიციური მეთოდებით.

შემიძლია, გითხრათ, რომ შოპენჰაუერის ფილოსოფია ეყრდნობოდა ბუდისტური „ნირვანის“ მისტიკურ იდეალს.

ერთი სიტყვით, არტურ შოპენჰაუერი ირაციონალიზმის ერთ-ერთი ყველაზე სერიოზული წარმომადგენელია.

ამ ორი გენიოსის გადაკვეთა კი ბერლინის უნივერსიტეტის ფილოსოფიის კათედრაზე შედგა, სადაც შოპენჰაუერის დოცენტის პოზიცია ეკავა, ხოლო ჰეგელს – პროფესორისა.

საინტერესო ის ფაქტია, რომ შოპენჰაუერი ეცადა თავისი ფილოსოფიური კურსი წაეკითხა, კურსი ჰეგელის ფილოსოფიის ალტერნატივა. ამისთვის ის საკუთარ ლექციებს დროშიც კი ამთხვევდა ჰეგელისას. შოპენჰაუერმა მარცხი განიცადა, მსმენელები დაკარგა. მე-19 ს-ის მეორე ნახევრიდან კი მისმა დიდებამ ნელ-ნელა დაჩრდილა ჰეგელის დიდება, თუმცა ბერლინში განცდილი სალექციო კრაზი მისთვის ორმაგად გამაღიზიანებელი აღმოჩნდა, რადგან ის მკვეთრად უარყოფითად აფასებდა ჰეგელის ფილოსოფიას, მოიხსენიებდა მას ფილოსოფიურ ბოდვად, ხოლო თვით ჰეგელს – უტიფარ შარლატანად.

განსაკუთრებით მიუღებელი შოპენჰაუერისთვის იყო შეხედულება დიალექტიკაზე, რომელსაც ის თვლიდა ეშმაკურ ფანდად, რომლითაც ინილბებოდა ჰეგელისეული სისტემის აბსურდი.

არ ვიცი, ფილოსოფიის მიღმა, ადამიანურად, რამდენად ეს იმპათიურებოდა მას ჰეგელი, მაგრამ შოპენჰაუერი ის მოაზროვნეა, რომლის შემოქმედებაში, არაერთ გენიალურ ნაწარ-

მოებთან ერთად, ერთ-ერთი ყველაზე ორიგინალური ნაშრომიც იძებნება – „ტრაქტატი სიყვარულზე“. ამ ტექსტში შოპენჰაუერი მიიჩნევდა, რომ „სიყვარული – ეს ერთობ სერიოზული მოვლენაა საიმისოდ, რომ მხოლოდ პოეტებს შევატოვოთ“.

რომანტიკოსია!

ჰეგელი სხვაგვარად იტყოდა.

და, მაინც, გული მეთანადრება, რადგან ყველას და ყველაფერს „გასამმაგება“ უხდება და, მაშინ, რაღა ჩემი ტექსტი აღმოჩნდეს ამ მარადიული ფაბულის მიღმა? ამიტომ, ბარემ, ამ ორს – ჰეგელსა და შოპენჰაუერს, მესამეც შევუამხანაგოთ და მეც დავმშვიდდები და ჩემი მკითხველიც მეტს იხეირებს.

მესამე კი, არც მეტი, არც ნაკლები, ამ ორის თანამემამულე ოსვალდ შპენგლერია (1880-1936 წწ). დიახ, ნეორომანტიკოსი ოსმან შპენგლერი, რომლის ერთობ სკანდალურ-გახმაურებული წიგნი „ევროპის აღსასრული“, დღემდე სერიოზული მსჯელობის საგნად რჩება.

შოპენჰაუერის მსგავსად, ისიც ცხოვრების ირაციონალური აღქმის რეჟიმშია, ანუ აღიარებს ინტუიციას. ხოლო თემა – „ევროპის აღსასრული“, ეს ზოგადად, დამახასიათებელი, ანუ „მშობლიურია“ ევროპელი რომანტიკოსებისთვის. შპენგლერი ამაში უდავო ჩემპიონია, მაგრამ ევროპის აღსასრულის პრობლემას ის პანიკური შიშით აღიქვამს.

შპენგლერის აზრით, ჰუმანიტარული კულტურა კვდება, მის შესაცვლელად კი მოდის ცივილიზაცია, რომელიც გარდაუვალი სიკვდილია კულტურისა. „ბუნებრიობა, შემოქმედება, სულიერება ტრაგიკულად იღუპებიან დასავლურ სამყაროში სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის „სატანისტური“ ძალების ზეწოლის შედეგად“.

შპენგლერი ცივილიზაციას, როგორც საზოგადოების განვითარების ტექნიკურ-ბიუროკრატიულ საფეხურს უპირისპირებს კულტურას, სულიერებას, ჭეშმარიტ ჰუმანიზმს.

ასეთია ამ ბრწყინვალე სამეუღლიდან ორის რომანტიკული, ხოლო მესამის რაციონალისტური ვნებანი.

ასეა, ვინ რომანტიკოსია, ვინ – რაციონალისტი, ვინ – მომღერალი, ვინ კიდევ – ქალებზე უგონოდ შეყვარებული.

ჩვენც ხომ ეს გვინდა: ამ მრავალფეროვნებაში აღმოვაჩინოთ ყველაზე ლამაზი, ყველაზე საყვარელი, ყველაზე კეთილი, ყველაზე ჭკვიანი და მერე მთელი ცხოვრება სიამაყის განცდით ვიაროთ.

ეს სამყაროც ხომ სიამაყით შექმნილი განზომილებაა, უსასრულობის სუბსტანციაა...

ჩვენ კი ამ განზომილების სწორად გამოყენება უნდა ვისწავლოთ.

მანამდე, მანამდე ადამიანებმაც ერთმანეთის სწორად „გამოყენება“ უნდა ვისწავლოთ, ანუ დიდი საქმეების ერთად კეთება უნდა შევძლოთ.

ახლა წავედი, რადგან წინ გზა მელოდება, გზა გოეთესაკენ...

მძიმე და გრძელი გზაა, მაგრამ ღირს, ღირს, რადგან იქ, ბოლოში, შეუდარებელი ბრენდი ძევს, ბრენდი სახელად: „სიცოცხლის კულტის სიმპათია“.

გოეთემ ეს შეძლო. ჩვენც უნდა შევძლოთ.

და, მაშინ, სამყაროში სიცოცხლე ყოველთვის პრიორიტეტი იქნება.

და ვინჩის „მონა ლიზა“...

როგორ შეძლო, მისთვის უკვდავება ერუქებინა?

როგორ შეძლო უბრალო მოკვდავმა ის სამყაროს მარადიულ გამოცანად ექცია?

როგორ შეძლო, ინტელექტით „გალეშილთა“ განაფული გონება მისი კოდის ვერგახსნის მსხვერპლი გაეხადა?

და როგორ შეძლო, და როგორ შეძლო...

შეძლო!

ხელოვნების ეს ნიმუში სამყაროს საიდუმლოა. ვფიქრობ, რომ სანყისშივე ხელოვანის აკვიატებული იდეაც მისი იდუმალების განცდით „შემოსვა“, ხოლო ადამიანური ინტელექტისთვის ამ იდუმალებაში ვერ ჩანვდომა იყო.

და დღეს სამყაროს ეს შემდგარი საოცრება ადამიანთა საკეთილდღეოდ კიდევ ერთ მნიშვნელოვან საქმეს აკეთებს: მუდმივად ტოვებს მათ ხელოვნებისადმი უსაზღვრო მოწინების ესთეტიკაში.

და თუ ოდესმე ამ კოდს რომელიმე დიდი ინტელექტი, ან სულაც „ზეინტელექტი“ გახსნის, ლეონარდოც მაშინ „მოკვდება“ და სამყაროც ბევრად მარტივ უტილიტარულ ჭაობს დაემსგავსება.

არავისა აქვს უფლება, გახსნას და ვინჩისეული კოდი, რადგან მაშინ არც ლეონარდოს სიდიადე გაგვაოცებს და არც მის მსგავსთა სამყაროში მოვლინებით შეინუხებს თავს განგება.

უბრალოდ, ეს საკრალური სიდიადე რომელიმე სციენტისტური „გარიგების“ მსხვერპლი არ უნდა გახდეს, რადგან ოდესღაც ეს სამყაროს უდიდესი პასუხისმგებლობის ფასად დაუფდება...

ასეთია ჩემი, როგორც რაციონალისტის ვერდიქტი, ინტელექტის მსახურის ესთეტიკა ამ უწყვეტი სილამაზის მიმართ.

და ეს მაშინ, როცა მე მხოლოდ „ჯაშუში“ ვარ, კულტურის მონასტერში შემოპარული...

თუმცა, ასეთ დროს ფიზიკურ გრძნობათა სამყაროს პროგრესისკენ მსწრაფი ბუნება მუდმივად იმის შეხსენებაშია, რომ სამყაროს მომავალი განვითარებისთვის ინტელექტი უფრო საჭირო და აუცილებელი განზომილებაა, ხოლო კულტურა, მათ შორის, მისი კლასიკური „ფალანგა“, მხოლოდ ესთეტიკური ტკობის საგანია და კომფორტის შემცველი არ არის, უბრალოდ, არ არის კომერციული ბრენდი.

და სამყაროც ამ ორ დიდ „ბრენდს“ – კულტურასა და რაციონალიზმს შერჩენილი, დღემდე მათ შორის გაუთავებელი „საღვთო ომის“ უპირობო მონაწილეა.

მე კი, როგორც რაციონალისტს, ამ „ომში“ რიგითი ჯარისკაცის სტატუსში არაერთხელ მომიწია ყოფნა. სტატუსს კი ამ ორზე გაუთავებელი ფიქრი ამაგრებდა. ბოლო ფიქრი ჩემს გმირს, ქართველ გმირს, ოლონდ, თავისუფლების გმირს ეხება. ეს ჩემი მორიგი აღმოჩენაა.

„ჰაი, თუ დაჰგლეჯს ჯაჭვებს ამირანი!

ჰაი, თუ მისწვდება ხმალს!“

ამ დიდებულ ეპოსში ამირანი ღმერთთან მებრძოლი და ადამიანთა მფარველი გმირია, უამრავი საგმირო საქმის ჩამდენი: ათავისუფლებს მზეს, ბოლოსდაბოლოს, ღმერთს ცეცხლს მოჰპარავს და ღმერთისგან დასჯილ ადამიანებს გასათბობად ჩამოუტანს.

ღიახ, მან ქვეყნად ცეცხლი ჩამოიტანა (ცეცხლი ცივილიზაციის პირველი ნიშანია), ბოლოს კი ღმერთსაც შეებრძოლება, ამის გამო, ის მკაცრად დაისჯება. ამ დროიდან ამირანი ექსპლუატაციის, რეპრესიის მსხვერპლია. გმირი დამცირებულია, მაგრამ, ერთი შეხედვით, დამარცხებული, წამითაც არ ურიგდება ბედს, რადგან სინამდვილისადმი რაციონალისტური დამოკიდებულება აქვს. ის არის ძალა, სული, რომელიც არ აღიარებს ავტორიტეტს, მაგრამ იბრძვის სამართლიანობისთვის.

ამირანი წავიდა ავტორიტეტის, არსებული წესრიგის წი-

ნააღმდეგ. ამდენად, ის თავისუფლებისთვის მებრძოლი და ჰუმანისტური იდეების მატარებელი გმირია.

ამიტომ ჩემთვის ამირანი, უპირველესად, მოაზროვნე ძალა ანუ რაციონალისტია, ხოლო შემდეგ უკვე კულტურის გმირი. ის რაციონალისტია, მაგრამ არა რომანტიკოსი. საკუთარი დასკვნების საილუსტრაციოდ კი, მსჯელობაში რაციონალისტური აზროვნების რიგ ნარატივებს და მათთან ამირანის უდავო „ნათესაობის“ იდეას შემოვიტანდი, მაგრამ არა დღეს, სხვა დროს.

უბრალოდ, ყველა ჩემი სიმპათია ამ გმირის მხარესაა.

თუმცა, ეს ყველაფერი – იქითა ფალანგაში, გამოლმა კი იმას ვიტყვი, რომ შეიძლება, ყველაფერი ეს ვიღაცას ჩემეულ ანალიტიკურ ჰალუცინაციად მოეჩვენოს. მე ეს ნაკლებად მალეღვებს, იმას კი ვკითხავდი საკუთარ ქვეცნობიერს, თუ რა დროზეა განერილი ჩემი ინტელექტუალური ევოლუცია?

ეს არ ვიცი, მაგრამ ვიცი ერთი რამ: უნდა იაზროვნო ისე, რომ არ იტანჯო, ხოლო მიმწუხრში, სააზროვნო მიმწუხრში, მხოლოდ ისინი არ ხვდებიან, ვისაც აქეთ ნიცმე-ჰეგელი, ხოლო იქით აურობინდო-საპტრემი მაინც წაუკითხავს, გაუანალიზებია და მერე ლოგიკურად უამაყია კიდევ. ისინი ფილოსოფიურ „ცათა სასუფეველში“ იმკვიდრებენ ადგილს. ამ ინტელექტუალურ საცხოვრისს კი მხოლოდ ერთ შემთხვევაში „კარგავენ“: თუ მათეულ ფილოსოფიას გზად რაციონალური აზროვნება არ წამოეწევა.

ასეთია ის „მონა ლიზა“, ასეთია ის ამირანის მითი, ხოლო მათ, ვინც სამყარო დიდი ხელოვნებით „დალაშქრეს“, მათი არსებობა ყველა დროში და ყველა ეპოქაში ერთი გამოკვეთილი ფორმულით ხასიათდება: ვიდრე კაცობრიობა, მათ გენიალურ შედეგებს ღვთის საჩუქრად იღებს, ეს ყოველთვის იქნება იმის გარანტია, რომ სამყარო თანაბრად ლამაზი დარჩება მისი კულტურული და რაციონალისტური ნაწილისთვის.

აქ სამყარო, უბრალოდ, ზავის პირობებშია.

ეს სამყარო იმდენ ხანს იქნება მშვენიერი, ვიდრე თქვენ მისი სილამაზის აღქმა შეგეძლებათ, მას კი – თქვენი, ვიდრე

თქვენი ნიჭი და ტალანტი მას კიდევ უფრო მშვენიერს არ გახდის.

და, ვიდრე სამყარო ასეთ ესთეტიკაშია, აქ ყოველთვის მობრუნდება ლეონარდო და ვინჩი...

ისე კი, თუ ინტერესი არ იქნება, ან სულაც არ გექნება, მაშინ, ინტელექტიც არ იხსნება...

ეს ლეონარდოს არ მოეწონებოდა...

არ ვიცი, როგორი იყო ანრი ბეილისეული „პარმის სავანე“, მე ამაზე სტენდალი მხოლოდ მომიყვია...

ბატონი ნიცშე კი დღემდე ასეთი შეგონებით „მტანჯავს“: „თუ დიდხანს იყურები უფსკრულში, უფსკრული შენში შემოაღწევს“.

ხოდა, ადამიანებმაც იარეს, მთა და ბარი შემოიარეს და თანამედროვე სავანეში შეიხედეს, შეიხედეს და სავანემაც საბოლოოდ შემოაღწია მათ ფაქიზ, მგრძნობიარე და სულიერი „ინტიმებით“ სავსე სამყაროში.

ასე შეიქმნა ლამაზი ზღაპარი, ზღაპარი სახელად – „კამარა“.

ამ დღიდან ადამიანები „კამარაში“ თავიანთი პრობლემებით მიდიან, ხოლო პრობლემებზე პასუხი აქ მხოლოდ ასეთია: ცხოვრება ყოველთვის მშვენიერია...

ამ ყველაფერს თავისი შემოქმედი ჰყავს, შემოქმედი – დიდი ოჯახიდან.

მან კი ამ შემოქმედებაში დიდი საფასური გადაიხადა: ნიჭის, ინტელექტის, გემოვნების საფასური.

მთავარი საფასური მაინც სიყვარულში გადახდილი საფასურია, აქ მოსული ადამიანების სიყვარულში.

ამ ბრენდის ავტორი ფსიქოლოგი ქ. ნათია ფანჯიკიძე გახლავთ.

პატივს ვცემ ჭკვიან და ინტელექტით სავსე ქალბატონებს.

ამასობაში, „კამარა“ და მისი „არტ-ფსიქო“კავკასიის უნი-
ვერსიტეტის განუყოფელ ნაწილად იქცნენ. ეს შეუდარებელი
„გარიგებაა“.

ნიცშე კი, ოლონდ ადამიანი ნიცშე, ასე ამბობდა: „მოდით,
დავლიოთ!“.

ჩვენც უკეთესს რას ვიზამთ: მოდით, დავლიოთ ამ გა-
დასარევი „გარიგების“ სადღეგრძელო...

ახლა წავედი, რადგან სატიაჯატ რეი და იასუძირო ოძუ,
„აპუს სამყარო“ და „გასეირნება ტოკიოში“ ჩემი დღევანდელი
ინტუიციური ულუფაა...

თქვენ კი „კამარასა“ და მის ლამაზ „დიასახლისს“ გიტოვებთ.

... და მერე ფიხტე, კანტი, ჰეგელი, შელინგი, შოპენჰაუერი,
ნიცშე, გოეთე, შილერი, ჰაინე, მანი, ჰესე, რემარკი, ბახი, ბე-
თოვენნი, მენდელსონი, ვაგნერი, ვენდერსი, ჰერცოგი...

... და მერე რაინი, და მერე წესრიგი, და მერე ერჰარდი, და
მერე შრომა, და მერე ევროპის პირველი ეკონომიკა...

... და მერე სამყაროს ფილოსოფიურ-კულტურულ-ეკონომი-
კური სრულყოფილებაც დასრულდა!..

და მერე ევროპის უპირობო ლიდერობა არასოდეს გახ-
დება „მეოთხე რაიხის“ და გერმანიის „ადოლფიზაციის“ წინა-
პირობა...

„საპუტინეთი“ კი, დედით, მამით, აზროვნებით, კაცო-
ბრიობის სირცხვილია. მიმიფურთხებია ყველა იმათთვის, ვინც
დღემდე ამ სულით-ხორცამდე „ძველ მონღოლზე“ და „სამონ-
ღოლეთზე“ სევდიანობს.

ამერიკა და „ამერიკული ოცნება“ იმ იდეალის განხ-
ორციელებაა, მას რომ მსოფლიოს პირველ ეკონომიკად და
ყველაზე დიდ დემოკრატიად წარმოაჩენს. მისი ხიბლი ბევრი
შრომა, კარგი შრომა და ხარისხია.

რისკი და შესაძლებლობები!

აქ იწყება და აქვე მთავრდება ადამიანური წარმატების ყველა ფორმულა.

ამერიკა ერთი დიდი ბიზნესპროექტია! პროექტს კი, დღემდე, უძლეველობის დალი აზის.

არჩევანი? არჩევანი, პირველსა და მესამეს შორის, ევრო-ანტილანტიკური სოლიდარობაა. აქ უნდა „გავიჭედოთ“ და დიდხანს „გავიჭედოთ“.

გამართული ეკონომიკა და შეუდარებელი კულტურა, იქავ კი – ლამაზი ხალხი!

და მაშინ, არც კომბლეს დასჭირდება კომბალი და არც ბატონი შეჭამს კომბლეს ძროხას: ჩვენ ერთად შევჭამთ ღირსეულ ლუკმას!..

ბედნიერების კურცხალი... არა, მე არ ვტირი, მე ვერ ვტირი, ეს რაციონალისტთა „წესდებით“ აკრძალულია. აქ მხოლოდ თავისუფლებაზე „მკითხაობენ“ და ეს მაშინ, როცა ამ „ციებ-ცხელებით“ შეპყრობილ კაცობრიობის „ბედნიერ“ ნაწილს ტრადიციული „ბრენდი“ მხოლოდ მაშინ ახსენდება, როცა პოდიუმზე „შემოგდომა-ზამთრის“ კოლექციას ნაციონალური ფერები მოაკლდება...

ისე კი, ამ „შიმშილში“ ვის რა და რამდენი აკლია, არ ვიცი, მაგრამ ვხვდები იმას, რომ ინტელექტის ღრმა „ბუნაგში“ შეძრომა და იქ წიგნით „თრობა“ ისეთივე სიამოვნებაა, ჩვენ რომ სახლში არ გვეთქმის, ხოლო გარეთ ბევრს ჭორაობენ...

მე კი ამ დროს...

ოლიმპოს მთაზე შემომჯდარს, ღმერთების გუნდი დამესია და ციცაბო მთიდან გადმომაგდო. აუტანელმა ტკივილმა თავისი გაიტანა და დიდხანს ფეხზე ვერ წამოვდექი. ჰეფესტოსი გამაბ-

სენდა და მწარედ გამელიმა. ღმერთები მას სასტიკად მოექცნენ. ეს კოლექტიურ შურისგებას ჰგავდა. მაგრამ მე? მე ეგოცენტრისტულმა იმპულსმა მძლია და დიდ ღმერთებს შორის თავისუფლების ღმერთის გვირგვინი მოვითხოვე. ეს ჯანყს ჰგავდა, ჯანყს უძლეველთა საუფლოში, რადგან ამ პანთეონში ასეთი ვაკანსია არ არსებობდა და ის არც თავისუფლებისთვის იყო შექმნილი და არც მოკვდავთა გაღმერთებისთვის. ყველაფერი ლოგიკურად დასრულდა. უკვდავთა და მოკვდავს შორის ხანგრძლივი „კოსმიური ბრძოლის მისტერია“ არ შედგა და მივხვდი, რომ ის, რასაც აქ ვეძებდი, იქ, ფიზიკურ გრძნობათა სამყაროში უნდა მეძებნა. ფეხზე დამდგარს, ჯანმრთელი ინსტინქტი მკარნახობდა, რომ ამ სამყაროს შუაგულში მოქცეულს, გარემომცველ უზარმაზარ ცხოვრებაზე კონტროლი გამიჭირდებოდა. თუმცა, იდეალისტური გონება, რომელიც სრულყოფილების ძიებით გამოირჩეოდა, გაუნელებელი სურვილის რეალიზაციისკენ მაქეზებდა: მე თავისუფლება უნდა მეპოვნა, მისი ფერი და გემო მეგრძნო.

გავრბოდი. ამ უსასრულო ლაბირინთში, წინ არავინ იყო, უკან კი ბედისწერა მომდევდა, ბედისწერა სახელად – თავისუფლება. ჩავუარე ყველა ეპოქას, ჩავაკითხე ყველა საუკუნეს და სადაც კი თავისუფლებაზე რაიმე ვიყნოსე, რამე გავიგე და მიაბეხე, მისხალ-მისხალ, რუდუნებით შევაგროვე და ერთ დიდ წიგნად ვაქციე. ხელში წიგნი მეჭირა, წიგნი სახელად – „თავისუფლება“...

გამომელვიძა. სიზმრად ნანახი და განცდილი ახლა უკვე წამებში დაადგა ცნობიერ გზას და მივხვდი, რომ ჩემ მიერ იქ კონსტრუირებული სამყარო იყო თვისუფლება, აქ კი, აქ შუალამის სინყნარე მძაფრად მკარნახობდა, დილამდე მაინც უარი მეთქვა ყოველგვარი ადამიანური ინიციატივისა და შემოქმედებისთვის. მაგრამ ქვეცნობიერმა თავისი გაიტანა და სიზმრის ოთახიდან წიგნების ოთახში აღმოვჩნდი. ეს უკვე ჩემი სამყარო იყო, აქ ყველაზე თავისუფალი ვიყავი...

ვფიქრობ, რომ წიგნის და, ზოგადად, ცოდნის მოყვარულთათვის, ყოველთვის სასიამოვნოდ მოსაგონარი ის დღეა, როცა საკუთარ საცხოვრისში, ანუ დიდ სახლში, ავტონომიურ, ან სულაც, დამოუკიდებელ ინტელექტუალურ კუთხეს იქმნი. მას შენი სამუშაო კაბინეტი ჰქვია, სადაც ადამიანები და, მათ შორის, ოჯახის წევრებიც, მხოლოდ მოწვევით ხვდებიან. აქ „უვიზო“ შესვლა-გამოსვლა, უბრალოდ, აკრძალულია. ჩემს შემთხვევაში ეს ასეა, ხოლო დიდი სახლის ავტონომიურ ფართს, უკვე აზროვნებით მონათესავე ინტელექტუალებთან შეთანხმებით, „იდუური დისკუტების კაბინეტი“ შეერქვა. დღიდან დაარსებისა, ავტონომიური ერთეული არაერთხელ ქცეულა იდეათა ფართო და ღია ბრძოლის არენად, რომელიც არასოდეს იზღუდებოდა იდეოლოგიური დოგმით. ასეთ დღეებში, „იდუური დისკუტების კაბინეტი“ სრულფასოვანი ინტელექტუალური ცხოვრებით ცხოვრობდა, სადაც ნამდვილი ინტელექტუალური დისკუსიები იმართებოდა. კაბინეტის ხიბლსა და მიმზიდველობას, დისკუსიებთან ერთად, იქ დავანებული წიგნების ფართო ასორტიმენტიც განსაზღვრავდა. დიახ, ფართო ასორტიმენტი, რადგან, მრავალი წლის განმავლობაში, აქ გააზრებულად თავს იყრიდა როგორც ინტელექტით, ასევე ინტუიციით გამორჩეული წიგნები, ანუ დასავლეთი და აღმოსავლეთი. და მე, ინტელექტითა და ინტუიციით გაჯერებული წიგნების გარემოცვაში, განსაკუთრებით კი მაშინ, როცა კაბინეტში განმარტოებული რომელიმე მათგანთან უკვე მერამდენედ დისკუსიაში შევდიოდი, თავი ყოველთვის ღმერთების მამა იუპიტერად წარმომედგინა. შეიძლება, ბანალურად ჟღერდეს, მაგრამ მიყვარს წიგნი, რადგან ვიცი, ნამდვილად ვიცი, რომ ჩემი და თითოეული იმ ადამიანის, რომელიც დღემდე სოკრატეს მთავარი დევიზით ცხოვრობს, ცოდნის მთავარ ბაზას სწორედ ამ ფორმატში – წიგნის ფორმატში გადმოცემული შინაარსი განსაზღვრავს. ყოველივე ამას კი განსაკუთრებით კარგად მაშინ გრძნობ, როცა ისინი თაროებზე შემოსკუპულნი, წესრიგში ჩამსხდარნი გამომწვევად გიხმობენ გასაცნობად. აი, ჩემთან წიგნები, ჰუმანიტარულ-ფილოსო-

ფიური ნიშნით გამორჩეულნი, წესრიგს ვერ ეგუებიან და ხშირად ადგილმონაცვლეობენ თაროებზე, რასაც მე ერთგვარ ლიტერატურულ-პროზაულ როტაციას შევარქმევდი, რაც ყოველთვის ქმნიდა უწესრიგობის, ქაოსის განცდას. ნიგნებიდან ზოგიერთი, უკვე ღირებულებადაკარგული, საბოლოოდ ტოვებდა საპატიო თაროს და კაბინეტის კუთხეში პოულობდა სამუდამო თავშესაფარს. თითოთოროლა, შეკვეთით დანერილი და მავანთათვის გამიზნულად შემოგდებული, მაგრამ კულტურული საზოგადოების მოქალაქისათვის სანყისშივე პოლიტიკურ მაკულატურად ქცეული, არა მხოლოდ თაროს, არამედ თვით „იდეური დისპუტების კაბინეტსაც“ ეთხოვებოდა და მერე უკვე ჯანდაბამდეც გზა ჰქონია. ბოლოს ასეთი ერთი გაამერიკელებული აზიელის ბითური ნიგნი აღმოჩნდა. არადა, ამ ნიგნმა სამეცნიეროდ გამზადებულ ჩვენს არაერთ ახალგაზრდა პოლიტოლოგსა თუ კულტუროლოგს სამეცნიერო ხარისხი და გარანტირებული სამუშაო ადგილი მოუტანა. მე ეს ნაკლებად მალეღვებს, მაგრამ ის კი უდავოდ მაინტერესებს, თუ როდემდე ვერ გასცდებიან სამეცნიერო ხარისხზე მონადირენი, ნიგნის ავტორის მიერ დადგენილ ღირებულებათა არეალს? აღნიშნული ნიგნის ადგილი კი თაროზე ქენძაბურე ოემ შეირგო და დღემდე მყარად ინარჩუნებს დაკავებულ პოზიციას. რადგან პოზიციათა სიმყარეზე მიდგა საუბარი, უნდა ვაღიარო, რომ მიუხედავად ევროპული ღირებულებისადმი, მისი კულტურისადმი ჩემი განსაკუთრებული, ხშირ შემთხვევაში აღმატებული დამოკიდებულებისა, თაროებზე უფრო მყარი პოზიციები აღმოსავლელ ავტორებს, მათ შემოქმედებას, ანუ ინტუიციით გაჯერებულ ნიგნებს უჭირავთ, რადგან აღმოსავლეთი, აღმოსავლური სიბრძნე და მისი მრავალსაუკუნოვანი გენია, ჩემი მუდმივი ფიქრის საგანია. ის სამყაროს ერთ-ერთი ყველაზე დიდი იდემალებაა, მარადიულობისა და უსასრულობის განცდაა. შესაბამისად, ჩემეული კონცეფციაც სამყაროს, ბუნებასა და არსებობაზე, ატარებს არა მხოლოდ ფიზიკურ, არამედ ფსიქოლოგიურ ხასიათსაც...

ნიგნი კარგია, უფრო უკეთესი მისი წაკითხვაა, კარგად წაკითხვა...

მე შევკრიბავ ჩემი ქვეყნის ყველა დროის გმირს და ვეტყვი დანარჩენ სამყაროს, რომ უგმირო ქვეყანაში არ მიცხოვრია!

მე შევკრიბავ ჩემი ქვეყნის ყველა დროის პოეტს და ვეტყვი დანარჩენ სამყაროს, რომ უპოეტო ქვეყანაში არ მიცხოვრია!

მე შევკრიბავ ჩემი ქვეყნის ყველა დროის მეცნიერს და ვეტყვი დანარჩენ სამყაროს, რომ გაუნათლებელ ქვეყანაში არ მიცხოვრია!

მე შევკრიბავ ჩემი ქვეყნის კულტურულ მემკვიდრეობას და ვეტყვი დანარჩენ სამყაროს, რომ არჩვენეთ ეს კულტურა კაცობრიობის ესთეტიკამობერებულ ნაწილს და ის ამ ესთეტიკას მიუბრუნდება...

კულტურა კი, კონსერვატიული ბრენდია, ძნელად, მაგრამ მუდმივად განახლებადი ბრენდი. მისი უპირატესობა, სხვა ბრენდებთან მიმართებით, იმაში ვლინდება, რომ სწორედ მას ძალუძს კაცობრიობის მოუსვენარი, ცვალებადი ბუნება მუდმივ ესთეტიკაში დატოვოს.

და მაინც, კულტურა სილამაზეში სიარულს წააგავს, როცა ამ სილამაზეს ადევნებული კაცობრიობის „უკულტურო“, მაგრამ შეძლებული ნაწილი, კულტურის გენიალურ ქმნილებებს, ფეშენებლურ მუზეუმებს, შეუდარებელ საგამოფენო დარბაზებს, უბრალოდ, საიმედო „თავშესაფარს“ უქმნის. ასეთია მისეული გააზრებული რევერანსი კულტურისა და კაცობრიობის კულტურული ნაწილის მიმართ. „ტროუმვირატს“ შორის მსგავსი გარიგება კი მხოლოდ იმაზე მიანიშნებს, რომ კულტუ-

რა, როგორც მშვენიერების „კოქტეილი“, როგორც სამყაროს გაესთეტიურების, გაკეთილშობილების უმთავრესი ფენომენი, კაციობრიობას არ უნდა მოუკვდეს. ის მისი ლამაზი ნახევარია, აუცილებელი ნახევარი,

ხოლო მეორე ნახევარი, პროგრესი-ცივილიზაციის სახით, ადრე თუ გვიან, ასევე განწირულია კულტურასთან თანამშრომლობისთვის, რადგან უტილიტარული ქაობი ასეთი თანამშრომლობის გარეშე, ერთხელაც, შეიძლება ულამაზოდ ამოშრეს.

კულტურას მივადექი, რადგან მისი მრავალფეროვანი „წარმომადგენლობა“ ასევე ჩემი ესთეტიკური ტკობისა და ინსპირაციის წყაროა. თუმცა, მე აქაც მყავს „რჩეული“ და ის კულტურული მემკვიდრეობის, ანუ მატერიალური კულტურის ძეგლებია.

მე არა ვარ ხელოვნებათმცოდნე, არქიტექტორი ან სულაც რესტავრატორი. როცა ამ ძეგლებს ვეხები, ინტელექტი უბრალოდ მკვდარია და მხოლოდ განცდები, გრძნობები და ვნებები „თარეშობენ“.

ამ ღრმად ნაციონალურ ძეგლებში ძევს რაღაც კოსმიურის, დიდი სულიერი ენერგიისა და მოქმედების, ასევე ღრმა მისტიერიის შემცველი აზრი. მათში თანაბრად იკვეთება როგორც ნატურალური სილამაზე, ასევე სულიერი ძალა. ქვაში ასახული ეს მშვენიერება ცალსახად მიანიშნებს ჩვენი ოსტატების გენიალურობაზე.

ეს არსაკიძის მარჯვენაა...

თუმცა, ეს მსუბუქი, მოქნილი, პლასტიური „სხეული“ და მისი ზემსწრაფი ბუნება, ფიზიკურ გრძნობათა სამყაროს მხოლოდ „შვილობილია“ და მისი სავანე – სიმაღლე, სივრცე და უსასრულობაა.

ეს გალაკტიონის „ნიკორწმინდაა“.

ქართული კულტურის ძეგლები ნამდვილია, ისინი არც

გრანდიოზულობითა და მასშტაბით, მოყვლეყელავე ფორმებით, უმდიდრესი ბარელიეფებით, ათასგვარი ორნამენტებით და სხვა არქიტექტურული შტრიხებით არ გამოირჩევიან. მაგრამ მათში სწორედაც ინდივიდუალიზმი, ავთენტურობა და არასტანდარტულობა იკვეთება. ინტელექტი აქ მიზერულია, რადგან მისტიკა, სიმფონია, უბრალოდ, მუსიკა დომინირებს.

ამასთან, ისინი არც ღრმად კონსერვატულია, მუდმივად თანამედროვეა.

ასეთია ჩემეული ემოციები ქართული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების მიმართ და ეს მუდმივი განცდაა, გაუნებელი განცდა. მსგავს „ტყვეობაში“ მყოფს, ერთი სურვილი მკლავს: კულტურის ძეგლებს, როგორც ჩემს ქვეყანაში, ასევე ყველგან, ბევრი შეძლებული პატრონი გამოუჩნდეს. მაშინ „მტერის“ რაგინდ სქელი ფენითაც დაიფაროს დედამიწა, ის მაინც გადარჩება, ეს არ გახდება „ისტორიის დასასრული“, რადგან ყოველთვის გამოჩნდება ის უკანასკნელი ადამიანი, რომელიც კულტურას, როგორც საზრისს, მუდამ დააბრუნებს დედამიწაზე.

ახლა კი, ლოგინისკენ ჰერი ჰერი, რომ მთელი დღის რომანტიკული დრამა კარგი ძილით დავასრულო.

ძილი კი ხანდახან ფიქრსაც ჰგავს. ფიქრი თუნდაც იმაზე, თუ...

„მცხეთას ხომ მიბრძანდებით, კონსტანტინე ბატონო?“...

მარადონა - ფეხბურთის უკვდავება

ის უყვარდა ფეხბურთს. ის უყვარდა საფეხბურთო იმპერიას. ის ყველას უყვარდა, თვით ბრიტანელებსაც კი, რადგან ის დიეგო იყო, დიეგიტო, დიეგო არმანდო მარადონა, ფეხბურთის უკვდავება.

რა ბედნიერებაა, იყო მისი თანამედროვე, რადგან წლების მერე, ემოციებით „გალეშილმა“ მოუყვე შვილიშვილებს ამ ლეგენდაზე, ფეხბურთის უპირობო დემიურგზე და იმ ფანტასმაგორიებზე, რასაც თვით მითოსიც ვერ დაიტევდა.

მისი თამაში სილამაზეში სიარულს ჰგავდა და მან ადამიანები ამ სილამაზეში გვატარა, უანგაროდ გვატარა. ეს მისი ბედისწერა იყო, უკვდავებამდე დასული ბედისწერა.

სამყარომ იცოდა მისი ფასი. ეს თვითონაც იცოდა. ამიტომ მშვიდად წავიდა. სახლიდან წავიდა. ადამიანები კი ილოცებენ მის სულზე, ილოცებენ მანამ, ვიდრე განგების მიერ სამყაროს გასაკეთილშობილებლად გამოგზავნილი უდიდესი პროექტი-ესთეტიკა სახელად, ფეხბურთი, დედამიწაზე დარჩება.

და მაშინ, დიეგიტოც ამ ესთეტიკის ოლიმპზე შემორჩება და არასოდეს, არასოდეს დაემუქრება ჰეფესტოს ბედი, რადგან ის ზევსი იყო, ფეხბურთის ზევსი. ის ასეთად დაიბადა და ასეთად წავიდა...

ისტორია კი დაიწერა, დიდი საფეხბურთო ისტორია და ადამიანები ამ ისტორიის თანამონაწილენი გავხდით. ამ საფეხბურთო დრამებს დავიწყება არ უწერია. ეს ჩვენი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილია და მასზე არასოდეს ვიტყვით უარს იქამდე მაინც, ვიდრე ჩვენში განცდები, ემოციები, შეგრძნებები დომინირებს, ხოლო სილამაზისა და ესთეტიკის განცდა სიცოცხლის ბოლომდე გაგვყვება.

ეს უკვე ჩვენი ბედისწერაა. მათ შორის, ბრიტანელთა ბედისწერაც, როცა მან 1986 წლის მექსიკის მსოფლიო მუნდიალზე ინგლისელებთან „საღვთო ომში“ საკუთარ ქვეყანას ღირსება აღუდგინა. ეს „ფოლკლენდისთვის“ მწვანე მინდორზე გადახდილი სამაგიერო იყო, ეს ოსვალდო არდილესის ძმის მოსაგონარი იყო, ეს ფეხბურთისთვის გადახდილი ყველაზე დიდი ხარკი იყო, მისი სიდიადის აღიარება იყო.

დიახ, იმ დღეს, ბრიტანელებთან მატჩში, დიეგომ არაამქვეყნიურს გვაზიარა და წამით დროც გაჩერდა, ყველა გაირინდა, მერე კი, მთელი სამყარო ფეხზე წამოუდგა და თავყვანი სცა ფეხბურთის ღმერთს.

და ახლა, საფეხბურთო იმპერიას არც ბრაზილიული „ჯინგო“ ახსოვდა და არც ევროპული საფეხბურთო უნივერსალიზმი. მას ახალი კერპი ჰყავდა, დიდი კერპი, სამუდამო კერპი...

დიეგოს კი, სამყაროს რჩეულს, იმ დღეს ხელალებით შეეძლო, ეთქვა: მე, მარადონა ვარ, ფეხბურთის ღმერთი და მე ეს შევძელი, თქვენთვის შევძელი...

დიახ, ეს მარადონაა, ბიჭი ღარიბი ოჯახიდან, ბიჭი პოლკოვნიკების ქვეყნიდან, ბიჭი ბორხესის სამშობლოდან...

მე კი, რაციონალისტი, გერმანიის თავგადაკლული ფანი, იმავე მსოფლიო მუნდიალზე გაორებული ვიყავი, რადგან ერთის მხრივ, ბუნდესნაკრებს ექომაგობდი, გულის სიღრმეში კი მარადონას ვგულშემატიკვრობდი და, როცა, ბოლო წუთებზე, ბურუჩაგა შუმახერთან პირისპირ დატოვა და გოლიც გავიდა, ეს მარცხი ვაპატიე, რადგან ის მარადონა იყო. ვფიქრობ – ბეკენბაუერმაც, მათ შორის – ტევტონებმაც, რადგან გერმანული საფეხბურთო ესთეტიკა, რომელიც მწვანე მინდორზე არა თამაშით, არამედ „მუშაობით“, „შრომით“ გამოირჩევა, მარადონასეულ საფეხბურთო სპექტაკლს გულგრილად ნამდვილად ვერ შეხვდებოდა. ამის დიდი იმედი მაქვს.

ხოლო, როცა მან, იმავე მუნდიალზე, ბელგიელებს და მათი დაცვის ბურჯს – ერიკ გერეტს, მასტერკლასი ჩაუტარა, საფეხბურთო ფანტასმაგორიაში გაახვია, „წითელმა ეშმაკებმა“ იტირეს, ცხარე ცრემლით იტირეს, მაგრამ „დანაშაულსაც“

მიხვდნენ: მათ მიერ წინა ჩემპიონატზე მარადონას არგენტინის ნაკრების დამარცხება.

მაგრამ, უკვე გვიანი იყო...

იმ დღეს მარადონამ არგენტინული ტანგო იცეკვა და ამ ცეკვას აყოლილი ადამიანები კიდევ ერთხელ და საბოლოოდ დარწმუნდნენ, რომ ეს ჯადოქარი მათი ბედნიერებისთვის იყო გამოგზავნილი...

მან კი, საფეხბურთო სამყარო ახალ ესთეტიკაში შეიყვანა.

დიახ, ეს სამყაროს გაკეთილშობილების დიდი მცდელობა იყო...

მე ის თბილისში ვნახე...

ის კი 10 ნომრით თამაშობდა, 10 ნომერი, სახელად: დიეგო არმანდო მარადონა, სტატუსი: ფეხბურთის ღმერთი!!!

მადლობა, დიეგო! მშვიდობით, დიეგო! გვიყვარხარ, დიეგო!

არ მინდა, ვიყო გლინარის თაუზი

მინდა წვიმასთან ვიცეკვო ვალსი,
მინდა მზესთან ვიცეკვო ტანგო,
მინდა ქართან ვიცეკვო სამბა,
მინდა ქალთან ვიცეკვო, ვიცეკვო...
მინდა ზაფხულს ვეცეკვო ვალსი,
მინდა გაზაფხულს ვეცეკვო ტანგო,
მინდა შემოდგომას ვეცეკვო სამბა,
მინდა ქალს ვეცეკვო, ვეცეკვო...

ამასობაში – ქარიც ჩამდგარა,
ამასობაში – წვიმამ გადილო,
ამასობაში – მზეც გაპარულა,
ამასობაში – ქალიც დავკარგე...

ქარიც დავკარგე.

წვიმაც დავკარგე.

მზეც დავკარგე.

ქალიც დავკარგე.

და, რაც დავკარგე, მართლა დავკარგე?

ჩემმა პიროვნებამ დაკარგა, მერე, მეც დავკარგე.

მოსანატრებლად დავკარგეთ...

და დავრჩით მე და ჩემი პიროვნება მარტონი.

ის კი, თავისი შინაგანი ბუნებით, არ არის იმდენად ინდი-
ვიდუალური, რამდენადაც ერთადერთი და, ამდენად, მხოლოდ
„მე“, როგორც ცალკეული ემპირიული სუბიექტი, საკუთარი
„ერთადერთი“ შეხედულებით აფასებს საზოგადოებაში არსე-
ბულ წესრიგს, წეს-ჩვეულებებს, ისტორიას.

ჰო, ეს „ეგოისტთა კავშირია, ეგოისტური კავშირი...

აქ კი, ქაოსი დიდია,

აქ – ქაოსის სიდიადე მეფობს...

და მეც, ქაოსთან მინდა, ვიცეკვო ვალსი, სრულყოფილება-
საც ქაოსში ვენიო.

მერე კი, დუელშიც გავალ კალმის „ზვიგენებთან“.

არ მინდა, ვიყო მდინარის თევზი...

არადა, რა არის ცხოვრება, თუ არ გჯერა, რომ შეიძლება...

ამბიცია, ამბიცია...

აღიარება, აღიარება...

ოო, რა საშინელებაა მათთან „ჭიდაობა“.

მაგრამ ღირს.

მერე კი, მერე წარმატების ჟამს, ინტელექტუალურ-ეროტი-
კული ვნებით „გალეშილს“ მხოლოდ ერთი აზრი გიტრიალებს
თავში:

მე ეს შეეძელი,

მე მაღიარეს,

შენ მაღიარე...

და ახლა ამ საუბარს – „ეგოისტურ“ საუბარს, ერთი კარგი
ისტორია – „ტანგოს“ სტილში, „სამბას“ ვნებაში გადმოცემული
ისტორია დაამშვენებდა.

ჰო, ისტორია.

ისტორია იმაზე, რომ აქაც, ამაშიც ამბიცია მაქვს...

ბოლოსდაბოლოს, მე ხომ პროფესიით ისტორიკოსი ვარ –
ჰეროდოტეს მემკვიდრე.

მაგრამ, სხვა – ინტელექტუალური ვნებებით „გაუკულმარ-
თებული“ ისტორიკოსი...

მაშ, დავინყოთ:

უმაღურობა, ისტორიულად, უმაღურობა დღესაც... ეს რა
ბედისწერა დაგვყვა ქართველებს?

თუ წარსულმა ვერაფერი გვასწავლა, დღევანდელობა ხომ
მანც უნდა გვექცეს ჭკუის მასწავლებლად.

ისე კი, ყველა სამშობლოდაკარგული კაცის საბოლოო ხვედ-
რი იქ – უმადურთა „ოაზისში“, ტრაგიკული და სამწუხაროა.

რისთვის ეს ყველაფერი? – იკითხავს დაინტერესებული
მკითხველი.

იმისთვის, რასაც ახლა გეტყვით:

1801 წ-ის 11 მარტს, გრაფ ზუბოვის მეთაურობით, მიხეილის სასახლეში შეჭრილმა შეთქმულთა ჯგუფმა, სიცოცხლეს გამოასალმა რუსეთის იმპერატორი პავლე I.

აღმოჩნდა, რომ შეთქმულებაში მონაწილეობდა გენერალი ვლადიმერ იაშვილიც.

როგორც იტყვიან, ალექსანდრე I-ს, პავლე I-ის შვილს, ხონჩით მიართვეს ძალაუფლება.

თუმცა, მან იცოდა ამ შეთქმულების თაობაზე თვით გრაფ ზუბოვისგან, მაგრამ ხელიც არ გაუწმრევია მამამისის გადასარჩენად. უბრალოდ, დაელოდა მოვლენების განვითარებას.

შეთქმულების მიზანი?

მიზანი, დესპოტიურ საცხოვრისში რეფორმების გატარება და ამ გზით თვითმპყრობელობის „გალიბერალება“ იყო.

მაგრამ, უმადური და უკვე ძალაუფლებას დაუფლებული ალექსანდრე, საკუთარი „დანაშაულის“ გამოსყიდვის მიზნით, შეთქმულებაში მონაწილე ყველა პირს სასტიკად უსწორდება.

ასეთივე ბედი გაიზიარა ვლადიმერ იაშვილმაც. ის კალუგის გუბერნიაში გადაასახლეს.

ამით აღშფოთებული იაშვილი ვერაფრით ეგუება იმპერატორის მხრიდან მსგავს ცინიკურ გადაწყვეტილებას (მან ხომ ქვეყანა პავლე I-ის დესპოტიისგან იხსნა) და ალექსანდრესადმი გაგზავნილ წერილსაც ამ სიტყვებით დაამთავრებს: „მშვიდობით, ხელმწიფეო! ხელმწიფის წინაშე მამულის მსხნელი ვარ (ვისი მამულის? – ესეც ჩვენი ტრაგედიაა), შვილის წინაშე კი – მამის მკვლელი!“

მაგრამ, მისი მძიმე ხვედრი ამით არ დასრულებულა. ბედისწერა უფრო მძიმე განაჩენს უმზადებდა.

1812 წ-ის ომში კუტუზოვმა ფრანგების წინააღმდეგ კალუგაში შექმნილ სამხედრო რაზმს სათავეში სწორედ იაშვილი ჩაუყენა. წარმატებები შთამბეჭდავი იყო.

თუმცა, განრისხებულმა იმპერატორმა მკაცრად უსაყვედურა კუტუზოვს იაშვილის „რეაბილიტაციის“ გამო და მოითხოვა მისი კვლავ გადასახლებაში დაბრუნება.

აქ კი ყველაფერი დამთავრდა.

„მამულზე“ და იმპერატორზე შეყვარებული გენერალი, რეპრესიების მოლოდინში 50 წლის ასაკში სიცოცხლეს დაასრულებს.

უფრო მძიმე ხვედრი, ანუ წამებით სიკვდილი ელოდათ ძმებ გრუზინოვებს (ნამჩევადები).

ეს ამაზრზენი ისტორიაა, სიკვდილის ისტორია, სადაც მთავარი შემოქმედი სისასტიკით განთქმული რუსული სამეფო კარია.

სხვათა შორის, ძმები გრუზინოვების მამაც და ბაბუაც, პეტრე და ევგრაფი, თავის დროზე, ერთგულად ემსახურნენ რუსეთის იმპერიას.

რადგან სიტყვა პავლე I-ზე და, ზოგადად, რუსულ სამეფო დინასტიაზე ჩამოვარდა საუბარი, მოდიტ, ამ ტირანის წარმომავლობასაც გადავხედოთ.

პავლე I-ზე უფრო დესპოტი და ვერაგი მმართველი იშვიათი იყო თვით სისტაკით განთქმულ რუსულ სამეფო დინასტიაშიც. მეცნიერ-ისტორიკოსები ასეთი სისასტიკის წყაროდ ბევრ მიზეზს ასახელებენ და, მათ შორის, მისი წარმომავლობის საკითხსაც.

მინდა, გითხრათ, რომ მისი ამქვეყნად მოვლინებით დაირღვა, განყდა რომანოვთა სამეფო (საიმპერატორო) დინასტიური ხაზი, რადგან პავლე I არ იყო იმპერატორ პეტრე III-ისა და იმპერატრიცა ეკატერინე II-ის (სოფია ლუიზა ავგუსტა ანჰალტ ცერფსტერი) კანონიერი შვილი.

ეკატერინე II ატყუებდა მეუღლეს, იმპერატორ პეტრე III-ს, ლოტს, უსაქმურს, უუნაროს, ფარიკაობაში „ჩამხრჩვალს“, რომ ფეხმძიმედ იყო.

და, როცა „მშობიარობის“ პერიოდი დადგა, ეკატერინე II-სთან დაახლოებულმა პირებმა, პეტრე III-სგან მალულად, ერთ-ერთი რუსული სოფლის ოჯახიდან წამოიყვანეს ახალშობილი ბიჭი...

ჰო, იზრდებოდა ჩუხონელი (სოფლის სახელია) ბიჭი, პავლეს სახელით, სამეფო სასახლეში, ტახტის მემკვიდრედ.

მას შემდეგ კი, როცა ეკატერინე II-მ პეტრე III ჩამოიშორა (საკუთარ მომხრეებს მოაკვლევინა) და საიმპერატორო ტახტზე თვითონ ავიდა, მან ამ საიდუმლოს „დამარხვის“ მიზნით, მთელი სოფელი, ბავშვის ნამდვილ მშობლებთან ერთად, რუსეთის ერთ-ერთ შორეულ „კურორტზე“ – სამხრეთში გადაასახლა.

როგორც ჩანს, მოგვიანებით, უკვე იმპერატორმა პავლე I-მა მაინც გაიგო დედამისის „გმირობისა“ და საკუთარი წარმომავლობის ისტორია და, როგორც ვარაუდობენ, მას ეს საშინელი სირცხვილის განცდა – არარომანოვობის სინდრომი სტანჯავდა მთელი ცხოვრება, რაც გახდა კიდევ, სხვა მიზეზებთან ერთად, მისი გულქვაობის, ეჭვიანობისა და სისასტიკის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წყარო.

სხვათა შორის, იგივე ანუხებდა პავლე I-ის შვილს – ალექსანდრე I-საც. ამიტომაც მიატოვა, მოულოდნელად, სამეფო ტახტი, თითქოსდა, ქვეყნის სამხრეთში მოგზაურობის საბაბით.

იქ, მამის მხრიდან, წინაპრები ეგულებოდა.

ალექსანდრე I აღარც დაბრუნებულა იქიდან, ხოლო რუსმა ხალხმა არც მაშინ და არც ახლა არ იცის, იყო თუ არა დახურულ სასახლეში მათი იმპერატორის – ალექსანდრე I-ის ცხედარი, ანუ არ იცის, ვინ მიაბარა რომანოვების საგვარეულო სასაფლაოს...

მაშ, ყველა სიკეთესთან ერთად, ესეც იყო?

„ნაქები“ რომანოვები! რა თქმა უნდა, მათ მიერვე ნაქები, თორემ...

არარომანოვები, არარომანოვები...

შევეუნდოთ.

მაგრამ, მათ ვინ უნდა შეუენდოს, ეს ხომ შენდობის დაუსრულებელი პროცესი იქნებოდა, მით უფრო მათი შემდგომი „თაობისთვის“ – „წითელი მეფეებისთვის“...

მოკლედ, ქართველებო, ჩვენი საქმე სხვა საქმეა.

ჩვენი მიზანი სხვა მიზანია.

ჩვენი იდეალი – თავისუფლებაა, მათი – მონობა.

თავისუფლება და მონობა კი ერთად ვერასოდეს ივლიან,
ვიდრე იმ ქვეყანაში ახალი დეკაბრისტები არ გამოჩნდებიან...

მაგრამ, თანამედროვე რილეევებსა და პესტელებს, ბესტუ-
ჟევ-რიუმინებს და მურავიოვ-აპოსტოლებს იქ დღემდე ტყვიით
უმასპინძლდებიან...

რა ბედნიერებაა, არ იყო ამ ქვეყნის მოქალაქე,
რა ბედნიერებაა, არ იყო მათი ისტორიის ნაწილი,
რა ბედნიერებაა, თავისუფლებაში გეძინოს,
რა ბედნიერებაა, თავისუფლება გესიზმრებოდეს.
თავისუფლება, ქართველებო!

სიტყვა გამიგრძელდა.

ამასობაში, თავიც ვიპოვნე. ისტორიაში ვიპოვნე,
ბევრგან ვიპოვნე.

არ მინდა, ვიყო მდინარის თევზი...

სარჩევი

ძალი შესწევს „თამაშისა“	3
დემონი და ანგელოზი, ანუ ბრიტანულ-ამერიკული ისტორია.....	7
თავისუფლება შინ, თავისუფლება გარეთ... მე ის ანარქისტებმა შემაყვარეს	15
სიყვარული და შოპენჰაუერი: აი, რა გვაკლია.....	22
პოეტების დედოფალო, ლექსი მაჩუქე... ..	26
ინტელექტის მსახური ვარ	27
რა გვჭირდება? დიდი შერიგება, რაციონალურ-რომანტიკული შერიგება.....	32
სილამაზიდან პოეზიამდე.....	36
„ლოცვად მუხლმოყრილი გრაალს შევედრები“	41
მუშენ, სკუა?!.....	49
კაცი კოლხური კოშკიდან	52
ქართული ჟურნალისტიკის „დედამზე“ და მისი ვნებანი	62
ერისესეული ან სულაც საურასეული „სიურეალისტური“ დრამა: „პოლიტიკური იუდაიზმი“	67
„ამერიკული ოცნება“, ანუ დონალდ ტრამპი თუ ჯო ბაიდენი?.....	70

„თაროებზე ორი სამყარო განისვენებდა, ანუ მაპატიე, რომანტიზმო, ბოდიში, სელინჯერ“	76
ხარბი ვარ თავისუფლებაზე, ანუ საქართველო ანგლოსაქსურ კაპიტალიზმსა და ფრანგულ სოციალიზმს შორის	84
პოლიტიკური „ჰეფესტოიზმი“, ანუ ჩემი ქვეყნის დრო	98
და ვინჩის „მონა ლიზა“... ..	132
მარადონა – ფეხბურთის უკვდავება.....	144
არ მინდა, ვიყო მდინარის თევზი	147